

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó:

Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő:

Bedő Albert.

Megjelenik minden hónapban.

Huszonkettődik évfolyam. IX. füzet. 1883. Szeptemberhó.

Előfizetési díj egy évre 8 frt. Az Országos Erdészeti-Egyesület azon alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 8 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Oly alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak 3 frt kedvezményi árért járathatják.

 Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapesten, Lipótváros, Hold-utca, 21. szám, II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltetnek.

A havasi fenyő (czirbolya f. P. cembra L.) telepítéséről.

Irta: Tomcsányi Gusztáv.

A fatenyészet határán a havasi táj dísze, ott hol előfordul, bizonyára a havasi fenyő, mely hajdan valószínűleg mindenütt koszorúképen övezte a havasok kopár legelőit; sajnos azonban, hogy jelenleg már nagyon korlátolt e szép havasi fanem előjövetele, mert az ember kiméretlen keze nemcsak becses fája, hanem még inkább ehető magja miatt, szakadatlanul pusztítja; pusztítja pedig igen gyakran olyképen, hogy egyedül magja miatt levágja, mert a földön heverő fát sokkal kényelmesebben megrabolhatja tobozaitól. És mégis eddig alig történt valami e pusztítás megakadályozására, mert a czirbolya mag még mindig rendes czikket képez Tirol- és Schweiz gyümölcspiacain, pedig a pusztítást bizonyára nagyon korlátozná, ha e fanem magvát a gyümölcspiaczokról eltiltanák.

A czirbolya fája Schweizban a műfaragók által oly keresett cikket képez, hogy e nagymérvű kereslet által indítatva, újabb időben nemcsak Schweizban, tulajdonképeni termőhelyén, hanem a szomszédos Schwarzwaldban is mindinkább terjedni kezd e becses fanem telepítése. Minthogy pedig a Schwarzwald ama vidéke, termőhelyi viszonyok tekintetében, nagyon megegyzik a mi hegységeinkkel, nem lesz talán érdektelen az ottani havasi fenyő ültetvényekről, valamint a telepítés és nevelés módjairól pár sorban megemlékezni.

Déli Schwarzwaldban St. Blasien környékén két erdőgondnoksági kerületben a szabadba kiültetett havasi fenyők száma mintegy 5000-re tehető. A telepítésre szánt csemetéket Schweizból szerzett magból csemetekertekben nevelik és e célból a magot tavasszal vetik el és pedig nem közönséges ágyakba, hanem a földbe sülyesztett deszkaládákba, azon okból, hogy a magvakat az egerek kikelésig el ne pusztítsák.

Lubberger H. st. blasieni főerdész, határozottan elvetendőnek tartja a mag kemény burkának elültetés előtt való feltörését, melyet sokan a csirázás gyorsítása céljából ajánlanak, mert az általa ily célból tett kísérletek eredményre nem vezettek, bár azokat, állítása szerint, a legnagyobb gondal és a legkülönfélébb módon sajátkezűleg hajtotta végre. Az ezen módon elvetett magok, nemcsak hogy az első évben nem csiráztak, hanem ellenkezőleg, kivétel nélkül mind elpusztultak. Oka ennek tán abban volna keresendő, hogy a mag bele a nedvesség közvetlen behatását nem tűri, vagy hogy a magnak egy éven keresztül földben való heverése által korhadásnak menő maghéjnak szintén van némi szerepe a csirázás körül.

Az elvetés utáni év tavaszán a mag kikél, de valamenyi állítólag csak akkor, ha a mag nem volt régi. Régi magnál gyakran észlelték, hogy annak egy része csak a harmadik

évben csirázott, vagy ha a második évben kelt is ki valamennyi, de nagyon egyenetlenül, minek következtében a későn kikelt csemeték a beálló télíg nem erősödhetvén meg, elpusztultak.

A kikelt csemetéket 2 évig bántatlanul hagyják a ládákban, és csakis a gyomoktól tartják tisztán, gyomlálás közben meglazítván egyszersmind a csemeték körüli talajt. Két éves korban a csemetéket ásóval kiemelik és jól megművelt talaju csemeteágyba, egymástól 15—15 *cm* távolságban átültetik. A következő két év múlva ismét kiemelik a csemetéket és jól megművelt más ágyba újból átültetik, még pedig most már 25—25 centiméteres hálóban. Ezen iskolázás alatt évenként 1—2-szer megkapálják és a gyomoktól folyton tisztán tartják az ágyakat.

E második iskolázás után a csemeték még két évig a csemetekertben hagyatnak, és csak akkor — tehát 6 éves korukban — ültettetnek ki a szabadba. A csemeték ez idő alatt 30—35 *cm* magasságot érnek el.

E hosszsan tartó iskolázást azért tartják szükségesnek, mert a havasi termőhelynél alantabb fekvő termőhelyeken a telepítésnek legnagyobb akadálya, a fű- és gyom a fiatal korban igen lassan gyarapodó csemetéket előli. A gondos ápolásban, jó talajon és téres állásban megerősödött 30—35 *cm* magas csemeték a gyomokkal már inkább képesek megküzdeni.

A csemetéket jó téres állásban, kisebb-nagyobb csoportokban elegyetlenül telepítik, mert bármely más közbeelegyített fanem ezen lassan növvő fanemet túlszárnyalná; talajjavítási célból azonban az 50—60 éves csoportok alá lúczot szándékoznak telepíteni, ez utóbbit azonban el fogják távolítani, mihelyt észlelni fogják, hogy a havasi fenyőt nyomja. Nálunk a magas hegységekben a henye-fenyő talán előnyösen lenne

telepíthető a havasi fenyő csoportok alá, azonban jóval korábban, már a 15 éves korban. Ily csoportokon kívül nagyon sok havasi fenyő fasorral szegélyezett állandó csemetekertet láttam Schwarzwaldban. A kiültetett telepeket az őz károsításai ellen rúd kerítéssel védik.

A St. Blasien körüli havasi fenyőültetvények közül legidősebb egy 252 példányból álló — jelenleg már 28 éves — csoport, a melyet Wasmer főerdész 1861-ben hat éves iskolázott csemetékkel telepített, m. p. DK. fekvésű lankás lejtű, vizenyős talajon, lúcz- és jegenyefenyő állabok között, 3 méteres négyzet hálóban, 40—50 cm magas zsombokra.

Ezen csoportban a legerősebb példányok a múlt év tavaszán 5.5 m magasak, és töben 10.5 cm vastagok voltak. A csoport átlagos magassága már csak mintegy 3.2 m és átlagvastagsága 6.5 cm volt, mert a szélsők a szomszéd állab oldalbeárnyalása alatt csak alig 1.5 m-nyi magasságot érhettek el. Ez okból szükséges volt ezen állabot a havasi fenyőtelep körül 5 m-nyi szélességben letarolni, a minek jó hatása abban nyilvánult, hogy az elmaradt egyedek utolsó évi hajtásai elég erőteljesen fejlődtek ki.

A legutóbbi 10 év alatt ezen csoport csúcsajtásai átlag 25 cm hosszúak, egyeséknél azonban 35, sőt 40 cm hosszú csúcsajtások is láthatók.

Az említettnél fiatalabb csoportok üde, de nem vizenyős talajon még sokkal szebb növekvést mutattak. Így egy 16 éves csoportban múlt év tavaszán már 2.5 m magas példányok is találtattak, a szélsők azonban az oldalbeárnyalás miatt itt is elmaradtak.

Északi Schwarzwaldban, Baden-Baden város erdejében az 1100 m magas Badener Höhe-n szintén tétettek kísérletek a havasi fenyővel, de az eredmény nem oly kedvező, mint St. Blasien környékén. Itt a 12 éves csemeték múlt év tava-

szán még csak 30—50 cm magasak voltak, azonban ennek oka egyrészt a sokkal gyengébb ültetőanyagban, másrészt pedig a talaj silányságában keresendő, a mely a mellett, hogy kova homokkőből eredt, annyira sovány, hogy a hanga által teljesen elborított és vizenyős is. Az ugyancsak e helyen telepített lúcz- és erdei fenyők szintén a talaj rosszasága mellett szólnak, mert a 12 éves lúczültetvény csak 0.70—1.40 m a vetés útján telepített 30 éves erdei fenyő pedig csak 1—2 m magasságot ért el. Hogy ennek oka nem a klimai viszonyokban keresendő, bizonyítja ama körülmény, hogy a szóban lévő területen még most is hatalmas tuskók találhatók.

Mindezekből tehát azt lehet következtetni, hogy a mi magas hegységeinkben a havasi fenyőt szintén sikerrel lehetne telepíteni, ha e célra erőteljes, iskolázott csemetéket használnánk, és pedig nemcsak a havasi- és henyefenyő régióiban, hanem még sokkal alantabb fekvő helyeken is.

Egy új műszer a fák méréséhez.

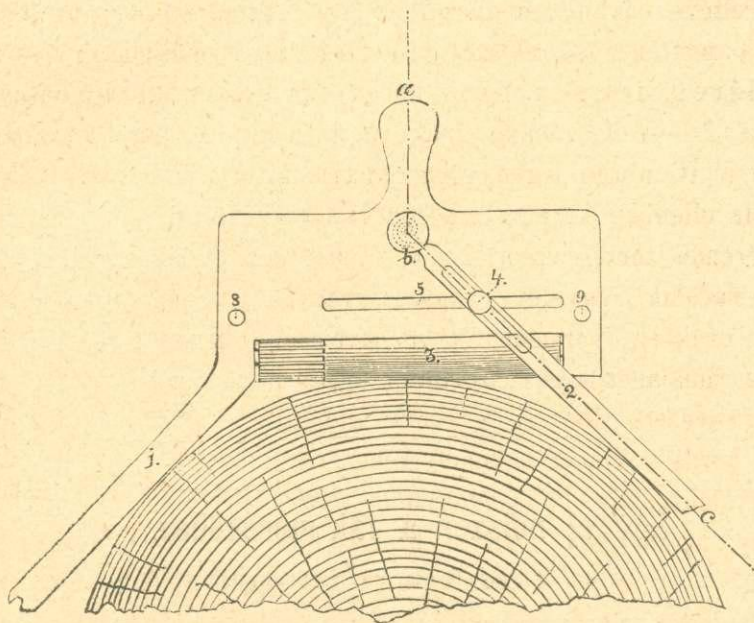
Irta : N a g y Gyula, kir. erdőfelügyelő.

Ha valamely részarányos méretű testet, pl. egy henger vagy kúpido mu fatörzsét az I-ső ábrán 1. és 2-vel jelölt szárok közé fogunk s a 3-al jelölt hengert rányomjuk e törzs oldalára; a 4-el jelölt irla egy pont által bizonyos kissebbített mértékben megfogja jelölni az 5-el jelölt hengeren, illetőleg az erre illesztett és már előre kellőleg beosztott papírszerleten ezen fatörzsnek a műszer által érintett helyén az átmérőjét, vagyis a vastagságát.

S ha most a műszert — kellőképen odanyomva a törzs oldalához — odább toljuk, vagyis a 3-al jelölt hengert végig gurítjuk a törzsön, a 4-el jelölt irla bizonyos vonalat fog

leirni e közben a 6-al jelölt hengerről az 5. számú hengerre átgöngyölődő papíron.

Ezen vonalból határozott és biztos következtetést lehet vonni a művelet tárgyát képezett törzsnek alakjára és méreteire, vagyis a köbtartalmat biztosan és könnyen kiszámíthatjuk ebből.

I. ábra.

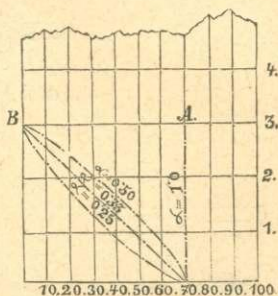
A 2-vel jelölt szár ugyanis *b* sarknál, vagyis a voltaképen körzöt képező műszer fejénél (forgási tengelyénél) rugonyból készült fejjel bir, melynél fogva mindig az 1-el jelölt szár felé törekszik. Azaz : záródni igyekszik azzal szüntelen a 2-vel jelölt szár. A 3-al jelölt henger pedig fogaskerék módjára kilévén egyik végén dolgozva, magával forgatja az 5-el jelölt hengert is. Ez utóbbi pedig a műszer méreteihez képest előre beosztott papírlemez (avagy másoló vászon) segélyével a 6-al jelölt hengert forgatja, illetőleg

arról magára göngyöli át a 3-al jelölt henger által megtett utnak, vagyis a megméréndő törzs hosszának megfelelő részt.

A 4-el jelölt irla pedig a részére hagyott kettős résen át folytonosan követi a 2. számú szár oldalmozgását s emellett lefelé is hat a benne elhelyezett rugony miatt az 5. számú hengerre.

Feltéve ugyanis, hogy pl. 70 cm vastag lenne a fatörzs azon a ponton, hol először reá illesztjük a műszert, és egy tökéletes henger lenne az 3 mtr hosszúságban, akkor az irla 70 — A vonalat írná le az említett papirlemezen, melyet a II. ábrán legöngyölve, vagyis kiterítve is láthatunk.

Ha ellenben kúp alakkal bírna a megméréndő törzs, akkor a 70 — B-vel jelölt vonalak egyikét vagy másikat, avagy ezekhez valamely többé-kevésbé hasonló vonalat írna le, aszerint t. i. mint az ugynevezett dobasz, egyenes oldalu, avagy horpasz kúpok valamelyikéhez tartoznék alaktanilag a megméréndő tárgy, s hogy aztán ebből mily egyszerű és

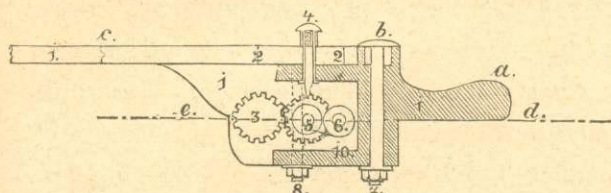

II. ábra.

könnyű — akár az alakszámot (α) megbecsülve, akár az illető méreteket leolvasva — kiszámítani az illető farésznek valódi köbtartalmát, a gyakorlatilag elérhető lehető legnagyobb pontossággal: ez úgy vélem, hogy bővebb magyarázatot egyáltalán nem igényel. Valamint az sem, hogy — e műszer segítségével a lehető legegyszerűbb és könnyebb módon s a nélkül, hogy hibát követhetnénk el — pl. a méretek bediktálása, illetőleg leolvasása és jegyzékbe vétele által stb. zsebre rakhatjuk egész erdőrészek törzseinek vastagsági méreteit, sőt alakvonalait is. (Egy hosszú nyél segítségével ugyanis feltolhatjuk azt

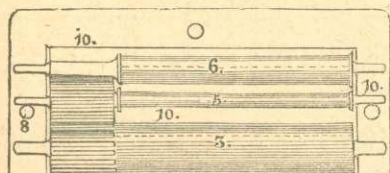
az állófák törzsén is annyira, hogy az alakszám megállapításához biztos támpontot nyerhetünk ez által.)

A műszer szétszedése s a 6. számú papírhenger elhelyezése, illetőleg annak az 5-el jelölt hengerről való lefejtése aképen történik, hogy a 7., 8. és 9. számú csavarok levétetnek, ezáltal a műszer alja (10) a 3 drb (3. 5. 6.) hengerrel együtt leválik és ezek közül bármelyik könnyen kiemelhetővé és visszahelyezhetővé válik. (III. és IV. ábra).

a, b, c metszet.

III. ábra.

d, e metszet

IV. ábra.

A papírlemez beosztása pedig legegyszerűbben és célszerűbben kísérleti úton

lenne eszközendő a netalán különböző méretű műszerek és papírnemekhez képest.

Kiszámítani ugyanis a különböző faátmérőkhöz (sugarakhoz) képest a megfelelő osztályvonalaknak egymástól való vál-

tozó távolát a mértan szabályai szerint is lehetséges lenne minden egyes műszerre nézve. Valamint azt is kilehetne számítani, hogy a különböző vastagságú papírok vagy vásznak közül melyik mennyiben foly be a hosszúságot jelző osztó vonalaknak egymástóli távolára.

Mindez azonban igen hosszadalmas lenne. Mig ellenben, kísérlet útján könnyű leendő pl. néhány e célra készült korong, avagy csonka kúpok segítségével néhány főbb osztóvonalat megállapítani s a többi részarányosan közbesíteni. Ezt ugyanis a vastagsági méretek végett minden olyan műszerre nézve,

melynek irányadó mérete — t. i. a 3-al jelölt henger külső vonalának a *b* sarkponttól való távolsága — egymással egyenlő, csak egyszer kellene tenni. A hosszúsági méretek végett is minden egyes papírnemre vagy vászonfajra nézve szintén csak egyetlen egyszer.

Hazánk fűzfáinak fajvegyülékei.

Dr. Borbás Vinczétől.

Neilreich Ágoston „Aufzählung der in Ungarn beobachteten Gefässpflanzen“ etc. című munkájának 82. lapján, a mely jeles munka ép oly szükséges és hasznos bibliája a magyar erdész uraknak, mint a hazai botanikusoknak, azt állítja, hogy a magyar fűzek fajvegyülékeiről (Bastard) alig tudunk valamit. A hazánkból közölt 21 önálló fűzfaj után a következőket sorolja fel, s a régibb adatok felől kétségét fejezi ki.

1. *Salix subtriandra* Neilr. (*S. sub-amygdalina**) × *fragilis*).

2. *S. alopecuroides* Tausch (*S. amygdalina* × *fragilis*).

3. *S. undulata* Ehrh. (*S. alba* × *amygdalina*).

4. *S. mollissima* Ehrh. (*S. amygdalina* × *viminalis*).**))

*) Kerner a fajvegyülék (Hybrid) szülőinek neveit most betürend szerint írja (a hybrid szülött kettes neve után) és az első elé super-szócskát tesz, ha arra az új szülött jobban ütött; sub szócskát pedig akkor, ha az elsőnek irt szülőhöz a hybrid kevésbé hasonlít, mint a másodikhoz. Ha a sub és super hiányzik, akkor a fajvegyülék egyik szülőhöz sem húz különösen, hanem inkább középalak a kettő között.

**) Kerner szerint részben a 13-hoz tartozik.

5. *S. Hungarica* Kern. (*S. Caprea* × *daphnoides*).

6. *S. rubra* Hud. (*S. purpurea* × *viminalis*).

7. *S. rosmarinifolia* L. (*S. repens* *angustifolia* × *viminalis*).

8. *S. subaurita* Ands. (*S. aurita* × *silesiaca*).
A „Nachträge és Verbesserungen“ 26. lapján hozzá adja a

9. *S. alba* × *Caprea*-t Holuby, mely neki nem egészen kétségtelen. Focke „Pflanzenmischlinge“ munkája sem említi e kombinációt.

10. *S. Kovátsii* Kern. (*S. super-amygdalina* × *fragilis*).

De már Kerner Antal, bécsi egyetemi tanár „Die Vegetationsverhältnisse des mittleren und östlichen Ungarn“ című munkájában az „Oesterr. botan. Zeitschrift“ 1876. évf. 330. stb. lapjain még a következőket közli.

11. *Salix palustris* Host. (*S. super-alba* × *fragilis*).

12. *S. excelsior* Host. (*S. subalba* × *fragilis*).

13. *S. eleagnifolia* Tausch (*S. subpurpurea* × *viminalis*).

14. *S. nitens* Gren. et Godr. (*S. cinerea* × *viminalis*).

15. *S. fagifolia* W. Kit. (*S. Caprea* × *Silesiaca*?).

16. *S. parviflora* Host. (*S. angustifolia* × *purpurea*), Freyn József mérnök az „Oesterr. botan. Zeitschrift“ 1877. l.

17. *Salix Reichardtii*-t Kern. (*S. Caprea* × *cinerea*) említ. Ugyanő a Zool. Botan. Gesellsch. Bécs kiadványaiban (1872. p. 352).

18. *S. cinerea* × *purpurea*-t említ Zólyom mellől, mely úgy hiszem a *S. soledida* Kern. (*S. superci-*

nerea $\times$ purpurea), s a mely Bosácz m. Trencsénmegyében és Kőszeg mellett is nő. A *S. Pontederana* Simk. Term. rajzi füz. 1878. p. 150 is vagy ide, vagy a következőhöz tartozik. A *S. Pontederana* Schl., Kerner szerint különböző fajvegyülék összege.

19. A *S. cinerea* $\times$ *purpurea*ának az a tagja is nő a Rákoson, a mely Wimmer „*Salices Europaeae*“ czimű munkája 163. l. szerint a *Salix Austriaca* Host. lenne. Azonban e *S. Austriaca*, Kerner szerint = *S. subgrandifolia* $\times$ *purpurea*, tehát a rákosi *Salix*-szal közlelről rokon ugyan, de nem ugyanaz, mert emez kétségtelenül *S. subcinerea* $\times$ *purpurea*.

Kerner *S. sordidá*já-tól eltér a mienk az által, hogy inkább ütött a *S. purpurea*ára, mint a *S. cinerea*ára. Kifejezik ezt a levelek, melyek csaknem kopaszak, nem olyan bodrosak, mint a *S. cinerea*-nál, vékonyak, hálózatos erűek, de e mellett elég simák, nem visszás tojás módra lándsásak, hanem hosszas lándsásak, 4—5-ször hosszabbak mint szélesek, fogacskásak, fiatal korban mind a kétfelől puhán molyhosodók, de kifejlődve lekopaszodnak, a felső színén zöldek, igen vékonyan hozzásimuló szőrők lepik el, ugy hogy a felső lap csaknem kopasz, az alsó szín igen deres-zöld (*glacaa*) és kékesbe játszó, ugy hogy a *S. purpurea*-tól való öröklés itt élénken nyilatkozik, ezen felül gyengén pelyhes, tehát nem borzasan molyhos (*hirto-tomentosa*), mint a *S. sordida*-nál. A melléklevél ferde szivalaku, mintegy rövidkén nyeles. A termő barkák sem nyeletlenek, mint a *S. sordida*-nál, hanem aprós levelű, rövid nyélen állanak. Himpéldányt idáig nem találtam. A gyümölcs tojásdad-kúpalaku, selymesen molyhos, nyeles, a bibeszárra nem lehet mondani, hogy aránylag nagyon rövid, mert a bibével vagy egyenlő hosszú, vagy még hosszabb is. Évi hajtásai bársonyosan molyhosak, a tavaliak lekopaszodnak.

A *S. sordida* leírása a bécsi állat- és növénytani társaság évkönyveiben 1880. p. 257. stb. olvasható, hol Kerner az alsó austriai fűzeket hosszasan és tűzetesen világositja meg. Hogy a *S. subcinerea* $\times$ *purpurea*-nak van-e másra nem vonatkozó saját neve, erre adatot nem találtam. Ha nincs ilyen, akkor *S. Rákosina*-nak nevezem, mert a Rákos mezejének jellemző növénye s egy árok mellett nő azon gyalog ut mellett, mely az Angyalmezőn a jégverem telephez vezet.

A *Salix alopecuroides* Tausch (Kern Zoolog. botan. Gesellsch., Bécs 1860. p. 190—91!, Wimmer i. h. p. 136—37, Čelakovsky Prodrum Fl. v. Böhmen p. 138!) magyar fajtája is nevezetes.

Kerner tapasztalata szerint t. i. a *S. amygdalina* és *S. fragilis* fajvegyületeinek levelei mind a két lapjokon egyszínűek, ellenben a Szarvason (Békésm.) termő magvas példányok leveleinek alsó színe nagyon deres, tehát a felső színéhez hasonlítva, a levél kétszínű. Levelei a *S. amygdalina*-éi-hoz hasonlóak, de hosszan kihegyesednek, a fiatalabbak ezüsthéjűek, selymesek, a teljesen kifejlődöttek kopaszak. A termő barkák elég lazák (ritkásak), egész 7 cm. hosszúak, 10—12 mm. szélesek. Barka pikkelyei lehullanak, de hullófélben néhány közülök a gyümölcs közt észrevehető; tokocskáik hasasak, némelyik a tövén majdnem szíves, tetején kúpalakuan elvékonyodik, bibeszára rövid, bibéje kéthasábú. A barka alatt álló levelek egészen épek. Ezt Békésmegye flórájában (56. l.) *hypolella*-nak neveztem alsó színén fehér leveleiről.

20. *S. super amygdalina* $\times$ *cinerea*??-t Vas megyében Rogasócz mellett a mészégető alatt forrásoknál találtam. Az egész külseje olyan, mint a *S. amygdalina* L. *discoloré*, de levelei nagyobbak, eleinte mind a két lapjokon pelyhesek, végre lekopaszódnak, de a főér, a levélnek mind a két lapján pelyhes marad, az alsó színen részben a

mellékerek is. Ágai sötéten pirosnak, szétállón pelyhesek. Ez a pelyhesség egyáltalában nem a *S. amygdalina* saját-sága, azért hiszem, hogy ennek még egy szőrös *Salix*-nak a kereszteződéséből származott (*S. eriophora ad interim*).

Erdélyből Schur „Enum. plant. Transsilv.“ munkájából még következő fajvegyülekét kell ide sorolnunk.

21. *S. cuspidata* Schultz (*S. fragilis* × *pentandra*).

22. *S. arborescens* Hartig (*S. purpurea* × *silesica*).

23. *S. acuminata* Koch (*S. Caprea* × *viminalis*), v. ö. Willk. „Forstl. Fl.“ 438. l.

Focke „Pflanzenmischlinge“ czimű munkájában említi a

24. *S. Caprea* × *purpurea*-t, melynek *S. Mauter-nensis* J. Kern. tagját Wiesbaur jezsuita tanár találta Zalamegyében.

25. *S. salvifolia*-t Lk. (*S. aurita* × *incanae*).

Nyman „Conspectus Florae Europaeae“ munkájában p. 668. olvassuk :

26. a *S. ambigua*-t Ehrh. (*S. aurita* × *repens*, Wimmer szerint).

Látni való ezekből, hogy a fűzek fajvegyülékének száma meghaladja a törzsfajok számát. Nagyon természetes, mert az egyes fajok több fajjal kereszteződhetnek, úgy hogy a *Salix* ismert fajvegyülékeinek száma általában tetemes, de kevés még az, a mi hazánkból ismeretes. Nem mondhatnám tapasztalásból, hogy nálunk a fűzfajoknak nagy hajlamuk lenne a természetben a hybridok képzésére, hogy a fűznek fajvegyülékei nálunk gyakoriak lennének. Hiszem azonban, hogy még több lelhető fel nálunk is. Soraimnak is ez a célja, hogy a szemlélők figyelmét ide fordítsam, hogy Willkomm és Wimmer (*Salices Europaeae*) csekély adatait kiegészítsük.

Fiume faforgalma.

Az idei fiumei faforgalom, összehasonlítva a megelőző évekkel teljesen kielégítőnek mondható s általában véve is alkalmas arra, hogy új tápot nyújtson azon reményeknek, melyeket a fakereskedelmet illetőleg Fiuméhez kötöttek.

Sokan és nem egyszer mutatták már ki azon előnyöket, melyeket a Fiumén keresztül vezető irány a kereskedelemre nézve nyújt; a m. kir. államvasutak mérsékelt díjszabásai, az olcsó közlekedési eszközök és a kivételt közvetlenül vagy közvetve befolyásoló fiumei hivatalok és hatóságok előzékenysége, mind arra céloznak, hogy ezen tengeri utat lehetőségig megkedveltessék a kereskedői közönséggel. És valóban azon számadatok, melyeket alább közölni fogunk, már is azt mutatják, hogy ez a kedvező s minden tekintetben tanulmányozásra méltó irány, mely a magyar fakivitelnak új és jelentékeny fogyasztási területeket van hivatva nyitni, hova-tovább jobban és jobban magára vonja a figyelmet.

Feltűnő azonban, hogy azon előnyöket, melyeket a fakivitelnak a fiumei kikötő nyújt, épen a kikötő tulajdonosa, Magyarország nem használja fel kellőképen. Ezen körülmény egyéb-iránt könnyen megmagyarázható és mivel önzőknek nem szabad lennünk, csak szívesen láthatjuk, ha más államok is hozzájárulnak a fiumei forgalom és így Fiume jelentőségének emeléséhez. Véleményünk szerint itt különben is nem a forgalom minden áron való fokozása, hanem az a legfontosabb feladat, hogy a fiumei kikötő által fakereskedelmünk új fogyasztási helyeket szerezzen, s hogy főkép azon területeket, melyek azelőtt vasuton már sokat importáltak tőlünk, de a vasuti tarifák felemelése és az áraknak az utolsó évek alatt hazánkban beállt rohamos emelkedése következtében vevőink közül elmaradtak, újból meghódítsa és ily módon az olcsóbb

tengeri ut felhasználásával ismét jelentékeny üzletkötéseket létesítsen. És e tekintetben már sokféle megjegyzést csatolhatunk azon számadatokhoz, melyek hazánknak a fiumei faforgalomhoz való hozzájárulását mutatják.

Mindenekelőtt közöljük a 728. lapon lévő táblázatot, melyből kitűnik, hogy a tulajdonképeni Magyarország jelenleg csak kis résszel járul hozzá a fiumei fakivitelhez. E táblázatban, melyet e sorok írója a naponként kiadott „avvisalore del movimento commerciale” nyomán állított össze, azon vasutvonalak vannak felsorolva, melyeknek egyes állomásairól, mint kiindulási helyről május és június hóban kiviteli céljából fa küldetett Fiuméba. Magyarországra, mint első tekintetre is látható aránylag kevés esik a kimutatott mennyiségből.

Szemünkbe ötlük továbbá, hogy a megérkezett fa legnagyobb részét donga, vasuti talpfa és másnemű tölgyanyag képezi. Puha fűrészfaanyagot csak kis mennyiségben exportáltak Fiumén keresztül és nagyobbára még ez is Stiriából, Krajnából és Karinthiából érkezett oda, holott az osztrák birodalom ezen tartományai kiviteli üzleteiknél azelőtt csaknem kizárólag a trieszti kikötőt használták.

A faforgalomnak illetőleg fakivitelnek egész irányzata, a mint ezt az alább következő második táblázaton láthatóvá tettük, azt bizonyítja, hogy Magyarország Fiumén keresztül a szorosabb értelemben vett külföldre jelenleg általában véve csak kemény anyagot exportál.

A jelen és múlt évet illetőleg ezen körülmény nem lephet meg senkit, mert mint általában ismeretes, a nagybani fakereskedelem ezen idő alatt a belföldön oly nagy mértékben el volt foglalva, hogy új fogyasztási terület keresésével, mely általános vélemény szerint mindig több kockázattal van összekötve, nem foglalkozott. A belföldi kereskedők jelentékeny szükséglete, melyet az építési iparágak általános lendülete

Bevitetett Fiuméba.

H o n n a n	Négy oldalra faragott tónk, Bordonali	Közönséges deszka Tavole	Tölgy donga Doghe	Vasuti talpfa Traversini	Léc Morali	Műfa Legno d'opera	Tűzifa Legno di fuoco	Egyéb faárú Merci di legno
méter mázsákban								
M. kir. államvasut.								
a) Magyarországi vonalak	.	90	6705	347	.	.	.	.
b) Horvátország-Károly- város-Fiumei von. . .	12647	53381	8441	5146	4178	.	10609	101
c) Zákány-Zágrábi von. .	899	105	2649	13846	2302	400	.	.
M. ész.-kel. vasut .	.	2561	7066	3337	511	.	.	.
Pécs-Budai vasut .	.	.	.	.	206	.	.	.
Zákány-Pécs-Barcsi vasut	105	1801	6283	1022	4347	1538	.	1102
Duna-Drávai vasut	100	300	500	3803	.	.	.	.
Oszt.-m. állam vasut	700	.	.	.	.	.	.	.
Déli vasut.								
a) Zágráb-Károlyvárosi v.	1308	8284	32467	38394	4853	2079	100	.
b) Fiume-Steinbrücki v.	2534	7031	.	2274	3840	3437 ₁	.	100
c) St.-brück-Zágr.-Sisseki vasut	5892	407	152681	8214	12595	2468	.	.
d) Kanizsa-Pragerhofi v.	200	766	1717	1210	100	200	.	.
e) Pragerhof - Marburg- Klagenfurti vasut . .	1442	3630 ₄	.	400	1001	909	.	3
f) Trieszt - Nabressina- Görzi vasut	.	90	94 ₅	100	.	.	.	114
g) Bécs-Bruck-Graz . .	.	241	.	1101	468	.	.	87
h) Bécs-Ujszőnyi vasut .	.	.	600	.	.	.	.	.
Rudolf vasut, Lai- bach-Tarvisi v. .	906	1141	.	.	200	301	.	.
Ferencz-József v. .	.	100	.	.	.	.	.	.
Czernowitz	186	.	.	.	.	.	.	.
Egyéb vasutak . .	137	200	.	603	300	.	.	.
Összesen	27056	80128 ₄	219203 ₅	79797	34901	11332 ₁	10709	1507

J e g y z e t. Az egyes vasutvonalak elnevezése alá azon állomások forgalma vonatott össze, melyekből kiindulva, anyag szállított Fiuméba.

idézett elő és a Dunán kiszolgált román és bolgár kereskedőknek tetemes fogyasztása, kikkel a magyar termelők előszeretettel kötnek üzleteket, ez utóbbiakat annyira igénybe vette, hogy nem egyszer lehetett hallani, miszerint több a megrendelés, mint az árú. E körülmények aztán arra indítják kereskedőinket, hogy a jelenlegi zürzavarban új fogyasztási területekkel ne is törődjenek, sőt sok esetben azt is előidézík, hogy a bonyolultabb és nehezen lebonyolítható üzletekről lemondanak s ezáltal az éveken át birt vevőket lassanként elidegenítik maguktól. És ez már olyan jelenség, melyet semmiképen sem helyeselhetünk, mert ámbár mi is óhajtjuk, hogy a fakereskedelem mostani szép napjai hosszú tartamuak legyenek, még sem odázhadjuk el magunktól azt az aggodalmat, hogy előbb-utóbb itt is változás állhat be. Ekkor pedig a kisebbedő belföldi forgalomnál a biztos, habár mérsékeltebben is jövedelmező kivitel valóságos jótétemény lesz a mindig szívesen eladó termelőre és az esetleg ismét megtelő raktárakra nézve.

Ezért időszerűnek találjuk a 730. lapon lévő táblázat újmutatásai szerint néhány megjegyzést csatolni azon adatokhoz, melyek a Fiuméből idegen országokba szállított faválasztékokat és azok tömegét tüntetik fel.

Megelőzőleg azonban előreboicsátjuk, hogy ezen czikk keretében nem akarunk kiterjeszkedni Fiuménak Trieszttel való versenyére, mely már oly sokszor volt tárgyalva, hanem csupán azt szeretnők tisztába hozni, hogy a Fiumén átvezető tengeri út mennyit használ fakivitelünknek tényleg és mennyit használhat a jövőben.

És e tekintetben is főleg a puha fenyőfűrészanyag forgalmával foglalkozunk, mert a mi a kemény fakivitelről illeti, a Fiumén át exportált dongák összege, mint a táblázatból látható, elég tetemes s a trieszti forgalmat mindenesetre már

Kivitetett Fiuméból.

F a v á l a s z t é k	Franciaországba (Algir, Tunis)	Görögországba	Nagybritanniába	Olaszországba	Osztrák-Magyar monarchiába	Spanyolországba	Törökországba	Összesen
Arbocza (Alberoni) darab .	.	.	.	10	9	.	.	19
Bárdolt tönk (Bordonali) m^3	4609. ₂	.	.	1626. ₀	113. ₀	.	.	6348. ₂
Fenyőgerenda (Travi) m^3 . .	188. ₁	.	.	1078. ₁	977. ₅	.	6. ₅	2250. ₂
Bükkgerenda (Roveri) m^3 . .	1385. ₇	.	1459. ₃	594. ₄	95. ₇	10. ₀	48. ₀	3592. ₆
Gömbölyű törzs (Tronchi) db	9	.	126	.	.	.	.	135
Köns. deszka (Tavole) 100 db	603	158	.	1075	401	.	126	2363
Padlódeszka (Tavoloni) 100 db	254	.	.	23	13	.	.	290
Tölgydonga (Doghe) 1000 db	3570	665	18	.	227	.	27	4507
Vasuti talpfa (Traversini) db	55763	11570	.	38	696	50	17056	85173
Parquett (Parchetti) 100 db .	1320	.	.	.	.	.	.	1320
Négyzetfa (Subbia) db . . .	360	538	.	5987	1860	5178	100	14023
Evező (Remi) db	.	.	.	622	139	94	.	855
Bükkdonga (Tavoletti) 1000 db	30	19	.	556	43	10	11	669
Lécz (Morali) 100 db . . .	20	.	.	511	165	.	22	658
Abrons (Cerchi di legno) db	.	.	.	163	1703	.	5	1871
Rud (Antenne) db	.	.	.	478	310	.	777	1565
Dorong (Corniali) db	.	.	.	.	3500	.	.	3500
Tüzifa (Legno di fuoco) ürm.	.	.	.	642. ₅	.	118. ₀	.	760. ₅
Egyéb faárú (Merci di legno)	.	.	.	.	.	.	.	.
mmázsa	.	1461. ₂	.	24. ₇	480. ₃	.	320. ₉	2287. ₀

Jegyzet. Ezen kivitel az egyes országok következő kikötőibe történt:

Franciaország: Bastia, Bordeaux, Cette, Dunkerque, Marseille, Port-Vendres, Rouen, St.-Nazaire, Algir, Bona, Oran.

Görögország: Catacolo, Patrasso, Pireus, Vostizza, Zante.

N.-Britannia: Glasgow, Leith, London.

Olaszország: Ancona, Bari, Cattolica, Chioggia, Civitanuova, Comisa Cupramaritima, Fano, Fasana, Fianona, Genua, Giovinazzo, Grottamare, Manfredonia, Medolino, Messina, Molfetta, Monopoli, Ortona, Pescara, Pesaro, Ravenna, Recanati, Rimini, St.-Benedetto, St.-Martino, Termoli, Trani, Venezia.

Osztrák-Magyar monarchia: Arbe, Bescanova, Buccari, Carlopago, Carnizza, Castelnuovo, Cattaro, Cherso, Cittavechia, Curzola, Gelsa, Gravosa, Lissa, Lussinpiccolo, Macarasca, Malinska, Novi Ossero, Pago, Perasto, Pirano, Pola, Porto-Ré, Postire, Pucische, Rabaz, Ragusa, Rovigno, Scardona, Sebenico, Selve, St.-Giorgio, St.-Pietro, Spalato, Traghetto, Trappano, Trieszt, Vallegrande, Zara, Zengg, Zlarin.

Spanyolország: Barcellona.

Törökország: Konstantinápoly, Valona, Volo, Smyrna.

is felülmulta. Különben a fentebb említett francia és olasz kikötőkbe vasúti talpfát, léczet és deszkát is meg lehetős mennyiségben exportáltak, de a mint már mondtuk, a puha anyagnak csak csekély része származik Magyarországból.

Egyiptom felé, az ott uralkodó politikai és egészségügyi zilált viszonyok folytán, a kivitel teljesen szünetel, s ez most nem is lehet máskép. Törökország felé azonban sokkal tetemesebbé is alakulhatna fakivitelünk, ha több gondot fordítanánk a kereskedelmi összeköttetések megerősítésére.

Mindezt azonban csak mellékesen említjük, a fő a mit kiemelni akarunk az, hogy véleményünk szerint a magyar fatermelőknek és kereskedőknek különösen arra kellene iparkodniok, hogy olcsó és gyakran igénybe vett utat teremtsenek Fiumén keresztül Hollandiába és Olaszországba.

Hollandia még egy-néhány évvel ezelőtt a magyar és galicziai áru egyik legjelentékenyebb fogyasztója volt; nagy mennyiségben exportáltak oda nemcsak léczet, de 13 mm vastagságu deszkát is, s termelőink, habár a kiszállított anyagot, mint válogatlan árut mérsékelt áron adták is el, a végleszámolásnál mégis tekintélyes s biztos jövedelmet huztak.

A németországi vasutak tarifájának felemelése folytán azonban, és az áraknak 3 év óta nálunk beállt folytonos emelkedése következtében, a németalföldi kereskedők lassanként tüntetüleg visszavonultak, úgy hogy egykor virágzó fakivitelünk Hollandiába jelenleg elenyésző csekélységénél fogva megemlítésre sem méltó.

Amig tehát Hollandiánál egy tetemes fogyasztási terület újbóli megnyeréséről van szó, addig Olaszországot illetőleg a feladat az volna, hogy a magyar puha fűrészfaanyagnak új fogyasztási területet szerezzünk.

Mi mindenesetre azt hisszük, hogy a magyar fatermelőknek, habár a dolgok jelenlegi kedvező állása mellett nincsenek

is rákényszerülve, oda kellene törekedniök, hogy e két helyet az esetleg kevésbé kedvező jövő számára megnyerjék, s ezenkívül is utat és módot keressenek arra nézve, hogy azt az előnyt, melyet Fiume már oly sok hazai termék kivitelénél nyújt, a puha fűrészfakereskedelemre nézve lehetőségig felhasználják.

Minthogy pedig a fűrészfakivitel oly hosszú uton, mint pl. a hollandiai már a gyorsaság kedvéért is gőzhajókon lenne eszközrendő, az „Adria, első magyar tengeri gőzhajózási társulat“-nak és a vasutaknak is meg kellene minden lehetőséget tenni, hogy ez a cél elérhető legyen.

Különben nem is kételkedünk, hogy ha a magyar fatermelők ezen kérdéssel, melyet ne tekintsenek korainak, komolyan fognak foglalkozni és tömeges kivitt helyezni kilátásba, nem lesz nehéz kieszközölni közlekedési intézeteinktől a szükséges engedményeket, mert hiszen már nehezebb dolgokat is keresztül vittek.

Tekintetbe véve tehát mindezeket és azt, hogy fájdalom a német vevők is, kik egykor oly tetemes megrendeléseket tettek, most mindinkább tartózkodóbbakká lesznek s ennél fogva méltán lehet tartani attól, hogy ha fűrészfakereskedelemünkre rossz évek következnek, csak kevés vevő felett fogunk rendelkezni: ismételten is csak azt mondhatjuk, hogy a fatermelők nagyon helyesen cselekesznek, ha a fiumei tengeri utat minél teljesebb figyelemre méltatják.

Tigermann Sándor.

A kőrismag csirázó képességéről.

Fuchs János szaktársam által az „Erdészeti Lapok“ f. évi április havi füzetében közölt azon feltűnő physiologiai jelenség, hogy a kőrismag elvetés után két hónapra kikél, arra indított, hogy az idei csemete kerti munkálatoknál a kőrismag elvetésére kettős figyelmet és gondot fordítsak.

Tapasztalataimat a nyert eredményből vonható következtetésekkel együtt röviden a következőkben foglalom össze.

A kőrismagot későn, májushó 27—29-én vetettem az itteni csemete kert sárga agyagos s igen kevés humus tartalmu talajába. Elvetés közben a vetőárkokat igen erősen öntöztettem, olyannyira, hogy a mag a szó teljes értelmében sárral takartatott be. A vetés után bekövetkezett forró száraz napok alatt a kőriségyakat szakadatlanul öntöztettem, s később is nagy gondot fordítottam arra, hogy az ágyak mindig kellő nedvességben tartassanak. Ezen eljárás eredménye az lett, hogy az említett időben elvetett mag egy része már július hó 8-án kikelt, s az ezen időtájt hivatalosan itt tartózkodott Sóltész Nándor főerdész urral meggyőződünk, hogy a kitett példányok teljesen épek s erősek. A korai kikelés okát Fuchs barátom abban véli megtalálni, hogy :

1. a kőrismag ugyanazon év tavaszán frissen volt szedve;
2. a még friss mag közvetlen egy hosszan tartó országos eső előtt és annak tartama alatt vettetett el;
3. a mag csak vékonyan takartatott be, védelmül a kiszáradás ellen.

Az általam felhasznált kőrismag szedetési helye s idejéről tudomásom nem lévén, az 1. pontot figyelmen kívül kell hagynom. A 2. és 3. pontok alatt közlött eljárástól az általam alkalmazott lényegesen abban tér el, hogy a magot célzatosan nagy forróság idején, de erősen nedvesített vetőárkokba s

meglehetősen mélyen helyeztem el azért, mert a meleg és nedvesség folytonos hatásától reméltem a csirázás gyors bekövetkezését.

Miután feltevéselem helyesnek bizonyult, az elért eredményből következtetni merem: hogy a mag jósága mellett a nedvesség és meleg folytonos együttműködése által a kőrismag csirázóképesége két évről két óra biztosan redukálható.

Óvizen, 1883. évi augusztushó.

Vadas Jenő,
m. k. erdész.

Egyesületi közlemények.

(Az Országos Erdészeti-Egyesület 1883. évi szeptemberhó 1-én tartott rendes választmányi ülésének jegyzőkönyve.)

Jelen voltak: Elnök: Ghyczy Emil választmányi tag; Balás Vincze, Belházy Emil, Eleőd Jósá, Garlathy Kálmán, Illés Nándor, Luczenbacher Pál, Scholcz Rezső, Szécsi Zsigmond, Sóltz Gyula, Rutska Tivadar választmányi tagok és Horváth Sándor titkár. Kallina Károly választmányi tag hivatalos bejelentése szerint családi körülmények által akadályozva volt a megjelenésben.

Tisza Lajos elnök ő excja Budapesttől távol lévén, Bedő Albert első alelnök ő méltósága pedig egy váratlanul közbejött betegségi eset folytán távollevő családjához utazván, a jelen ülés folyama alatt az elnöki tiszt teljesítésére Ghyczy Emil választmányi tag ur kéretik fel.

I. A titkár az egyesületi pénztár állásáról a következő jelentést terjeszti elő:

Az egyesület összes bevétele folyó évi januárhó 1-étől a mai napig 19.459 frt 33 kr,
 kiadása ugyanazon idő alatt 14.250 „ 26 „

jelenlegi pénztári készlete tehát . 5.200 frt 07 kr,
 mely összegből 4.700 frt az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztárnál gyümölcsözőleg van elhelyezve, 509 frt 07 kr pedig az egyesület kézi pénztárában van.

A fentebb kimutatott 19.459 frt 33 kr összes bevételből 1.598 frt 04 kr mult évi pénztári maradékot képez, 2.069 frt 58 kr rendes alapítványi tőketörlesztésre és a Wagner Károly alapítványra, 1.818 frt 51 kr pedig a „magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segélyezési alapja“ javára folyt be. Ez évi rendes bevételeink tehát a most említett három összeg leszámítása után összesen 13.973 frt 13 krt tesznek ki.

Viszont a kiadásokból 10.506 frt 83 kr oly összeget képez, mely részben az átalános, részben pedig a magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segélyalapját képező alapítványi vagyonhoz csatoltatott és mint ilyen értékpapírok vásárlására fordítottatott s illetve fog közelebbről fordittatni. A tényleges kiadás tehát a folyó évben összesen csak 3.743 frt 43 krt tett ki.

Tudomásul vétetik.

II. A titkár felolvassa az 1882-dik évi számadások megvizsgálására és az 1884-dik évi költségvetés elkészítésére kiküldött bizottság következő jelentését.

Tekintetes igazgató válaszmány!

A folyó évi februárhó 22-én tartott válaszmányi ülésben egyesületünk 1882-ik évi számadásának megvizsgálásával bizatván meg, van szerencsénk ezen ügy érdemében a következőket jelenteni:

Az 1882-ik évi kézipénztári naplóból, valamint a számadások tételeit részletesen kimutató rovatkönyvből és alrovatkönyvekből nyert meggyőződésünk szerint az egyesület pénztárának

1882-ik évi összes bevétele	30.346 frt 10 kr.
1882-ik évi összes kiadása	28.748 frt 06 kr.

s így 1882-ik évi pénztári maradványa . 1.598 frt 04 kr.

Megjegyezzük azonban, hogy a kiadások főösszegéből 3.048 frt, mint rendes alapítványi tőke fejében befizetett összeg, 10.033 frt 57 kr, mint a kézi pénztár feleslegéből az alaptőkéhez csatolt összeg 1.829 frt 06 kr, mint a magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segélyalapja javára befolyt összeg és végül 100 frt mint a Wágner Károly-alap javára befolyt összeg az egyesületi alaptőkének adatott át; ezen összegek tehát nem képeznek valódi kiadást, hanem a fennebb kimutatott pénztári maradvánnyal együtt az 1882-ik évi készpénzbeli vagyonszaporodásnak tekintendők, mely ezek szerint összesen 16.608 frt 67 kr-ra tehető.

Az alapítványi pénztár számadásait az 1882-ik év végével lezárva, a vagyoni állást a következőnek találtuk:

I. Készpénz-készlet	262 frt 87 kr.
II. Az alapító tagok magánkötvényei	72.534 „ 13 „
III. 4 ⁰ / ₀ -os magyar aranyjáradék-kötvény	16.000 „ — „
IV. 5 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ -os magyar földhitelint. záloglevél	19.000 „ — „
V. 5 ⁰ / ₀ -os magyar földhitelint. záloglevél	45.000 „ — „
VI. Szőlődezsma váltási kötvény	8.000 „ — „
VII. Államsorsjegyekben	400 „ — „

Az alaptőke összesen . 161.197 frt — kr.
mely összegből 10.000 frt a Deák Ferencz alapítványt, 6.770 frt 23 kr a Wagner alapítványt, 7.901 frt 69 kr a magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segélyegési alapítványát illeti, 400 frt államsorsjegy pedig „egy székesfehérvári ismeretlen alapítványa“ czim alatt még eddig meg nem határozott czélú letétet képez.

Hogy a fennebbi III. bezárólag VII. számok alatt felsorolt értékpapírok az 1882-ik év végével tényleg az egyesület tulajdonában és pedig a magyar földhitelintézetnél gyümölcsözőleg elhelyezve voltak, erről a nevezett intézet által 1883. évi január 27-én 1.424. sz. a kiállított s nekünk eredetiben bemutatott igazolványból is meggyőződünk.

A fennebbieket alapján összehasonlítva az egyesület vagyoni állapotát a múlt évi vizsgálat alkalmával talált vagyoni állapottal, a következő örömdetes vagyonszaporodást jelenthetjük.

A múlt évi vizsgálat alkalmával volt . . . 140.194 frt 92 kr,
 míg a jelenlegi összes tőkevagyon . . . 161.197 „ — kr,

az 1882. évi vagyonszaporodás tehet tesz . 21.002 frt 08 krt.

Végül megjegyezzük, hogy az eredményében most ismertetett 1882-ik évi egyesületi számadásokat részleteiben is úgy az előírás mint a lerovás, s illetőleg úgy a bevételek mint a kiadások elszámolásánál helyesnek találtuk s egyszersmind azon öröndetes meggyőződésre is jutottunk, hogy a tényleges bevételek az előírányzott összegeket minden rovatnál jelentékenyen túlhaladták, a kiadási rovatoknál ellenben egészben véve megtakarítás éretett el, s a részletekben is csupán az „Erdészeti Lapok“ és más közlemények nyomatási költségeinél, és a „postaköltségek, lapexditió, bélyeg stb. költségek“ czimű rovatnál mutatkozott az előírányzott összeghez képest túlkadás, azonban ez sem érte el azt az összeget, melyet a tisztelt választmány az 1882. évi decemberhó 7-én tartott választmányi ülésben póthitelként engedélyezet.

Ugyancsak a kezdetben idézett választmányi ülés meghagyása folytán van szerencsénk egyuttal betérjeszteni az Országos Erdészeti Egyesület 1884-dik évi költségvetésének tervezetét, melyet az 1882-diki egész és az 1883-diki első félévi eredmények alapján állítottunk össze,

E tervezetre alakilag csupán azt vagyunk bátrak megjegyezni, hogy az abba összehasonlíthatás céljából felvett „1883-ik évi előírányzat“ czimű rovat főösszege azért nem egyezik meg az „Erdészeti Lapok“ 1882-iki évfolyamában közölt kimutatás végeredményével, mert a költségvetés kiadási része a közgyűlésen tudvalevőleg változást szenvedett s mert a főösszeg különben is hibásan lett kimutatva.

Érdemileg szükségesnek tartjuk azonban megemlíteni, hogy a kiadásokat a múlt évi december 7-én tartott választmányi ülésnek III. pont alatt hozott azon határozata folytán, hogy az „Erdészeti műszótár“ munkálataival összekötött nagyobb kiadások fedezéséről már az 1884-ik évi költségvetés elkészítése alkalmával gondoskodni kell, egy egészen új rovatl szaporítottuk s ebben az „Erdészeti műszótár“ díjazására 1.360 frttal azon egész összeget felvettük, mely az előírányzott bevételi összegből a további rendes kiadások levonása után megmaradt.

Ez az összeg azonban, nézetünk szerint, a jelzett célra korántsem elégséges, ennélfogva tisztelettel bátorokodunk javasolni, miszerint a még hiányzó összeg állami segélyből való fedezésére a most említett választmányi ülés határozata értelmében a nagyméltóságú földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium kéresek fel.

Budapest, 1883. évi június 23-án.

Belházy Emil,
 vizsgáló bizottsági tag.

Hoffmann Sándor,
 vizsg. biz. tag.

Eleőd Jósa,
 vizsgáló bizottsági tag.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1882. évi zárszámadása.

Bevétel.	Előirányoztatott	Tényleg befolyt		Mutatkozik az előiránnyal szemben több (+), vagy kevesebb (—)			
	frt	kr	frt	kr	frt	kr	
Pénztári maradék az 1881-ik évről .	.	.	3867	50	+	3867	50
I. Az egyesület értékpapirjainak kamataiból	3400	.	4686	33	+	1286	33
II. Az alapító tagok által kiállított magánkötvények kamataiból (beleértve az alapítók lapdíjait) .	2500	.	3799	11	+	1299	11
III. A rendes tagok által fizetett díjakból	2800	.	4216	45	+	1416	45
IV. Az állam által erdészeti irodalmi czélokra adott segélyből és az „Erdészeti Lapok“-ra tett előfizetésekből .	2800	.	5414	67	+	2614	67
V. Az „Erdészeti Zsebnaptár“-ra tett előfizetésekből .	500	.	1214	52	+	714	52
VI. Hirdetési díjakból .	400	.	1125	70	+	725	70
VII. A takarékpénztárakba elhelyezett kézipénztári készletek időközi kamataiból .	100	.	291	63	+	191	63
Rendkívüli bevételek.							
a) Kézpénzben befizetett rendes alaptőke .	.	.	3045	.	+	3045	.
b) A Wagner Károly alapítvány bevétele (a mult évben fel nem használt s ezen évnek átadott kamatrészlet) .	.	.	190	95	+	190	95
c) A Wagner Károly alapítványra tett újabb adakozások .	.	.	103	.	+	103	.
d) Térítmények .	.	.	138	64	+	138	94
e) Rendkívüli bevételek .	.	.	3	20	+	3	20
f) Átfutó bevételek .	.	.	26	16	+	26	16
g) Az „Erdészeti Rendeleték Tárá“-ra tett előfizetésekből .	.	.	496	68	+	496	68
h) A „magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segély-alapjá“-ra tett adományok .	.	.	1726	56	+	1726	56
Összes bevétel	12500	.	30346	10	+	17846	10
Levonva a kiadásokat	12070	.	28748	06	+	16678	06
Maradt készletben 1883-ra	.	.	1598	04	.	.	.

Budapest, 1883. évi június 23-án.

Hoffmann Sándor, s. k. Belházy Emil, s. k. Eleőd Jósza, s. k.
Horváth Sándor, titkár.

K i a d á s.

	Előírá- nyoz- tatott		Tényleg kiadatott		Mutatkozik az előiránnyal szemben több (+), vagy kevesebb (—)	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr
I. Az „Erdészeti Lapok“ és más közle- mények nyomtatása	3500	.	4494	96	+	994 96
II. Az „Erdészeti Zsebnaptár“ kiállítási költségei	1000	.	996	01	—	3 99
III. A titkár és őrök fizetése	1680	.	1680	.	.	.
IV. Lakbér, bérkrajczár, vízvezeték sat. .	1090	.	1090	.	.	.
V. A „Deák Ferencz“ alapítvány pályadíja	550	.	550	.	.	.
VI. Szerkesztői átalány	1000	.	1000	.	.	.
VII. Írói tiszteletdíjak	1200	.	947	24	—	252 76
VIII. Postaköltség, lapexpeditió, bélyeg stb. .	350	.	455	04	+	105 04
IX. Könyvtár- és szaklapok beszerzése . .	400	.	333	26	—	66 74
X. Irodai átalány	150	.	150	.	.	.
XI. Irodai és leltári szerek beszerzése . .	100	.	74	09	—	25 91
XII. Szolgálat	180	.	180	.	.	.
XIII. Közgyűlési és utiköltségek	200	.	200	04	+	04
XIV. „Erdészeti Lapok“ javitnoki jelentése	200	.	200	.	.	.
XV. Jutalmak és más rendkívüli kiadások .	150	.	137	65	—	12 35
XVI. Tagsági oklevelek kiállítására . . .	20	.	6	98	—	13 02
XVII. A „Wagner Károly“ alapítványból adott segélyekre	300	.	240	.	—	60
Rendkívüli kiadások:						
a) A „magyar erdőtiszték és erdészeti altisz- tek segélyalapjából adott segélyekre . . .	.	.	50	.	+	50
b) az alapítványnak átadott összegek és pedig:						
1. az általános alaktőkének	.	.	13181	57	+	13181 57
2. a „magyar erdőtiszték és erdészeti al- tiszték segélyalapja“-nak	.	.	1726	56	+	1726 56
3. a 2. alatti (1726 frt 56 kr) tőke kamat- jainak fel nem használt része, mely szín- tén a magyar erdőtiszték és erdészeti altiszték segélyalapjának adatott át . . .	.	.	102	50	+	102 50
c) Térítmények	.	.	9	80	+	9 80
d) Átfutó kiadások	.	.	942	36	+	942 36
Összes kiadás	12070	.	28748	06	+	16678 06

Az Országos Erdészeti Egyesület 1884. évi költségvetése.

B e v é t e l.	1882-ben tényleg befolyt		1883-ra előírá- nyoz- tatott		1884-re előírá- nyoztatik	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr
I. Az egyesület értékpapirainak kama- taiból:						
a) általános egyesületi czélokra használható kamatok	.	.	2420 .		3210 .	
b) a Deák Ferencz alapítvány bevétele .	4686	33	550 .		550 .	
c) a Wagner Károly „ „ .			330 .		340 .	
d) a „magyar erdőtisztek és erdészeti altisz- tek segélyezési alap“-jának bevétele .			300 .		400 .	
II. Az alapító tagok által kiállított magán- kötvények kamataiból (beleértve az ala- pító tagok lapdíjait)	3799	11	2700 .		2700 .	
III. A rendes tagok által fizetett díjakból .	4216	45	3000 .		3300 .	
IV. Az állam által erdészeti irodalmi czé- lokra adott segélyből és az „Erdészeti Lapok“-ra tett előfizetésekből	5414	67	3000 .		3000 .	
V. Az „Erdészeti Zsebnaptár“-ra teendő előfizetésekből	1214	52	700 .		700 .	
VI. Az „Erdészeti Rendeletek Tárá“-ra tett előfizetésekből	496	68	100 .		100 .	
VII. Hirdetési díjakból	1125	70	500 .		600 .	
VIII. A takarékpénztárakba elhelyezett kézi- pénztári készletek időközi kamataiból .	291	63	150 .		100 .	
Összesen bevétel	21245	09	13750 .		15000 .	
Levonva az összes kiadást	.	.	.		15000 .	
Marad felesleg	.	.	.		.	.

Budapest, 1883. június 23-án.

Hoffmann Sándor, *Belházy Emil.* *Eleőd Jós.*
Horváth Sándor, titkár.

Kiadás.	1882-ben tényleg kiadatott		1883-ra előírá- nyoz- tatott		1884-re előírá- nyoztatik	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr
I. Az „Erdészeti Lapok“ és más közle- mények nyomtatása	4494	96	3800	.	4300	.
II. Az „Erdészeti Zsebnaptár“ kiállítási költségei	996	01	1000	.	1000	.
III. Az „Erdészeti Rendeletek Tára“-nak kiállítási költségei	268	48	100	.	200	.
IV. A titkár és irnok fizetése	1680	.	1680	.	1680	.
V. Lakbér, stb. bérkrajczár, vízvezeték stb.	1090	.	1090	.	1090	.
VI. A „Deák Ferencz“ alapítvány pályadíja	550	.	550	.	550	.
VII. A Wagner Károly alapítványból adan- dó segélyekre	240	.	330	.	340	.
VIII. A „magyar erdőtisztek és erdészeti al- tisztek segélyezési alapja“-ból adandó segélyekre	50	.	300	.	400	.
IX. Szerkesztői átalány	1000	.	1000	.	1000	.
X. Írói tiszteletdíjak	947	24	1200	.	1200	.
XI. Póstköltségek, lapexpeditió, bélyeg stb.	455	04	420	.	480	.
XII. Könyvtár gyarapítás és szaklapok . . .	316	16	400	.	400	.
XIII. Irodai átalány	150	.	150	.	150	.
XIV. Szolgálat	180	.	180	.	180	.
XV. Irodai és leltári szerek beszerzése . .	74	09	100	.	100	.
XVI. Közgyűlési és utiköltségek	200	04	200	.	200	.
XVII. „Erdészeti Lapok“ javitnoki illetménye	200	.	200	.	200	.
XVIII. Jutalmak és más rendkívüli kiadások .	137	65	150	.	150	.
XIX. Tagsági oklevelek kiállítása	6	98	20	.	20	.
XX. Az „Erdészeti műszótár“ munkálatai- nak díjazására	.	.	.	.	1360	.
Összesen	13036	65	12870	.	15000	.

A választmány a számadás megvizsgálásáról és a vagyoni állapotról előterjesztett bizottsági jelentést örvendetes tudomásul véve, felkéri az elnökséget, hogy a számadásokat végleges jóváhagyás és a szükséges felmentvény megadása végett a közgyűlés elé terjessze. Azután tételről-tételre átvizsgálván az 1884-dik évi költségvetést, azt a maga részéről változás nélkül jóváhagyja s egyszersmind a bizottsági jelentés értelmében felkéri az elnökséget, hogy az „Erdészeti műszótár“ költségeinek fedezésére szükséges állami segély engedélyezése végett a nagyméltóságu földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumhoz indokolt felterjesztést tegyen.

III. A titkár előterjeszti az 1875. évi budapesti általános kiállítás országos bizottságának egy átíratát, melyben felhívja az egyesületet, hogy a kiállítás erdészeti csoportja számára szervezendő országos szakbizottságba a maga részéről 12 tagot küldjön ki.

A választmány tekintetbe véve azt, hogy a szervezendő országos szakbizottság működését a központban fogja teljesíteni, az előbbi felhívás folytán a következő tagokat kéri fel az egyesület részéről való közreműködésre: Bedő Albert egyesületi első alelnököt, továbbá Belházy Emil, Eleőd Jósa, Garlathy Kálmán, Ghyczy Emil, Hoffmann Sándor, Horváth Sándor, Illés Nándor, Kovács Géza, Luczenbacher Pál, Rónai Antal és Rutska Tivadar egyesületi tagokat, felkérván egyttal az elnökséget, hogy ezen választás eredményéről egyfelől az országos kiállítási bizottságot s másfelől a megválasztottakat mielőbb értesíttesse.

IV. A titkár bemutat 2 db 1860-ik évi 100 forintos sorsjegyet, mely egy „Glozsán“-ban feladott névtelen levélben küldetett be folyó évi augusztushó 8-án az egyesülethez. Felolvassa egyszersmind a levelet, melyből az tűnik ki, hogy a beküldő ezen 2 db sorsjegyet is azon alaphoz kívánja csa-

tolni, mely a választmány mult évi december 7-én hozott határozata értelmében „egy székes-fehérvári ismeretlen alapítványa“ czim alatt kezeltetik, de kéri a választmányt, hogy az alap a most említett czim helyett addig is, míg a megígért összegből még hátralévő 4 drb sorsjegy beküldetnék, az általa ajánlott czim alatt kezeltessek.

A választmány a most beküldött 2 drb sorsjegyet köszönettel elfogadván, felkéri az elnökséget, hogy azt a fenebb említett alapítványhoz csatolja; a czimet illetőleg azonban azon nézetben van, hogy az alapítvány elnevezése iránt is csak akkor hozhat az egyesület végleges határozatot, midőn a hátralévő rész beérkezése után annak rendeltetése alapszabályszerűleg megállapittatik.

V. A titkár jelenti, hogy a mult választmányi ülés óta a következő rendkívüli befizetések történtek :

a) magán-kötvényben tett alapítványaik törlesztésére befizettek : Szabó Adolf 32 frt 06 krt, Schmidt János 15 frtot, a zágrábi érsek billeti uradalma 160 frt, Hantos János 30 frtot, Balás Vincze 25 frtot, Girtl Vincze 50 frtot, Abrudbányai Béla 30 frt, Girtler Lajos 5 frtot, Früstök István 20 frtot, Kostyál György 60 frtot és Pető Lajos 160 frtot.

b) A magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segélyezési alapja“ javára adakoztak :

Girsik János a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság személyzetének nevében 166 frt 50 krt, Kassa sz. kir. város 10 frtot, Kovács György m. kir. erdőőr 2 frtot, Roller Adolf m. kir. erdőmester 3 frtot, Csik Gyula püsp. főerdész 5 frtot, a beszteerczebányai erdőigazgatóság tiszti és altiszti személyzete 210 frtot, az orsovai m. kir. erdőhivatal tiszti és altiszti személyzete 109 frt 30 krt, Szabó Adolf folytatólagos gyűjtés eredményekép 39 frt 20 krt.

VI. A következő új tagok vétetnek fel :

a) alapító tagok: Geibel Rezső m. kir. kataszt. erdőbecslési felügyelő 160 frt alapítvánnyal készpénzben, ajánlja Szöllősy János; Kohl és társa fűrészpenge gyáros cég, 160 frt alapítvánnyal készpénzben, ajánlja Kellner Valér; Ráczvekerdy Gyula m. kir. erdőgyakornok 160 frt al. kötvényben, ajánlja Rózsay Rezső; Dercsényi Kálmán m. kir. erdőgyakornok 160 frt al. kötvényben, ajánlja Balás Pál; Ormos Zsigmond országgyűlési képviselő 160 frt al. kötvényben, ajánlja Bedő Albert; Scholtz Ottó m. k. erdész 160 frt al. kötvényben, ajánlja a titkár; Urbanovszky Béla m. k. erdőgyakornok 160 frt al. kötvényben, ajánlja Belházy Jenő; Kiezler Nátán vállalkozó 160 frt al. kötvényben, ajánlja Steinhausz József :

b) rendes tagok: Lehoczky János m. kir. erdőgyakornok, ajánlja Balás Pál; Thyr János erdészsegéd, ajánlja Figura József; Jeschek Sándor okleveles erdész, ajánlja Adriányi Arnold; Daitz Pál m. kir. műszaki díjnok, ajánlja Ertl Gusztáv; Mölczner Gyula urad. erdész, ajánlja Blattny Ernő; Haucke Richárd erdőrendező és főerdérdész, ajánlja Tóti Szabó Sándor; Wellebil Károly főerdész, ajánlja a titkár; Lux János végzett erdőakadémiai hallgató, ajánlja Lonkay Antal; Bende Mihály végz. erdőakadémiai hallgató, ajánlja Lonkay Antal; ifj. Varga Dániel, ajánlja Sombereki Gusztáv; Schreiber Károly kat. erdőbecslőbiztos, ajánlja Somkerekéi Gusztáv; Majer József járási erdész, ajánlja Somkerekéi Gusztáv; Fiala Antal városi erdész, ajánlja Rozinszky Béla; Lollok József segéderdész, ajánlja Dernyei Antal; Jász Károly uradalmi erdőgondnok, ajánlja Bereczky Sándor; Frits Gyula püsp. erdőgyakornok és segéd erdőrendező, ajánlja Frics János.

VII. Jelen jegyzőkönyv hitelesítésére Luczenbacher Pál és Eleőd Jósa tagtársak kéretnek fel. — K. m. f.

Hitelesítésül :

Luczenbacher Pál,

választm. tag.

Eleőd Jósa,

vál. tag.

Ghyczy Emil,

hely. elnök.

Horváth Sándor,

titkár.

Az amerikai erdészek nagygyűlése.

Az északamerikai Egyesült-Államok erdészeinek ez idei nagygyűlésén is több közérdekű tárgy fordult elő, mely a magyar erdészek figyelmét is megérdemli, miért is a gyűlés lefolyását a „Prairie Farmer“ nyomán a következőkben ismer-tetjük.

Az évi nagygyűlés a múlt évi kongresszus határozatához képest St. Paulban, Minnesota államban, folyó év augusztus 8-án vette kezdetét. A gyűlésen Loring mezőgazdasági biztos és a kongresszus elnöke vezette be a tanácskozást. Becker, a minnezotai erdészegyesület elnöke, és Hubbard, állami kormányzó, üdvözölték a képviselőket; mire Loring hosszabb megnyitó beszédet tartott, melynek érdekesebb része a következő.

Az erdészet fontossága eléggé ki volt emelve a tavalyi és más években tartott beszédekben. Egy szempontból nem méltányolták még a faültetés fontosságát, és ez az, hogy a finom izlés fejlesztését roppant nagy mértékben elősegíti. Amerikában sok történt utóbbi időben az erdők gyarapítása érdekében. A természet s emberi szorgalom közrehatottak ebben. A leteleplülőknek rendszerint az az első gondjuk, hogy letarolják az új földön az erdőt. De ha a föld megmunkálá-

sával felhagynak, azokon a térségeken rendszerint megint erdőség nő. A régibb államokban sok földön, hol erdő volt hajdan, de a melyet kiirtottak és szántófölddé, rétté, alakítottak, most, mikor a földet már kizsarolták, ismét erdőség kezd nőni. S a letarolt, de ki nem irtott erdők is újra nőnek. Az bizonyos, hogy olyan helyeken, a hol az erdőgazdaság nem jövedelmező, több-több szántóföldet csinálnak. De azon régiókban, a hol gyakori erdőégések által pusztultak el az erdők és hol az erdőség védve van a tűztől és szarvasmarhától, az erdők restaurálása gyorsan előhalad magától a természettől. Ehhez járul, hogy több állam már sokat tesz az erdőültetés érdekében is. De még többet kellene tenni. Az „arbor-day“ (faültetés napja) s a törvényhozási kényszerintézkedések igen üdvös hatásuk voltak e tekintetben. 1878-ban 18.029 hold fásított be, 1882-ben már 38.458 hold. Jowa, Nebraszka, Dakota, Ohio, Michigan, Illinois, Kansasz államokban már meghonosult a faültetési ünnep. S tán nincs messze az az idő, a mikor az a nagy ügyesség, a melyet az amerikai gazdák a magtermelésben kifejtettek, a faültetésre, mint gazdasági termékre, is ki fog terjesztetni. Annak jövedelmezősége nem jöhet többé kérdésbe, s a kormánynak ebben a lehetőség szerint segédkezést kellene nyújtania.

Aztán elődta elnök, hogy az ipar fejlődése folytán is folyton növekedőben van az erdőtermények utáni tudakozódás. S az Egyesült-Államok és más országok erdőállományának ismertetésére áttérve, így szólt.

Az Egyesült-Államok erdősége valamivel kevesebb, mint egy negyede az összes földterületnek. Az arány valamivel kedvezőtlenebb mint a kelet-, észak- és közép-Európában, s a megoszlása az erdőknek is sokkal egyenlőtlenebb. Norvégia területének felét fák borítják, Svédországnak hattized része, Oroszországnak közel egy-

harmad része és Németországnak majd egynegyed része erdő. Amerikában a prairie vonaltól nyugatra eső részen Indianán, Illinois és Missourin át az Indiana territoriumig Delugugat felé nem látni fát, a közép síkság, a szárazabb völgyek és a csendes Oceán felé huzódó hegyoldalak déli része is egészen kopár. Ellenben észak-Karolinától Luizianáig közel hattized-része a farmoknak be van fásítva. S beszámítva a még el nem foglalt területet, az egész délnek mintegy háromnegyed része erdős. Több déli államban az erdőség százaléka növekedett.

Loring ezután az északra eső erdők állapotát ismertette és több érdekes statisztikai adatot olvasott fel, melyek egy helyen csökkenést, más helyen emelkedést mutatnak az erdőállomány tekintetében s kitüntetik, hogy milyen roppant aránytalanul oszlanak meg az erdők.

Az erdőtermények minőségére áttérve, azt mondá elnök, hogy a legértékesebb fa a fehér fenyő, közvetlen utána jön az ausztráliai fenyő vagy a Georgia fenyő, a melyet Norfolktól Galvestonig nagy bőségben lehet még találni. A fenyőszálak fogyasztása roppant nagy, s ez azt eredményezi, hogy a fakereskedők a letarolt helyekről mindinkább távolabb, még le nem tarolt vidékekre huzódnak, hogy a keresletet kielégíthessék. New-Hampshire és Vermont fehér fenyőkészletöktől megvannak fosztva és szurok fenyőkészletük mindössze hét s illetőleg négy évig fog tartani, a jelen fogyasztási arány mellett. Maineben a fehér fenyő 4 évig, a szurok fenyő 15 évig fog tartani, míg dél-Karolinában a fenyőerdők 50 évig, Kaliforniában 150 évig, Arkansasban 300 évig, Pennsylvaniában 50 évig, Georgiában 80 évig, Luizianában 100 évig, észak-Karolinában 50 évig, Wiskonsinban 20 évig, Michiganban 10 évig, Minnesotában 10 évig, Mississippiben 150 évig, Alabamában 90 évig, Floridában 30 évig és Texasban 250 évig tarthatnak a fenyő

erdők a mostani fogyasztási arány mellett. A kimerült erdőséget idejében restaurálni lehet, és evégre minden eszközt meg kellene ragadnia a népnek és a kormánynak a maga hatáskörében.

Nem kell azonban felednünk, hogy míg a szálfá utáni kereslet parancsoló és a népesség szaporodásával növekedik s megkívánja a kormány gondosságát és a felvilágosult vállalkozók tevékenységét az erdőültetésben, addig nagyon is hirtelen szálfaszükség „timber famine“ állhat be, mesés árakkal, még a tűzifára nézve is. Idáig csak a fenyőerdőkre voltunk tekintettel, hogy azok meddig tarthatnak. Meglehet vágás alatt ezek fagazdasága nagyobbnak bizonyulhat, mint a hogy azokat számításba vettük, és hogy az utónövés is távoltarthatja a faszükséget. A fekete vaddiófa a nyugati erdőségekben is fedezhet jókora szükségletet, de ez is már ritkulni kezd az Ohio völgy északi oldalán; ellenben a déli oldalon a hegyek lábánál és az Appalachián régióban az még bőségben van és csaknem érintetlen. Gyorsan nő e vaddiófa a nyugati államokban még a Missourin túl is, és ez a fa van hivatva arra, hogy gazdagság forrása legyen a jövő faültetői számára.

A nagy keleti hegyláncz millió holdakra menő erdőségei a fentebbi erdőstatistikában nincsenek befoglalva. Azok gazdagsága soha nem lett még megmérve, jóformán ismeretlen is még s az erdész fejszójétől ugyszólván érintetlen. Ahhoz képest, a mint a vasutak behatnak ezen erdőségekbe, a két Virginia s Karolinába, Kentuckyban és Tennesseeben, az erdőtermények is jutalmazni fogják a vállalkozást s gazdagítani a tulajdonost, erdészt és iparost.

Ehhez járul még, hogy Minnesota fehér fenyő gazdagságát 6.100 millió lábra becsülik, Michiganban az alsó felsziget erdőségeit 7.000 millió lábra, a Savigan területen

8.000 millió lábra, a Huron tó mellékén 14.000 millió lábra és a Michigan tóba folyó vizek partján, a felső félszigeten van még 6.000 millió láb, úgy hogy Michigau állam egész erdőterülete 35.000 millió köblábat tesz.

Wisconsin állam nagy erdőségeit 41.000 millió köbláb szálfára becsülik, melynek nagyobb része a Chippewa és Wisconsin kerületre esik. Ez erdőségek 23,500.000 holdat tesznek. A fenyves vidék északi széle kevésbé termékeny mint az alsóbb fok alatt levőké. A czedrussal benőtt térségek, melyek helyenként a fenyves övben előfordulnak, mintegy 1,365.000 holdat tesznek. Vannak jókora tamarak, szurok fenyő és értékes tölgyerdők is, főkép Dunu, Pierce és St. Croix megyékben s más kemény fák bőségből találhatók az erdős tájék déli szélein.

A Maryland és Ohio folyamtól délre eső államokban mintegy 400 millió hold erdőség van, míg ezen részen a gazdaságokkal borított föld 288,000.000 holdat tesz, s abból 123 millió hold erdő. Habár ez örvendetes, azért az erdőfenntartás tekintetét nem szabad szem elől téveszteni. A tűzokozta pusztítás és az erdőirtás rengeteg nagy, s a helyi és egyesült állami törvények nem akadályozzák azt meg, s tán az erdőpusztítás nem is fog megszűnni mindaddig, a míg a közvélemény röpivek és iratok által fel nem lesz világosítva, mi tekintetben messze menő adókedvezmények is igen jótékonyan hatnának.

Loring ezután azt hangsúlyozta, hogy az erdők védelmére új törvényeket kellene hozni; a „timber act“-ot módosítani kellene, vagy egészen eltörölni; a törvényhozásnak büntetést kellene szabnia az erdőpusztításra. Kiterjeszkedett a más országokban levő erdőtörvényekre és üzemre; a legelőnyösebb fordabeosztásra; az erdők befolyására az esőzés tekintetében stb.

Ezután a bizottság előterjesztésére elhatározott, hogy a legközelebbi tél folyamán Washingtonban egy nagy meeting fog tartatni, a melyre az erdészeti egyletek s az erdészeti érdekeket ápoló társulatok és intézetek képviselői meg fognak hivatni.

Wright E. (Boston) indítványára egy bizottság küldetett ki, melynek feladatává tétetett megvizsgálni, hogy minő hatása volna a Mississippi folyam forrásai szabályozásának Minnesota északi része erdészetére.

Burson M. (Topekáról, Kanszasz) az erdőültetés hasznáról érkezett. S például felhozta, hogy egy férfi, ki 400 holdat 5000 dollár tőkével befásít, a fákból 16 év múlva 5000% hasznot huzhat.

Az erdőoktatás kérdése igen beható megvitatás alá került.

Az erdőkísérleti állomások bizottsága előterjeszté jelentését, mely kimutatta, hogy az állami erdők igen csökkennek, kiemelte, hogy kevés a gyakorlott erdész, hogy nincsenek elegendő számmal erdészeti akadémiák és hogy a törvényhozás aránylag igen csekély jelentőséget tulajdonít az erdészeti kísérleteknek. A bizottság tagjai járuljanak az államokhoz azzal a kérelemmel, hogy állíttassanak fel erdészeti kísérleti állomások, hogy mutassák ki az ily állomások hasznát, és hogy az ohioi kísérleti állomás berendezése fogadtassék el követendő minta gyanánt, mint a mely az amerikai viszonyoknak leginkább megfelel. A bizottság ajánlja egyszersmind, hogy az erdészeti kísérleti állomások hozassanak kapcsolatba a mezőgazdasági tanintézetekkel és hogy az erdészeti kísérleti állomások számára állandó bizottságok szerveztessenek. A jelentést a congressus helyesléssel fogadta.

7901 Az állami erdészeti biztosságok felállítása tárgyában kiküldött bizottság emlékiratot terjesztett elő, mely felhívja a figyelmet, hogy idejekorán gondoskodás történjék a fakincsek megőrzésére, a melyekkel a szükségletet fedezni lehessen, és hogy az erdőség helyes arányba hozassék a mezőgazdasággal. Tekintve, hogy a művelés alatt levő föld magánosok tulajdonában van, a leghatásosabb mód a faültetés elősegítésére, ha a földtulajdonosok közt egészséges nézetek terjesztetnek. E czélt legjobban ellehetne érni állami biztosságok felállítása által, melyek új fánemek meghonosítására, a legjobb faültetési módok terjesztésére, faiskolák és kísérleti telkek kihasítására és tanácskozások tartására hatnának buzdítólag.

Az erdészeti oktatásügyi bizottság előterjesztése előadja, hogy gyakorlott erdészek nem könnyen találhatnak alkalmazást, ezért nem is örömet látogatják a növendékek a szakiskolákat. Az erdészeti tudományokat ezért mezőgazdasági tanintézetekben kellene tanítani. Kíváncs voltna állami intézetekben tanárokat alkalmazni s hogy ebben a helyi társulatok is segédkezet nyújtsanak. A mezőgazdasági lapokat arra kellene bírni, hogy azok is tért szenteljenek az erdészetnek. Ez indítványok is elfogadtattak.

Minier (Illinois államból) a következő indítványt tette : „Az erdészek kongressusa komolyan szívére köti az összes ipar iskoláknak és elemi iskoláknak, hogy kezdjék el azonnal a faültetést tanítani s mihelyt lehetséges lesz, vezetessék be az erdészeti tudomány és gyakorlat tanítása a köziskolákba.“

A kongressus ezután megvitatta az erdészeti törvényhozást. Dunnell (Minnesotából) constatólta, hogy a nép általában nem tulajdonít fontosságot annak, hogy mily megdöbbentő gyorsasággal pusztíttatnak az erdők.

A délután tartott ülésen a kongresszus megvitatta a fali-
getek ültetését s kimondá ennek nagy fontosságát.

Kiküldetett egy bizottság, a mely az erdészeti kísérleti
állomások tárgyában készült emlékirat szellemében fog mű-
ködni. Aztán a vita felett folytatott, hogy kívánatos-e az
erdészetet a tázdasági tanintézetekre felvenni.

Továbbá Saunders tanár (Londonból Ontario államban)
értekezett a fehér fenyőre nézve kártékony rovarokról.

Határozatilag kimondatott, hogy a faültetés ünne-
pét (arbor day) kívánatos általánosan meghonosítani az Egye-
sült-Államokban és britt gyarmatokban. Bizottság választatott
meg az erdőoktatás kérdésének előbbre vitele végett.

Végül a jövő évre az állandó kongresszusi bizott-
ság következőleg alakult meg: Elnök: Loring György
(Massachusetts); alelnök: Joly H. G. (Quebec) és Becker
György (St. Paul); jegyzőkönyvvezető titkár: Eggleston
N. H. (Washington); levelező titkár: Fernon B. E. (Penn-
sylvania); pénztárnok: Mohr Károly (Alabama); végrehajtó
bizottsági tagok: Northup (Connecticut), Higby Manor
(Ohio); Knapp J. H. (Florida), Hicks J. S. (New-York)
és Budd L. (Jowa).

M. P.

Az erdészet az 1882-dik évben a Svájcban.

Bern kantonban az erdészet új szervezésen ment át, és
3 erdőfelügyelőség és 18 erdőkerületre lett felosztva. Glarus,
Graubunden, Tessin és Wallis kantonokban még nincs vala-
mennyi erdészállomás az erdőtörvénynek megfelelően betöltve,
s a kormány (a kereskedelmi és földmívelési departement)
Glarus és Graubunden kantonokat egy-egy tudományosan kép-
zett erdész alkalmazására szolgáltatta fel, s erre a határidőt
egy évvel meghosszabbítá. Tessinben 3 hely van üresedésben,

mely csak akkor töltetik be, ha a segédképen alkalmazott fiatal erdészek a megkívántató képességet kimutatták. Wallisban 3 körerdészi állás üres, s minthogy az egyikre a kinevezett egyén nem birta kimutatni a megkívántató gyakorlati képességet, utasítva lett, hogy azt, még pedig arra alkalmas más kantonbeli erdészeti intézőségénél, szerezzze meg. A kormány arra is felszólította Wallist, hogy erdészeti személyzetének rossz fizetéseit javítsa meg. Az 1882. év végével a Svajczban 146 tudományosan képzett erdész volt alkalmazva.

Alerdészek képzése céljából 2 tanfolyam tartatott, melyet összesen 39 tanítvány látogatott.

A véderdők kijelölését 1881-ben kilátásba helyezte a kormány, de reménye nem teljesült, mert a Graubunben és Tessinben támasztott reclamációk még elintézhetőek nem voltak.

Szövetségi segélyezés mellett 1883-ban létesítendő erdő-sítésre 3 kanton 52.373 frank költség mellett 7 tervet terjesztett elő, mire 27.873 franknyi segély lett engedélyezve. Tényleg 1882-ben 55.284 frank költséggel 17 terület lett erdősítve, mire segélyképen $22.622\frac{1}{2}$ frank lett utalványozva.

A faiskolák összes területe 1882-ben volt :

az állami erdőkben	1.638. ₅₆	a,	melybe	1.286. ₃	kg	mag	lett	elvetve,
a községek és testületek erdeiben	5555. ₃₄	"	"	1.480. ₄	"	"	"	"
magányosok erdeiben	1.091. ₆₆	"	"	193. ₇	"	"	"	"
összesen	8.285. ₅₆	a,	melybe	2.960. ₄	kg	mag	lett	elvetve.

1.000 ha erdőre jut 22 a faiskola, s egy ha bevetésére kellett átlagosan 35.₇₃ kg mag, vagyis kat. holdanként 20.₆ kg.

Ki lett ültetve iskolázott csemete 5,579.955 darab,

" " " iskolázatlan csemete 675.755 "

összesen . 6,255.755 darab,

el lett vetve mag 617.₇₅ kg.

Ámbár az erdőtörvény értelmében az ideiglenes üzemtervek benyújtására megszabott határidő 1881. augusztus 10-ével lejárt, a kantonok ezen munkával a zürichi kanton-

rész kivételével nem készültek el; Uriban a főerdőhivatal egyelőre megközelítőleg megállapította ugyan a tartamos használatot a nyilvános erdőségekben, de még hiányzik a megkivántató ellenőrzés a fa kiadásánál. Eddig csak 63 ideiglenes üzemterv lett beadva 16.021 *ha* területről.

A végleges üzemtervek elkészítésével csak kevés kanton foglalkozott, mert azt az erdők felmérésének kell megelőzni. 1882. év végeig mégis elkészült 14 üzemterv 6.404 *ha* területről.

Az 1882. október 27-én dühöngött erős főhn az oberlandi erdőfelügyelőség területén Bern kantonban 64.800 törzset döntött ki 28.600 *m*³ fatartalommal.

A fűz terjesztése fonó vessző nyelés kedvéért szintén terjed. A winterthuri kosárfonó iskola jelenleg 11 tanulót foglalkoztat, s már több kitűnő munkás került ki belőle, s a kosaraknak is van kelete. A sz. galleni kosárfonó iskola 1¹/₂ évi fennállása után megszűnt ugyan, de tanítója magánytársulat védelme alatt műhelyt és üzletet nyitott, melyben nagyrészt előbbi tanítványai vannak alkalmazva. A tanulók előbbi része a kantonban másutt telepedett le, minélfogva a kanton kezdeményezése az iskola alapításával nem maradt siker nélkül. Mindamellet a kosárfonó üzlet, csak a közjóért lelkesülő férfiak pártfogása mellett vehet nagyobb lendületet mind Winterthurban, mind Szt.-Gallenban.

J. N.

Lapszemle.

(To.) **A források keletkezéséről.** A források keletkezését általában közvetlenül az esőzésekkel hozzák összefüggésbe. Azt mondják, az esővíz a földbe szivároghat, a nehézkedés törvényét követi, folytonosan mélyebbre és mélyebbre hatol, míg végül kisebb-nagyobb erekben vagy víztartókban összegyűl, s onnan azután egyes mélyen fekvő pontokon mint forrásvíz ismét a felszínre kerül. Ezzel szemben dr. Volger egy új elmélettel lépett nyilvánosságra, melyet Bächtold a „Schweizerische Zeitschrift für das Forstwesen“ folyó évi II. füzetében

ismertet. Volger szerint az esővíz nem hatolhat oly mélyen a föld belsejébe, hogy a forrásokat táplálhatná, mivel egyrésze a talaj felső rétegének hajszáledényeiben marad vissza, másrésze pedig elpárolog s ezenkívül a növénygyökerek is sokat felszívnak belőle. Szerinte a források kizárólag a fenékvíz által táplálatnak, ez pedig nem az esővizből, hanem a levegőben levő vízgőzökből veszi eredetét.

A vízgőz ugyanis levegővel keverve a földbe hatol és ott lehűl-vén csepfolyóvá válik, míg a vízgőzöktől ilyképen megfosztott levegő a különféle phisikai és chemiai tulajdonságokkal bíró légnemű testek összekeverődési törekvése (Diffusio) folytán lassanként más és más, vízgőzt tartalmazó levegő által cseréltetik ki, s így habár látszólag csekély mennyiségben, de szakadatlanul képződik a fenékvíz, még pedig annál gyorsabban, minél dúsabb a levegő vízgőzökben, minél könnyebben hatolhat az a földbe és hűlhet le ottan, egyszóval minél lazább és hűvösebb a talaj.

Arra az ellenvetésre, hogy a források huzamosb ideig tartó szárazság után rendesen megapadnak, az elmélet felállítója azzal felel, hogy az ok itt nem az eső hiányában, hanem a levegő szárazságában keresendő. A hosszan tartó száraz időjárásnál rendesen a levegő is szegény vízgőzökben, a fenékvíz képződés tehát nem állhat arányban a források vízvesztességével és a talaj elpárolgásával, mivel a csekély mennyiségű vízgőznek nagy része már a talaj felső száraz rétegében lehűlvén, a víztartókba és erekbe kevés jut, s ennek folytán a források vízbősége is leapad. Ellenben esőzések után a levegő vízgőzökben gazdagabb, s a földbe hatolva eső által átáztatott talajrétegeken halad át, jobban telítve kerül tehát a föld mélyébe, és így több fenékvíz képződhetik.

Ezen általános következtetések mellett egyébiránt konkrét kísérletek is támogatják Volger elméletét.

Annak bebizonyítására például, hogy az esővíz nem képes a fenékvíz mélységéig lehatolni Mohr egy 4.6 cm átmérőjű hengeres üvedényt 37 cm magasságig (614.9 cm^3) száraz kerti földdel töltött meg, s arra 260 cm^3 vizet öntött; a víz 3 óra alatt hatolt be teljesen a földbe és abból csak 12 cm^3 folyt ki az edény fenekén alkalmazott nyíláson, 248 cm^3 tehát a talaj hajszal edényeiben maradt. Ebből Mohr azt következteti, hogy ha az egész évi eső mennyiség (mintegy 1 m.) egyszerre esnék le és abból mi sem folynék el a patakok és folyókba, még akkor is e vízmennyiség csak mintegy 2.4 méternyire volna képes a földbe hatolni, pedig a kutak vizszíne arról tanuskodik, hogy a fenékvíz rendesen sokkal mélyebben van a földben. Láthatni tehát, hogy egyetlen eső, ha mindjárt napokig tartana is, alig lehet elégséges arra, hogy a fenékvizet elérje.

Felhozza továbbá, hogy Hollandban a Rajna 3, sőt több méterrel magasabban folyik töltései között, mint a folyam mentén levő

szántók és a víz még sem szivárog át, sőt a töltések külső felülete sem nedves.

Rostockban 5 hónapon át figyelték a talajviz elpárolgást és a légköri csapadék mennyiségét, s azt tapasztalták, hogy ezen idő alatt a talaj elpárolgása 54 cm csapadéknak felelt meg, holott tényleg ezen 5 hónap alatt csak 33 cm csapadék esett a földre. S ha ez így van a mi égövünk alatt, milyen eredményeket mutathatnának még a forró égöv alatt keresztül vitt kísérletek, hol az egész éven át csak néhány napig tartó eső van, s hol mint gondolni lehet, az elpárolgás sokkal nagyobb mint nálunk. Ott növénytenyészetet kétségkívül képzelni sem lehetne, ha a talaj nedvességét csupán esővizből nyerné.

A talaj nagymérvű vízepárolgása már régebben észleltetett, s az is tudva volt, hogy ezt az elpárolgást a növények még inkább fokozzák; az volt tehát a nézet, hogy miután a nyári esővizre a növényeknek van szükségük, a források a téli eső s illetőleg hóvizből erednek. De ez az elmélet sem tartható, mert újabb időben azt a tapasztalatot tették, hogy a talaj víz elpárolgása még a téli hónapokban is nagyobb valamivel a légköri csapadék mennyiségénél.

Alagcsövezés által kiszáritott vizenyős helyeken állítólag gyakran fordul elő azon sajátos jelenség, hogy hosszantartó szárazság után az alagcsövekből néhány nappal előbb kezd a víz folyni, mintsem eső esnék, e víz tehát csakis az esőt megelőző nedves légkörből juthatott a talajba.

Az erdő jótékony hatását a légköri csapadékok szabályos elosztására és a források s patakok egyenletesebb táplálására Volger is elismeri, sőt e tekintetben sokkal fontosabb szerepet tulajdonít az erdőnek, mint a minőt eddig tulajdonítottak. Az eddigi feltevések szerint ugyanis az erdő szerepe abban állott, hogy hűvös légkörével elősegítette a felhők lecsapódását, talajtakarójával pedig felfogta az esővizet s megakadályozta annak gyors lefolyását, úgy, hogy aránylag kevés jutott belőle közvetlenül a patakokba és folyókba.

Dr. Volger szerint ezenkívül más fontos szolgálatot is teljesít az erdő. Sűrű lombjának árnyéka alatt t. i. nem engedi teljesen kiszáradni az alommal különben is befedett talajt; ez tehát laza marad, részeibe a levegő könnyen behatol s a föld mélyébe jutva a hűvös talajban könnyen lehül. Egyszerűen a diffusio sokkal gyorsabb az erdővel borított földben mint napnak és szélnek kitett helyeken.

(—á—é—) **A tölgymakk, bükkmakk és égermagg átteleltetése s csemetekertekbe való elvetése.** Dr. Heyer Ede, hessen nagyhercegi erdőmester ezen czim alatt teszi közzé e téren hosszú időn át szerzett tapasztalatait az Allgemeine Forst- und Jagd-Zeitung f. é. szept. havi füzetében. S noha e közleményben foglaltak általában nem egészen újak is (Heyer e tárgyról már 20 évvel ezelőtt is irt), mindamellett czélszerűnek és tanulságosnak tartjuk arról itt tudomást venni.

Mert — mint Heyer mondja — a gyakorlatban még mindig találkozunk oly hiányos, igen szomorú eredményre juttató eljárási módokkal, melyeket követők azért tartanak a legjobbaknak, mert a jobbat nem ismerik vagy nincs kedvük azt megvizsgálni.

A tölgymakk átteleltetése legjobban homok közt történik, még pedig az alább irt módon: Száraz, (lehetőleg túlelvélű fák által) beárnyékolt halmon henger alakú (az eltartandó makk mennyiségéhez mért átmérőjű), körülbelül 1.5 m mély gödröt ásunk, melynek oldala körül, egymástól 0.5 m-nyire 8 cm vastag hegyes karókat veretünk a gödör kiegyengetett fenekébe, és egyet annak közepébe; a karók felső végei a gödör felső nyílásától mintegy 2 m-nyire kiállnak a földből. A levegőmozgás elősegítése végett a karók vékony szalmaréteggel burkoltatnak körül. Az ily módon elkészített gödörbe teszszük a tölgymakkot, tiszta homokkal úgy elelegyítve, hogy egyik makk a másikat ne érintse. Ez úgy történik, hogy egy vastag réteg homokra egy vékony réteg makk helyeztetik a gödörbe, s a homokba jól elelegyítettik; ezen eljárást rétegről-rétegre addig ismételjük, míg a gödör megtelik. Ezen módon járunk el tovább is, csak hogy elébb a karóknak a földszínen felül álló részét vékony ágakkal jó tömötten körülfontjuk. Midőn az egész henger megtelt, akkor betetőzésül homokból kúpot rakunk, melyre (különösen luczfenyő-) ágak boríttatnak, és végül erre a közép karóhoz megerősítendő szalmafedelelet rakunk.

A gödör körül, attól mintegy 0.75 m távolságra, kör alakú árkot vonatunk, melynek fenéke mélyebben fekszik, mint a makk eltartására szolgáló gödöré. Ezen külső árok fenéke bizonyos eséssel készítendő, s legmélyebben fekvő pontjánál a halom külső oldaláról átlukasztatik, s így a nedvesség levezethető a nélkül, hogy az eltett makkot megnedvesítené.

A külső árok egyidejűleg a hideg levegőnek a makkhoz való mérsékelt hozzájutását is elősegíti, miáltal a csirázás késleltetik.

A leirt módon áttelelt tölgymakk tavasszal oly épen néz ki, mint ősszel, midőn a fáról lehull. — A múlt év őszén a jägersburgi főerdészségnél tett kísérletek a következő eredményt mutatták: a gödörbe való berakás előtt az elteendő makkot tartalmazó zsákok mindenikének közepéből egy-egy maroknyi visszatartatott, s felvágatván, megvizsgáltatott. Eredmény: — a rovarok által megtámadottak beleszámitásával — 22% rossz makk. Tavasszal az áttelelt makkból vett próbák csak 19.5% rossz makkot eredményeztek. E körülmény valószínűleg abban leli magyarázatát, hogy az ősszel próba alá vett makkok véletlenül rosszabb minőségűek voltak a tavasszal megvizsgáltaknál; mindenesetre azonban fényesen tanuskodik a leirt eltartási mód jósága mellett.

Az áttelelt tölgymakk elültetésénél földolag a makkot a

szárító széltől, valamint a fellelegedéstől megóvni. Ha a bevetendő területek távolabb fekszenek, a homoktól rostálás által megtisztított makkot legjobb szekrényes kocsin, szalmával, fenyőágakkal betakarva szállítani. A helyszínén kis rakásokban elhelyezve, elvetésig lomb, galy stb. takaróval ismét be kell takarni, hogy a csira el ne száradjon. Ha azonban nagy távolságra, pár napig tartó utra kell küldeni a makkot, azon esetben elküldés előtt vigyázva ki kell szárítani, mert különben megfeketedik s használhatlanná válik.

Ez okból a magkereskedőktől is sokkal ajánlatosabb a makkot ősszel beszerezni s azután vagy elvetni vagy átteleltetni.

Hogy tulságosan el ne késsünk a tölgymakknak a csemetertekbe való elültetésével s ezzel kapcsolatban kikerüljünk a kellemetlenséget, melylyel meg kell küzdeni, midőn a tölgymakk már hosszú csirát bocsátott: a vetőagyakat már ősszel el kell készíteni; ugyanekkor a makk befödésére szánt földet (gyephamuval vegyített könnyű földnem) rakásokba kell gyűjteni s esőtől, fagytól megvéendő, vastag réteg fenyőgallyal, lombbal, mohával stb. befedni. Ily előkészület mellett a makkot bármely időben el lehet vetni.

Midőn tavasszal észre vesszük, hogy a makk csirázni kezd, akkor már haladéktalanul elvetéséhez kell látnunk s ebben nem képezhet akadályt, ha a talaj jéggel, hóval van is borítva, vagy pedig ha keményen meg is van fagyva, mert rendelkezésre áll a betakarásra szánt föld, melyet nedvességtől és megfagyástól a fennebb irt módon óvtunk meg. A mennyiben a talajt hó borítaná, azt félre kell huzni, s azután a makknak elültetése után a földön ismét elegyengetni. Ha azután a madarak elleni védelmül az ágyásokra tövises cserjéket rakunk, s a makk után kutató egereket mérgezett búzával elpusztítjuk, akkor egész nyugalommal várhatjuk a tölgycsemetécskék kelését.

* * *

A bükkmakk eltartása már sokkal nehezebb, s az eddig alkalmazott módok egyikével sem lehet oly eredményt elérni, mint a tölgymakknál, de még csak kielégítőnek sem mondható egyik eltartási mód sem, — Heyer kísérletei szerint. — Az épületekben való átteleltetésnél a bükkmakk elveszíti üdeségét és igen nehezen csirázik, s ha az elszáradt makk elvetés után, nevezetesen száraz időjárás mellett, hosszasan marad a földben, könnyen megfülled és az állatok is nagyon sokat elpusztítanak. Heyer szerint legrosszabb eredmény mutatkozott pajtában fedetlenül felhalmozott makknál. Kisebb volt a veszteség a szalmával betakart, vagy száraz homokkal hasonló módon eltartott makknál. A felakasztott zsákokban való eltartás is kevesbitette a fogyatékot, de az még mindig 60% körül járt. A bükkmakknak oly átteleltetése, milyent a tölgymakkra nézve az elébb leirtunk, itt azért nem oly jó, mert a makkok tavasz felé már nagyon korán csiráznak,

a csirának megsértése vagy megszáradása pedig a további csirázást megsemmisíti.

Ennélfogva főszabály az őszi vetés. Csakhogy az ősszel elvetett makk nehezen őrizhető meg madaraktól, egerektől stb. Hogy ezen ellenségei mentől kevesebbet árthassanak, a makkot megszáritás és utóérés után kevés szalmával beborított rakásokban szellős, fedett helyekre rakjuk s ott tartjuk egészen addig, míg nagyobb hidegek állnak be. Ekkor a makkot már előre elkészített ágyakba vetjük s a betakarásra használt (eddig fagytól megóvott) földet ráhintve, azt megfagyásnak tesszük ki, miáltal ellenségeit a hozzáférhetéstől elzárjuk. A takaró földréteg hirteleni fölengedését rosz melegvezető tárgyakkal akadályozzuk meg.

Ez az őszi vetésnél való eljárás lenne, de ha az előreláthatólag felmerülő veszélyek ezt meg nem engedik, akkor ismét csak a búkkmakk átteleltetésének kérdésével állunk szemközt, s ekkor még legjobb mód a makknak szabadban, homokkal vegyítve való eltartása, mint az a tölgymakknál leiratott, azonban a következő módosítások figyelembe vétele mellett:

a) A búkkmakk szellős, fedett helyiségekben megszáritandó s míg erősebb fagyok be nem állnak, rakásokba gyűjtve, ugyan ily helyen tartandó. Frissen ásott homokot nem szabad használni, hanem olyat, melyet már nyáron előkészítettünk (kiszáritottunk), s mely az eltartási hely közelében fenyőgalylyal, szalmafödővel stb. borított rakásban van elhelyezve, és a nedvesség behatolásától óva.

b) A búkkmakk eltartásához gödröt nem ásunk, mint a tölgymakknál láttuk, hanem az egész eltartandó makk a köralakban felállított és körülfont karók közé, tehát a föld színe fölé jó, ugyanoly módon elrakva, mint a tölgymakk.

c) Az ágyaknak és a befödésre fordítandó földnek előkészítése kiváló gonddal eszközrendő.

d) Tél vége felé — inkább korán, mint későn, s inkább gyakran mint ritkán — az elvetett makkot figyelmesen vizsgáljuk, s mihelyt a végeken fehér pontocskák mutatkoznak, azonnal elvetjük.

e) A vető ágyaknak erdei fenyő alá telepítése főszabály, és pedig azon okból, hogy az így meglévő beárnyalás, a kelés alkalmával különben szükséges éjjeli befödés és nappalra való kitakarítást nélkülözhetővé teszi. Mert az erdei fenyőnek az ágyak felszínétől távol álló laza és örökzöld koronája egyfelől a megfagyástól megvédi a talajt, másfelől a kellő melegség hozzájutását nem gátolja; valamint nem gátolja a könnyű levegőmozgást sem, de megakadályozza a fiatal csemetét elnyomó fűvek, gyomok növeését, különösen ha az ágyakat fenyőtűvel, vagy finoman szétdarabolt mohával könnyed rétegben behintjük.

*

*

*

Éger csemetéknek nevelése mindinkább nyer jelentőségben, mert az éger fát újabb időben igen keresik. Éger magnál (a magok léhasága miatt) legczélszerűbb a teljes vetés és pedig a mag kiszáradását megelőzendő, ősszel, midőn a mag a gondosan kiegyengetett vetőágyakra szóratik, s a takarásra szánt és homokkal jól elelegyített földdel befedetik, és pedig legalább egy *cm*-nyire, mert különben az első eső lemossa a takarót, s a mag fedetlen marad s zsákmányul kínálkozik a madaraknak. Az ágyak felülete úgy a vetés előtt, mint azután is fogantyúval ellátott deszkával kellően leveregetendő.

Minthogy az éger mag igen gyakran csak a hó és fagy beálltával szerezhető be, azért ennél is előre kell készíteni az ágyakat és takaró földet, oly módon, mint azt a tölgy- és bükkmakknál láttuk.

Tavaszi felé igen fontos teendőnk — ha az egész vetés sikerét kockáztatni nem akarjuk — hogy a bevetett ágyakat szorgalmasan vizsgáljuk, vajjon nem mutatkoznak-e még a sziklevelek? s mihelyt a nagyon apró, kör kerekű, sötétzöld, kissé merev levélpár előtűnik, a fagy ellen azonnal oltalomról kell gondoskodnunk. E célra mindjárt a vetés után az ágyak mindkét szélére és középvonalára, három sorban villás rudakat tűzelünk s ezeken keresztül, körülbelől 0.5 *m*-re a föld színétől, rudakat fektetünk. Mihelyt tehát a mag kel és éjjeli fagyoktól kell tartanunk, ezen rudakra esténként fenyőgalyakból készült takarót helyezünk, melyet aztán nappalra ismét leszedünk. Ezen eljárást mindaddig ismételjük, míg valamennyi csemetéske előbujt. Ezen időtől fogva, költségkimélemből, a folytonos leszedégetést elhagyjuk, e helyett azonban a takarót kellően megritkitjük, mely azután éjjelnappal mindaddig ott marad, míg csak késő fagyoktól félhetünk. Ha ez az idő is elmúlt, a takarót, még inkább meggyéritve, tovább is ott hagyjuk, hogy mérsékelt árnyalásával a csemetéket a nyári nap hevétől oltalmazza; nyár végén azonban végleg eltávolítjuk, hogy a harmat teljesen érhesse az ágyakat.

A befedés és kitakarás által felmerülő költségek megtakaríthatók és még mindig meglehetősen eredmény érhető el, ha a vetőágyakat kisebb nedves tisztásokon készítjük, különösen idősebb lomb- és tűlevelű erdőkben, a mennyiben ezeknek oldalárnyalása a fagyok ellen elegendő. Ennél még jobb eredménnyel lehet csemetéket nevelni megritkitott erdei fenyő alatt elterülő, kellő nedvességű, televényes helyeken, csak hogy ily esetben a bár mérsékelt, de mégis folytonosan tartó beárnyalás alatt némileg sinylődő csemetéket a következő évben a szabadban iskolázni kell.

A gymnak korán kezdendő s többször ismétlődő levágása (nem kitépése!) különösen ajánlatos; később a záródó csemeték magok tartják tisztán gymoktól atalajt.

Adatok az „Erdészeti műszótár“-hoz.

I.

Az 1879-ik évi „Magyar Nyelvőr“-ből.

IV.

Kerep : deszkából ácsolt hajó,
melyen a hajómalom áll. A
dudu egy fából van vájva,
tekerő puttong : egy oszlopra
tűzött facilinder, melylyel a
hajómalmot jobb vízre eresztik,
vagy a part felé húzzák,
vadó ; tikhordó kánya.

(Ormánság.)

Laboda : a malom vizkerék
azon deszkalapjai, melyek
segélyével a víz a kereket
forgatja,

levegető : egy láb kert, (egy
láb kert körülbelől két öl-
nyi hosszú kerítés, t. i. a
kerítés egyik oszlopától a
másikig egy lábnak nevez-
tetik), mely bejáróul szolgál
s e célból úgy van készítve,
hogy könnyen leszedhető és
felrakható legyen,

lonka : völgyecske,

lütő : lejtő,

macskaméz : famézza.

(Csik-Szereda.)

Kin hált az idő : megfagyott,
laposat vetett a Kőrös : ki-
öntött,

tenyésző az idő : tenyésztő,

medvét fogtunk : az ágyást
eső érte. (Mező-Túr.)

Avas : régi őserdő, melynek
nagy része már kiirtva,

csenka fa : juhar fa,

gyócsé : galanthus nivalis.

(Erdővidék.)

Takarodás : takarítás,

javázni : a javából . . .

(Somogym.)

Csapás : gyalogút.

(Szentés.)

Garaszol : felnyest, feltiszt a
gaztól (kerti utat),

korás : majdnem egykorásu
(egykoru, egy ivásu),

küllőfelez : elmellőz, kitér.

(Szatmár.)

Tidó : a nyirfa héjja.

(Erdő vidék.)

Czige : fa, melyből kosarat
fognak, a Duna partján te-
rem.

(F.-Csallóköz.)

Szikpados föld : szikes,

verőcze : rácsajtó.

(Szentés.)

Murugya : száraz rőzse (. . .

szedj egy kis murugyát,
hadd főzzek.)

papmacska vagy pókmacska :

hernyó, mely néha a fák

levelein nagy pusztítást visz

végbe. (Érsekujvár.)

Fütyölék: maradék, pd. gabona,
hembölygő: henger,
külü: eszköz, melyben a mákot törik (cserkőlyü!)

(Felső-Csallóköz.)

Boltás: bolthajtás (gr. Bethlen önéletírása.)

gyalogyszeres: olyan erdő, kinek marhája nincs.

(Háromszék.)

Csokán: kocsán,

dalmahodik: neki telik, fölveszi magát. D a l m a d, d a l m i e r d ő,

fok: vizszakadék, rendesen magas parttal.

(Szalonta.)

Banyatapló: érett és kifőzött cserfatapló,

berek: vizes, nádas rét, a mit nem lehet kaszálni,

csiatag: a fa gyökérről való hajtása,

csórag: bunkó,

csin: a hordó fenekének befelé való hajlása.

(Felső-Somogy.)

Csatás: éji barom- és mezőőr, bakoncán kell vinni a kölpököt (négy kerekű fahordó szekerén kell vinni a szakasz fákat vagy faszakaszokat.) (Rakoncza, czölöp?)

csegelyes (háromszögű a föld s nehéz szántani,)

csaponyólag: rézsútosan,

eltőkíteni: ellopni, elcsenni,

hoportya terem a selymékes helyen (süppedékes helyen.)

(Patakon: gyékény terem a semlyékes [lápos] helyen.)

(Székelység.)

Czojta: vesszőből font 3 águ kötél, melyet a molnárok vízben lévő tárgyak megkötésére használnak. (Komárom.) (Patakon: gúzsra kötni,)

halok: darabos forgács; halokra dolgozik: egyenletesen, taktusra, tempóra.

(Udvarhelym.)

Kaszaly: farakás,

silák: pislogó tűz.

(Székelység.)

Fekete lánggal ég: nem ég.

(Csongrádm.)

Nyosztja a fának ágát: tépi, szaggatja,

nyoszolyán hordják a szénát: csúsztató soroglyán,

papot állitnak a letört gerenda alá: oszlopot,

kosztolják a fát: rúddal verik.

(Székelység.)

Folyár: esős idő okozta vízfolyás.

(Porcsalma.)

Vágó: kisebb földrész a szőlőkben, melyeket egymástól keskeny út (vágó út) választ el.

(Balatonmellék.)

Kitőkíteni: rakásra kihordani.

(Roff, Pusztá-Taksony.)

Az 1880. és 1881-ik évi „Magyar Nyelvről“-ból.

Ha ess, havaz, úgy lesz tavasz,
szomódós volt a gyümölcs :
fanyar,

sovállott mogyoró : tokjából
kifejtett,
összegyültek, mint a rókabőr
a csávéba.

(Háromszék. Erdővidék.)

Herélni a fát : a fasorból itt-ott
gyökerestől egy fát kivenni,
kiszállit : a fecske, mikor leg-
először kirepíti fiait,
kicsellen : a vad, mikor oldal-
vást kitér a lövés elől.

lohos : az anya kacsza, mikor
vedlik. (Patakon : verdett
kacsza.)

(Csongrád.)

Buda : hely, hol a fát feldol-
gozzák, vágják és árulják,
gugora : csavar alaku pózna,
melylyel a hajót a parthoz,
vagy a parttól eltoltják,
iszkába : két oldalán meghaj-
tott hegyes szög, melyet a
hajóknál az egymás mellett
levő deszkák megerősítésére
használnak,

járgány : fapózna, melylyel a
fennakadt hajót a zátonyról
leemelik,

keszer : kapaalaku fejsze, mely-
lyel a hajó részeit készítik,

szemétvető : két ékalakban ösz-
szeállított pózna, melyek a

folyókban felállított fürdők-
höz sodort szemetet elté-
ritik.

(Török-Becse.)

Platyi : fakötés, kis famaradék
a tutajnál.

(Szentés.)

Nagy cseterktje van a fának :
nagy kerülete van. (Cse-
terkt = periphéria.)

(Székelység.)

Elevenföld : a mi a megmű-
velt alatt van. (Patakon :
vadföld is.)

(Heves, Borsod.)

Horog : partok közt vivő he-
gyi út.

(Balatonmellék.)

Ormás : az ormását forditsa
kend fölfelé, az ásott hant
gyöpös részét, t. i.

sarginya : fahéjból hamarosan
készült nyélhez kötött me-
ritő, melyből pohár helyett
inni szokás,

csiligéshomok : szélhordta, mű-
velésre nem alkalmas, ho-
mökköves foltok.

(Halas.)

A szár, meg van lyukadva.
(A malom vízfogó kereké-
nek víztartó öble, fiókja.)

(Háromszék.)

Hajla : fenyőág.

(Csik-Gyergyó.)

Cseleke v. csereglye: fenyűfa
tülevele,
gelencze: a bükkfának lecsüngő
mohája,
szőrösfüge: a havason termő
egres.

(Csik-Gyergyó.)

Apacsin v. apacsiny: rudra
szegezett deszkából való
nagy evező lapát, tutajok
és sajkák hajtására,

buzgár: olyan hely a folyóban,
hol vakforrás van, hol a víz
felbuzog v. felbugyog,

cselleng: egy kis víz a fazék
v. edény fenekén; alig csel-
leng egy-két ember a tem-
plomba = kevés (van),

cseplesz: egyenlőtlenül itt-ott
felverődött (verekedett) nö-
vény pl: fű, erdő irtás
után a sarjadás. Ez utób-
binak, ha már egy kissé
kifejlődött, cseperedet,
cseprente a neve,

csirittyás: tüskés bokros hely,
dombác: hajó módra kivájt nagy
fa, mely a vízi malom vízi
kerekének külső tengelyét
tartja. (Patakon dombász),

ducs vagy ducz: kidudorodás
a fán,

dücskő: görcsös fatuskó,

erge: kis ér neve,

gányol: immel-ámmal összetákol,

gorond: a föld köralaku emel-
kedése,

gorcz: gerincz formájú emel-
kedése a földnek,

halvány: a folyó elhagyott
medre, meghalt víz, mely
nem mozog, nem foly. (Pa-
takon: holt Bodrog h. Tisza),
rekkenyeg: a nyári rekkenő
meleg, midőn egy falevél
sem mozdul, a levegő he-
lyesebben a meleg megreked.

(Szamoshat.)

Meg kell duczolnyi: támogatni
pl: a házat,

pörnye: fűneműek hamuja; a
fákét hamunak hívják,

zuggó: zsilip,

forduló: takarodásnál v. hajó-
zásnál az oda menés és
vissza jövés együtt véve.

(Fehérmegeye.)

Seb: gyorsaság; oda dül ki a
sebje. (Kunság.)

Rokastora fa: Rhus typh. (Vas-
megeye.)

(Sopronyban = eczetfa.)

Erdőre tőkét, hegyre követ,
soha több fát, mint az erdőn!
az erdőnek nagy file van, a
mezőnek nagy szeme van.

(N.-Bánya.)

Verula: vágás, fiatal tölgyerdő,
sukörce: faragóbárd,

szijács: vonókéssel vagy gya-
luval csinált forgács,

szetönczefa: orgonafa,

sörgyefa: feketegyűrű.

(Somogy.)

Szemelvények „*A Magyarság Virági*. Szedte Baróti Szabó Dávid.“ czimű munkából. (Ny. Komáromban 1803.)

Adóvető, szedő, ravó. A ravóktól felirattatni.

Ágyat, talpat, fenékkövet, feneket, aljat, aljazatot vetni.

Beágyazni, (nyomtatásra a gabonát.)

Abajdóczos, kivető.

A botolás (nyesés, metszés) szebb ágakkal ujitja az agg (vén) fát. Meg-, lebotozni a fát; nagyra, vastagra kihajtott ágait levagdalni. Ha le nem vagdalják, botolják ágait a buja fának, termése nem lehet.

Egy bokor (pár) fenyősszel (fenyves madárral) gazdálkodott konyhájára.

Én sem származtam a bogaraktól, (bennem is emberi vér van.)

Egy kötés = egy bokor bőrkolcs.

A beszédnek egyenese jó, a mankónak horgassa.

Czondorlott: szagpatott.

Dombnak menedéke (menedékes, könnyen hágható, járható.)

Lanyházó, csendes, permetező, paráholó, csepergő, lanyha eső.

Felverni az erdőt, vadat.

Nyilasokat vágni az erdőben, ezt nyilásokra, részekre osztani.

Szurkos kérgekkel homályos, vak, fenyves vadon erdők.

Sinórra igazított setétes és világos erdők.

A rossz fejsze el nem vesz a favágóról.

Szűr hozz fát, palást rakj tüzet, bunda nyugodjál.

Zöldellő fáknak szemlegeltető különbözőési.

Avott (korhadt, szúette) fából új épület nyomós időt nem ígér.

Pulyafa: törpefa.

Kőnél kőebb; fánál fább.

A füvek vastagsága jele a jó földnek.

Fajhoz szitt.

Gányolni = tataroz, foldoz, fon.

Gyepre fordult: parlagodni indult.

A száraz avarban (elaszott fűves rét v. mező) mindenekeket megemészt az harap, a belévetett szerte terjedő tűz.

Hirtelen, mint a szél és fergeteg.

A hajónak orrát, tattyát (farát) a vitorlák rudjait, a

kötelek ürkeit és csigájit,
az árbocz fáknak koszoruit.
Tíz dal-guzsos (evedzős, lapá-
tos) hajón indult ki.

Irmagul hagyni.

Nagy kaptatónak (hágónak)
nagy az ereszkedője.

Kiválasztani (szinlelni, szemel-
ni, szálalni.)

Oly meredeken van, melynek
veszedelmes lesz a szököl-
lője.

Part mallya: padmaly = part
ürege.

Metélék: hulladék, forgács.

Drágán árulja a medvebőrt,
maga a medvéjét sem látta.

Melleszti a madarat, a me-
lyet még sem fogott.

Oththon sütni a makkot.

Nyulat látánk, nem lesz sze-
rencsénk.

Indulatos, mint a puskapor.

A mikor nyilik a rózsa, ak-
kor kell szakasztani.

Regzeni: választani. Kiregze
egy nagy sereget az ő né-
péből. Kiregzék közülök a
szép menyecskéket.

Rókát rókán fogni. (Szing-
leni szinleni.)

A hol sok a róka, kevés a
nyúl.

Szénégetőnek tőkén a szeme.

A szúféreg apró harapdálással
a vastag gerendát is meg-
őrli.

A szeget szeggel verik ki.

Más lábából maga talpába ver-
ni a szeget.

A vig tavasz velő a virágra.

A tök is este virágzik, (el-
késés.)

Az idegen idegenhez szittya a
tüzet. Tűzről pattant. Nyá-
jas a tűz. Tűzzel tüzet ol-
tani nem jó. A ki közel jár
a tűzhöz, megégeti magát.
Pattog, mint a tűzláng a
tővisekben. Tűz mellett füt-
tögelni.

A tél, tél; de a szél, szél.

Jó támasz, jó sövényt tart.

Utát törni, verni, készíteni,

Fákat leveleiből kilemezíttele-
nitő üdő, tél. Reggeledő üdő.

Nem látok ennél általabb (rö-
videbb) utat. Tér-út = egye-
nes-út. Ott az út, a hol a
kerekvágás. Útnak, szónak,
házasságbeli tanácsnak nin-
csen vége, határa.

Felütötte, feladta, felverte ma-
gát a víz árja; a föld alatt
lappangó vad, fenékvíz. Len-
gedőleg (lengedezve) folyik
a víz. Derék mélységében
valának a viznek. A vizet
tekervényes megyére (útra)
folyamatra fogni, vezetni.
Csörögdögél a patak. A víz
jéggel fodorodik, rögösödik,
hártyásodik. Ez nem jó víz
az ő malmára. Nincs a viz-

nek rakonczája. Ez a víz más malmot hajt. Sem vize malmának, sem sava szavának.

A nád üres és nincs völgye (béle.)

Behajtó : hajtópénz.
(Székelység.)

Csergeteg : patak, forrás.
(Érdi codex.)

Emeleső : emelő ajtó, kapu.
(Zemplénm.)

Elátalni az utat : elkeresztelni, eltilalmazni.

Fahang : a fának elrevesedett vagy taplósodott béle, taplósodás.

Rihes fa : ha gombák, moszatok lepték meg. („Magyar Nyelvőr“ 1875. Nógrád.)

Fondor : a gesztenye kopácsa.
(Zalam.)

Fát hegyről csoszón lekölteni.
(Csángó-Székely.)

Sáros-Patak, 1883. augusztus 9.

Ujlaki István,
közbirt. erdész.

II.

Az erdészeti műszótár létrehozatalának eszméje, az erdészet minden hívében érdeklődést keltett, de fájdalom, a kivitelhez nem mindenki járulhat hozzá oly mértékben mint óhajtaná, mert hisz nem mindenki lakik oly vidéken, hol a nép zengzetes anyanyelvünkön beszél az erdészethez tartozó dolgokról.

A felső, erdős vidéken lakó erdőtisztek nagy része például hiába óhajtana egész buzgósággal résztvenni a szógyűjtésben, mert tót nép közt élván, nincs mit gyűjtenie.

Mint tót vidéken lakó ember, én is e bajban szenvedek, mindamellett nehezemre esik a dolgot egészen tétlenül nézni, legyen szabad tehát legalább a mások által gyűjtött műszavak egynémelyikére megtenni szerény észrevételeimet, de : „Honny soit qui mal y pense“.

Scholz Károly urad. erdész ur az „Erdészeti Lapok“ f. évi VI. füzetének 518. lapján azt jegyzi meg, hogy Gömör-

és Kis-Hontmegye némely községében a szénaszállításnál használt nyomórudat „zsert“-nek nevezik.

Erre nézve bátorodom megjegyezni, hogy a kérdéses szó azonos a rudat vagy nyomórudat jelentő tót „žrd“ (olvasd : zsrgy) szóval, melyet az észak-nyugati megyékben lakó tótok szélteben használnak, s hol žrd, hold pedig žrd (zsrd)-nek ejtik ki.

Ismert dolog, hogy a gömörmegyei tót a sok mássalhangzó közé, a hol csak teheti, magánhangzót tesz közé, így lett a „zsrd“ szóból zserd, melyet a gömörmegyei magyarok aztán „zsert“-re változtattak.

Dr. Borbás Vincze ur az „Erdészeti Lapok“ f. évi VII. füzetének 568. lapján azt hozza fel, hogy a pinus sylvestrist, (erdei fenyőt) Nógrádmegyében búrfának is nevezik s hogy Hunfalvy is búrerdőt említ Nyitramegyéből.

Legyen szabad erre megjegyeznem, hogy a felső megyék tótjai a pinus sylvestrist mind „bôr“ (mond búor)-nak nevezik.

Innen származik tehát a Nógrádmegyében használt búrfa elnevezés is.

A búrerdő szintén a tót „bôrina“ (búorina) fenyvest jelentő szóból keletkezett.

A juniperus communis (boróka) is hasonló módon nevezetett el az itteni felső vidéki tótok által, csakhogy a menyinyiben túlevelei kisebbek s maga a cserje is alacsonyabb növésű, a bôr elnevezés kicsinyítő alakban alkalmaztatott s így borouka, magyarosan boróka lett belőle.

Zsarnóca, 1883. augusztushó.

Géczy Lajos.

Egy új tölgyfaj s összes hazai tölgyeink.

A „Magyar Növénytani Lapok“ VII. évfolyam 76—77. számában dr. Simkovich Lajos „*Quercus Haynaldiana* n. sp. s egyszersmind összes hazai tölgyfáink“ cím alatt egy általa talált új tölgyfajt ír le, s ennek kapcsán összeállítja eddig ismert hazai tölgyeinket. Az új tölgyfaj leírása a következő:

„Időszakos lombu tölgyfánk a *Quercus Robur* L. csoportjából. Erős törzse tekintélyes magas fává nő fel. Törzsének kérge barnás-szürke, a cserfához igen hasonló s attól csak összehasonlítás mellett különböztethető meg, mivel keresztben repedezettebb. Kifejlett hajtásai meztelenek, rügyei meztelenedők vagy csúcsukon néhány szőrtől szakállasak. Levelei igen rövidnyelűek, e nyelük 4—5 mm. hosszú és szőrös, a levélnyel tövén keskeny szálas pálhák vannak, melyek idővel lehullanak. Lemezük előlről szélesen tojásdad, vállafelé elkeskenyedő, közepén túl a legszélesebb és szélességénél mintegy másfélszer hosszabb, így a nagyobb leveleken 140 mm. hosszú és 95 mm. széles. Levéllemezük válla világosan füles, lemezük éle karélyos, karélyai közül a közepen felülálló a legfejlettebbek, a levél válla felé esők hirtelen megkisebbednek, egyáltalán keskeny öklökkel elválasztvák, alakra nézve hosszukásak, kerekítettek s a nagyobbak öblösen kikapargatottak, lemezük felszíne meztelen fénylő, fonákja pedig a főbb ereken puhán szakállas, különben oly gyéren szőrösödő, hogy szinte meztelennek látszik. Levelei tehát főkép szabásukra nézve a *Qu. conferta* Kit. leveleihez igen hasonlók, másrészt azonban puhábbak, fénylők és eltérő mezűek. Terméseinek nyele (csumája) szőrösödő s igen rövid, oly hosszú mint a levél nyele, vagy annál mintegy kétszer hosszabb. Termései magánosak vagy többen fürtöt képeznek, makkjok kopáncsából kiemelkedik s annál hosszabb. Kopáncsának pikkelyei a kopáncshoz fekvők, szőrösödők, megnyult függelékkal, mely a csúcán kissé hullámos, de azért a felsőbb pikkelyek csúcsa nincsen berzedten hátratörve, mint a *Qu. conferta* Kit.-nél“.

„E tölgyfánk leveleinek szabása és meze által nagyon kiválik összes tölgyeink közül és csupán csak a *Qu. conferta* Kit. és *Qu. Heuffelii* Sink.-hoz közeledik. Ámde a *Qu. Heuffelii*-nek csumája megboldogult Heuffeliink szerint hüvelyknyi hosszú, levelei pedig a Haynald-herbariumban lévő példány szerint keskenyebbek és szabásukra nézve a *Qu. Robur* L.-éhez hasonlók, viszont a *Qu. conferta* Kit.-nek levelei merevebbek, felszínükön szőrösödők és kiemelkedően hajszálerek, fonákukon pedig sűrűn szőrösödők, továbbá kopáncsainak felsőbb pikkelyei berzedben hátratörték.“

„E tekintélyes és szép termetű fát a „Bézsán“ nevű állami erdőben találtam Déva város mellett Erdélyben 1882. okt. 9-én, hol azt Terbócs Bertalan erdész urral észleltük.“

Ezek után ezen új tölgyfajt Haynald biboros érsek tiszteletére és emlékezetére szenteli s *Quercus Haynaldia*-nak nevezi el.

A „Növ. Lapok“ nevezett száma mellékelve hozza e tölgyfaj szépen készült rajzát is.

Kritikailag méltatja továbbá a hazánkból ismertetett tölgyfajokat s végre közli a „Kulcsot tölgyfáink megkülönböztetésére“.

1. A kopáncs pikkelyei nagyok, hengeresek, tüskésen elállók . 2

„ „ „ aprók, laposak 3

2. Levél fonákán borzas, élén szárnyasan hasadt, karélyai hosszukás lándzsásak, fogasok. *Qu. Cerris* L. (Ezt hazánkból tipikus formában nem láttam).

Levél fonákán szőrösödő, élén könnyedén öblös, karélyai tojás alakúak, épek. *Qu. Austriaca* W. (*Qu. Cerris* Host. non L. sec. W. Sp. IV. 454).

3. Kopáncs felső pikkelyei berzedten hátratortek, levéllemez majdnem üdő és füles vállu, színén és fonákán szőrösödő, a rövidke levélnyél, valamint a hajtások is szőrösek, levélkarélyok nagyobbjai kikanyargatott élűek. *Qu. conferta* Kit. (*Qu. Esculus* Heuff. non L., *Qu. spectabilis* Kit., *Qu. Farnetto* Ten.).

Kopáncs pikkelyei nincsenek berzedten hátrakötve 4

4. Levélnyél többé-kevésbé szőrösödő, levéllemez felszine, többé-kevésbé szőrösödő, emelkedetten eres s azért mintegy érdesnek látszik. (*Qu. lanuginosa* csoportja) 6

Levélnyél szőrös, levéllemez meztelen, sima és fénylő, levélkarélyok öblösen kikanyargatottak 5

Levélnyél teljesen meztelen, levéllemez felszine teljesen meztelen, sima és fénylő 14

5. Termések igen kurta, legfeljebb 4—8 mm. csumán, a levél öblei keskenyek, levél a csúcsa felé erősen elszélesedik s így a *Qu. conferta*-hoz hasonló *Qu. Haynaldiana* Simk.

Termések jókora 28—30 mm. csumán, a levél öblei tágabbak és szabása a *Qu. Robur*-hoz hasonló *Qu. Heuffelii* Simk. (*Qu. intermedia* Heuff. var.).

6. Levéllemez fonáka csupán a főbb ereken szőrös, különben meztelen 7

Levéllemez fonáka csupán a főbb ereken szőrös, egyebütt többé-kevésbé szőrösödő 8

7. Hajtások majdnem meztelenek, karélyok hegyesek. *Qu. glabrata* (Heuff.) (*Qu. pallida* Heuff.).

Hajtások sűrűen szőrösek, karélyok többnyire kerekítettek. *Qu. Kernerii* Simk. (*Qu. glabrescens* Kern).

8. Hajtások és rügyek meztelenedők 9
 „ bőven és sűrűn szőrösek 10
9. Termések rövidke csomán ülnek. Qu. Budensis Borb.
 (Qu. ambigua Kit. non Michx.).
 Termések csomája oly hosszú, mint maga a levél. Qu. pendulina Kit.
10. Levélkarélyok hegyesek és hullámosan erősen bodrosak.
 Qh. crispata Stev. (Qu. undulata Kit.).
 Levélkarélyok ronák nem bodrosak 11
11. Levél válla megnyúlt ékforma. Qu. Kitaibelii Simk.
 (Qu. cuneata Kit. non Wang.).
 Levél válla kerekített, vagy többé-kevésbé egyenetlenül szívesen kikanyargatott 12
12. Levéllemez fonákán gyengén szőrösödő s ezért zöldes.
 Qu. Streimii Heuff. (Qu. glabrata Borb. non Heuff.; Qu. leptobalanus Borb. exs. non Guss.).
 Levéllemez fonákán sűrűn szőrösödő s ezért szürkés 13
13. Termések csomátlanok. Qu. lanuginosa (Lam. 1781.)
 Thuill. (Qu. pubescens W. (1805.); Qu. turbinata Kit.)
 Termések csomások és fürtösek. Qu. Budayana Haberle.
 (Qu. Vértesiensis Kit.)
14. Levelek többsége vállán világosan füles, levélnyél rövid . 16
 „ válla nem füles, levélnyél elég hosszú, levéllemez fonáka finoman szőrösödő 15
15. Levélnyél és a főbb erek sárgásak. Qu. aurea Wiersb.
 (Qu. Welandii Heuff. var. forma fruct. peduncul.).
 Levélnyél és a főbb erek nem sárgásak. Qu. sessiliflora Sm. (Qu. sublobata Kit., több Schur féle faj).
16. Levéllemez fonáka egészen meztelen, legfeljebb a főereken néhány szőrrel 17
 Levéllemez fonáka a főbb erek között levő téren is szőrösödő.
 Qu. pilosa (Schur var. (Qu. dilatata Kern).
17. Termés csomája csak oly hosszú, mint a makk. Qu. brevipes (Heuff.) (Qu. pseudosessilis Schur).
 Termés csomája mintegy a levél közepéig érő. Qu. Robur L. (Qu. pedunculata Ehrh. Qu. melacophylla Schur).
 Termés csomája a levél hosszát elérő vagy túl is haladó.
 Qu. Australis Host. (Qu. extensa Schur).

Tölgyállabok gyéritése a lippai erdőgondnokságban.

Időközben, midőn már a jelen tárggyal foglalkoztam, került kezembe az „Erdészeti Lapok“ f. évi július havi füzetének első közleménye, hol a tölgyek gyéritése német kut-források után van tárgyalva. E cikkben oly tanokra akadtam, melyek Németországban talán helyén vannak, de a mi viszonyaink közt, hitem szerint, nem alkalmazhatók.

Egyuttal már rámutattam volt,*) hogy mennyire nem helyes a német erdészeti tanokat — bármily csálhatlanok legyenek is azok, saját otthonukban — vakon követni, mint-hogy a mi erdészeti viszonyaink — sajátosságuknál fogva — sokszor oly jelenségeket tüntetnek fel, melyek egészen eltérnek amazoktól s ép ezért nem egyszer halomra döntik az ott megállapított tanokat.

A most említett cikkben is — úgyhiszem — hasonló tévedést követ el egy fiatal szaktársunk, midőn Burckhardot, gyakorlati mérlegelés nélkül, feltétlenül védelmébe fogadja. Borgreve ellen, a ki egészen helyesen mondja, hogy „a növedékgyarapodást vigalyítás által költséges alátelepítés nélkül is el lehet érni“.

Én ezt éppen nem tartom „szembeszökő merész állításnak“, legfeljebb ott, hol a tölgyek nem állanak már tulajdonképeni termőhelyükön s így csak mesterséges uton, nagy költséggel nevelhetők; de az olyan helyeken, hol a tölgy a kelletténél jobban, magától is kiritkul, a gyéritést feleslegesnek s csak oly caprice-nak tartom, mely az áterdölést minden viszonyok közt érvényre juttatni akarja.

Ily eset leginkább Németországban s más cultiváltabb országokban fordulhat elő, hol a tölgy saját termőhelyéről oly

*) Lásd „Erdészeti Lapok“ 1877. évi 84. lap, 1879. évi 252. 1. és 1883. évi 350. lapon.

vidékekre szorítottatott, melynek talaja többé meg nem felel. Saját termőföldjén, mint például a bánátban, oly sűrűn nő a tölgy, mint akár melyik árnytűrő fanem, úgy hogy a gyérités nagyon is szükséges, a bükk és különösen a gyertyán pedig magától is annyira felburjánzik benne, hogy annak inkább irtása mint alátételezése válik szükségessé.

A lippai erdőgondnokságban az idén 50 hold vétetett — ezuttal először — gyérités alá. Az eredmény a következő volt.

A gyérités által kiszedetett az egész 50 holdról: 719 ürméter 1 méter hosszú dorongfa, 86.1 ürméter 2 méter hosszú dorongfa, 344 darab 5 m. hosszú, 653 darab 6 m. hosszú és 41 darab 7 m. hosszú rudfa s végül 30 szekér galyfa, összesen 784 frt 15 kr értékben.

Az eredmény tehát holdanként fában körülbelül 20 m^3 , pénzben pedig 15 frt 68 kr volt.

Munkabér fejében a favágóknak a termelt anyag $\frac{1}{4}$ -ed része engedtetett át, minek folytán a termelés méterenként (42 drb 1 m. hosszú dorongot 1 méterbe számítva) 19 krba került, tehát 6 krral kevesebbe mint a rendes vágásokban, hol egy méter dorong termelése 25 krral fizettetik. A kincstári $\frac{3}{4}$ -ed rész eladásából 596 frt 56 kr folyt be. A gyérités eszerint pénznyereséggel volt összekötve.

Ez az eredmény annyival öröndetesebb, mivel a gyérités itt egészen új dolog lévén, csak hosszas alkudozás után s így is csak azon véletlen körülmény közbejöttével lehetett munkásokat kapnom, hogy a szomszéd erdőbirtokos — a nagy erdőégések folytán — a fatermelést egészen meg szüntette s így nagyobbodott a faszükséglet e különben erdőben dús vidéken. A munkások 5 szakaszra osztva, tizenkettesével végezték a munkát. A szakaszok vezetői pedig, jó módu gazdák, a többiekért felelősekké tétettek. A fához elég jutányo-

san jutottak, úgy hogy az árverésen maguk is megvehették, a mi újabb ösztönül szolgálhat, hogy jövőre még nagyobb erővel folytassák a gyéritést, melynek meghonosítása nagyon kívánatos.

Az állab mintegy 50 éves, majdnem tiszta kocsántalan tölgy s oly sugár növésű, csak a csúcson lombos, hogy fenyőállabra emlékeztet.

A holdankénti 20 köbméter kivétele után még mindig oly sűrű, hogy a talaj kiszáradásától nem lehet félni, s a gyérités 5 év múlva ismétlődhetik. A hol világosság éri a földet, rövid idő alatt magától becserjésedik.

Itt még azon szabály sem érvényesül, hogy csak magról kelt fa szolgáltathat szép egyenes épületfának való törzseket, minthogy úgy a gyéritett, mint a többi erdő többnyire sarjról nőtt törzsekből áll, melyek mi kívánni valót sem hagynak fenn. Ilyen állab pld. a mehádiai erdészeti kirándulás alkalmával megcsodált gyönyörű bálinczi erdő is.

De hogy a sarjak szép törzsekké nőjjenek fel, szükséges, hogy a tuskók — mint ezen erdőgondnokságban általában történik — egészen a föld színéig vágattassanak le.

Olyan nálunk a tölgy, mint a gyom. És a ki azon töprenkedik, hogy tölgyállabaink napról-napra pusztulnak s más fanemek által szoríttatnak ki, az jőjjön ide vigasztalást meríteni. Innen bizonyára azzal a meggyőződéssel fog távozni, hogy a tölgy e neki megfelelő termőhelyen tűznek-vasnak ellenáll elpusztíthatlan őserővel.

Fuchs János,
m. k. erdész.

Vidéki levelek.

I.

Fogaras, juliushó végén.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Az a jelenség, hogy az utolsó néhány év alatt rohamosan emelkedett a tölgy épületfa ára, nem egészen öröndetes reánk nézve, mert nem egyedül a napról-napra fokozódó kereslet és kivitelben leli magyarázatát, hanem tölgyeseink rossz kezelés-okozta pusztulásában is.

Sok vidéket lehetne előszámlálni hazánkban, a hol pár évtizeddel ezelőtt még erdeink királya, a tölgy, díszlett, de a hol most, elég sajnós, kopasz hegyoldalakat, értéktelen bükkösöket vagy más alárendelt fanemekből álló cziherest találunk, melyben a tölgy már csak szórványosan fordul elő.

Az a mit itt általánosságban mondtam, ráillik Fogarasmegyének arra a részére is, mely az Olt vize és a fogarasi havasok közt terül el. A megyének ezen, mintegy 100 kilométerre kiterjedő vonalán ma már alig van több 2000 hold szépnek mondható tölgyesnél. Hogy ez a kis terület aránylag csekély évi hozamával nem bírja kielégíteni a szükségletet, természetes dolog.

Ha csak egy-két nagyobb építkezés válik is szükségessé, mindjárt érezhető a hiány s a kezelő tisztet valóságos ostrom alá veszik az érdekeltek, különösen mióta e tölgyesek birtokosa, a kincstár az azelőtt divott s a jövővel keveset számító rendszeretlen szállalást beszüntette és helyébe a pásztánkénti tarolást rendelte el. A pásztán termelt fa évente árverezés útján értékesíttetik. A vállalkozó, a ki ekkor nem elég szemes s a kellő épületfaanyaggal nem látja el magát, vállalatának kivitelénél bizony szorult helyzetbe jöhet, mert az árverezés után még drága pénzen sem kaphat fát. De hát ez az ő baja! A gondos erdésznek nem egyedül a jelen hasznót, hanem egyuttal a jövőt is szem előtt kell tartania. Ügyelnie kell, hogy a rendes évi vágásterületnél nagyobb terület ne taroltassék, s másfelől, hogy a mi letaroltatik, újból be is erdősíttessék.

A fogarasi erdőgondnokság területében telepített tölgy-csemetekertek ezen előregondolásnak köszönik létüket. Ugy

mint más helyt, itt is a csemetekertek csak azon esetre szolgáltatják a szükséges ültető anyagot, ha egyik vagy másik okból nem rendelkezünk a kellő makk-készlet felett. Ma még a vetés a szabály, az ültetés pedig csak indokolt kivétel.

Hogy miért történik ez itt így, arra nem terjeszkedem ki, de ha tér akad soraim számára, elmondok még egyet-mást azon erdősítésekről, melyek mult a év őszén és a folyó év tavaszán a fogarasi erdőgondnokság kerületében foganatosítottak. A makk saját tölgyeseinkben szedettet, s a készlet egy része még az ősszel elvettettet; másik része pedig részint az erdőőr, részint az erdőgondnok lakásának padlására rakatott. Emberemlékezet óta ez volt Fogarasmegyében az első mesterséges erdősítés, no de volt is bámuló elég! Munkaközben seregesen jöttek a falusiak — mint ők mondák — csodát nézni, s természetesen nem is kimélték a jó tanácsot „Kár uram azért a tengernyi pénzért, melyet bele vernek; nem kell nálunk az erdőt vetni, amúgy is megnő az, csak a természetre kell bízni. Mindenesetre jellemző dolog, nem ugyan a népre nézve, hanem erdőgazdasági állapotainkra nézve.

Természetesen folytattuk a munkát, s mondhatom igen jó sikerrel. Tavasszal, a mint a hó engedett, a kitelelt makk-készletre került a sor, kíváncsi voltam tehát, minő lesz az eredmény. A rendes, kéménynyel épített padláson a makk a fagynak vagy más bántalomnak még csak nyomát sem mutatta, a parasztház padlásán eltartott ellenben, bár az is szeccskával volt letakarva, végképen elpusztult, tökéletesen összeaszott.

A parasztházakban t. i. hiányzik a kémény, s a füst kénye-kedve szerint bejárhatja az egész tért, ez aztán a makk-készletet nem csak megóvta a fagytól, hanem túlságos melegével tönkre is tette.

Eszerint csak az épen maradt részt vethettem el a kitelelt makkból. Ez alkalommal gondosan megvizsgáltam a tavaszi vetéseket is, és úgy találtam, hogy a makk nagy része ép és duzzadt volt, biztos volt tehát a reményem, hogy ha valamely elemi csapás közbe nem jő, a várt siker ki nem maradhat. Megfogható feszültséggel lestem tehát az alkalmat később is, hogy vetéseimet megtekinthessem. Végre junius végén

kirándulhattam munkásságom helyére. A vetőkertben és a tisztásokban is az őszi vetés tökéletesen sikerült, a bevetett tér mintegy 90⁰/₀-án a legszebb egészséges tölgy csemeték díszlettek s már ekkor elérték a 10—15 cm. magasságot. Hézag csak ott mutatkozott, a hol a hóviz nagyobb pocsolýákat képezett, ily helyeken a makk elrothadt. A tavaszi vetést is szépnek találtam, de az őszivel sem mennyiségre, sem minőségre nem állotta ki a versenyt. A vetés ezen részénél ugyanis a makknak körülbelöl 60—65⁰/₀-a kelt ki, s a csemeték magassága 8—10 cm. volt.

Figyelembe véve ezt az eredményt és azt, hogy az őszi napszám olcsóbb és a makk teleltetés nehézségei is elesnek, részemről az őszi vetést itt előnyösebbnek találtam.

Igaz ugyan, hogy az őszi vetésben a mezei egerek nagyobb pusztítást tehetnek mint a tavasziban, de minthogy ezen ellenségnek felette nagy elszaporodását már ősszel észre lehet venni, elővigyázók lehetünk, s ebben az esetben munkánkat kivételesen tavaszra hagyhatjuk.

Ercsényi Béla,
m. k. erdészjelölt.

II.

Bethlen, 1883-ik évi szeptemberhó.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Szolnok-Dobokamegyének Bethlen községe, talán mióta létezik, nem volt gyűlhelye annyi fakereskedőnek, mint a lefolyt nyáron. Valóságos bucsujárást tartottak a messze földről ide sereglett fakereskedők. Lázás izgatottsággal kérdezősködtek lépten-nyomon gazdatiszttól, — lévén ezek a mi földesuraink szakavatott erdészei — bérlőtől s egyáltalában mindenkitől, a kiben legalább is egy-egy erdőinspektort (igy nevezik nálunk az udvari hajduból erdészeknek előléptetett szakférfiakat) véltek felismerni, hogy hol és merre vannak szép tölgyesek, és hogy merre lehet hántásra alkalmas erdőt találni, a mely szép, jó és mindenek-fölött olcsó legyen.

Azon szomorú jelenséggel állunk itt szemben, hogy szép országunkban a tölgy őserdők bizony már apadó, sőt kivesző-

félben vannak, a midőn a tölgy épületfa, de különösen a vasuti talpfa és dongafakereslet már oly vidéket is felkeres, melyen már rég lezajlott az őserdők fénykora.

Vannak itt ugyan némely erdőben még 300 éves tölgy aggastyánok, de ezek oly szórványosan fordulnak elő, hogy a régi jó idők hirmondóinál egyebeknek nem tekinthetők.

Legnagyobb része az e vidéken még létező tölgyes-erdőknek a 60 és 150 év között mozog, melyekből épületfát igen, de dongafát vagy vasuti talpfát csak nagy fapazarlás mellett lehet nyerni.

Ezen tölgyes-erdők magántulajdont képezvén, nem tartoznak hatósági felügyelet alá, pedig a mostani gazdálkodás mellett bizony némelyikére csakugyan ráférne az állam főhatósága.

A faeladásnak egy igen különös módját tapasztaltam a lefolyt nyáron az előbb jelzett erdőkben, mely a vevőre nézve igen nagy előnnyel, de az erdőbirtokosra és különösen az erdőre magára nézve felette nagy hátránnyal jár.

Ezen faeladásnál mellőztetett ugyanis az itt divó holdankénti árubabocsátása az állaboknak, s nem alkalmaztatott az eladásnak legokoszerűbb módja, a köbegység szerinti eladás sem, mert ettől a módtól az itteni erdőbirtokosok teljhatalmu gazdatisztjeinek és az erdő inspektorainak legnagyobb része irtózik, mivel még a köbegység fogalmával sincsenek tisztában, hanem megkötöttet az alku törzsszámra oly formán, hogy a vevő kénye-kedve szerint kiválasztja magának a neki legalkalmasabb és legmegfelelőbb faegyedeket, ezeknek átmérőjét mellmagasságban megméri, és bizonyos vastagságtól fölfelé megveszi átlagáron az alkalmasoknak talált törzseket.

Hogy a vevő ily eljárás mellett csak a legegészségesebb, legvaskosabb törzseket veszi meg, világos, hagyván az erdőbirtokosnak csúcsaszályos, girbe-gurba s egyéb hibái miatt csak tűzifára alkalmas törzseket vissza.

Szakértő ilyen faeladásoknál nem szokott igénybe vétetni, és pedig a vevő részéről azért, mert egy szakértővel szemben fortélyait nem értékesíthetné, az eladó részéről pedig azért, mivel a szakértő pénzbe kerül, a gazdatiszt pedig, vagy néha

még alárendeltebb egyén is, pl. egy erdőkerülő, ingyen ellenőrízi a vevőt vagy közegeit a törzsfelvételnél.

Az ilyen gazdálkodás nemcsak, hogy anyagilag közvetlen károsítja az erdőbirtokost, a mennyiben a vevő rendszeren kiszokta őt játszani, hanem közvetve magára az erdőre is felelté hátrányos és a jövőre nézve kiszámíthatlan veszteséggel jár, még pedig azért, mivel az erdőnek szabályszerű felújítását akadályozza.

A kiválasztott törzsek kihasználása után a legtöbb erdőben a legeltetés csak úgy folytattatik, mint ezelőtt gyakoroltatott, a magból kelt csemetéket, vagy a fiatalabb tuskók hajtásait a legelő marha vagy juh lerágja, letapossa; ez így tart még egynéhány esztendeig, míg ismét egy jó faeladási alkalom kínálkozik, a midőn hasonlókép a még valamire való törzsek kivételnek és magfáknak a már magtermésre képtelen egyedek meghagyatnak. A zárlatnak ily módon történt megszakitása s az erdőnek folytonos legeltetése okozzák aztán, hogy évről-évre több és több erdei gyom lepi el a talaj nap-sütötte helyeit, s mire a végvágás idejeje, s ezzel egyidejűleg a terület tilalom alá helyezése bekövetkezik, egy-egy tölgy-csemete már a ritkaságok közé tartozik.

Nagy bámulat fogja el néhány esztendő múlva aztán a szakértő praktikus gazdatisztet vagy erdőinspektort, a midőn azt tapasztalja, hogy a tilalmazott vágásokban a gyertyánt, mogyorót, nyírfát sat., szóval mindent lát, csak tölgyet nem, holott az ő okoskodása szerint oly helyesen lett a kihasznált vágásterület kezelve, hogy a tölgynél egyéb fafajának nem is volna szabad rajta tanyáját felütni.

No de hamar megvizsgáztatódnak s hozzá még meg is magyarázzák a dolgot, mondván, hogy az a mi e szerencsétlen erdőkben történik, nem egyéb, mint a természet törvényének nyilatkozása, mivel egy és ugyanazon fafajának 100 esztendőnél tovább egy helyen nőni nem szabad, még ha oda plántáltatik is.

Ilyen gazdálkodás folytán vesznek ki évről-évre erdeink diszét és nemzetgazdaságunk egyik kincsét képező tölgyes-erdőink; bizony, bizony! ráférne ezekre a magánbirtokosokra

is egy kis hatósági felügyelet! Ezért nem is veheti sokszor rossz néven az ember az egyszerű falusi gazdától azt a gyakran hangoztatott megjegyzést: „hogy hát az erdőtvény csak a parasztnak hozatott-e, és hogy miért szabad az uraknak erdejükben azt csinálni, a mi nekik tetszik?”

Az e vidéken megfordult kereskedőknek második csoportja cserhántásra alkalmas erdőket keresett, s habár az itt régóta alkalmazásban lévő rövid 6—10 éves fordáju sarjerdőüzem mellett igen sok a cserhántásra alkalmas állab, üzletet még sem csinálhattak, mivel a magánerdőbirtokos, okulva mások kárán, ezen már bonyolultabb üzletbe bocsátkozni nem mer, a hatósági felügyelet alá tartozó erdőkben pedig cserhántásra alkalmas állabok ez idő szerint nem kerülnek kihasználás alá.

Kiváló tiszteletem kifejezése mellett maradok

alázatos szolgája :

Sárközi Miksa,
járási főerdész.

Az 1885. évi budapesti kiállításról.

Az 1885-ik évi budapesti kiállítás erdészeti csoportjának szervezésére és rendezésére „országos erdészeti szakbizottság” név alatt egy külön bizottság alakított, melybe — mint ezen füzetnek egy másik közleményéből is kitetszik — az országos erdészeti egyesület is 12 tagot küldött ki kebeléből. A bizottság többi tagjait az országos kiállítási bizottság nevezte ki, úgy, hogy az, egészben véve, a következő 25 tagból alakult meg: Aadrubányai Béla, Baiersdorf Adolf, Bedő Albert, Belházi Emil, Bothó Imre, Eleőd Jósa, Garlathy Kálmán, Ghyezy Emil, gelsei Gutmann Izidor, Hoffmann Sándor, Horváth Sándor, Havas József, Illés Nándor, Kovács Géza, Luczenbacher Pál, Maderspach Viktor, Neuschloss Marczel, Pokupcsics Gyula,

báró Popper Lipót, Rónai Antal, Rutska Tivadar, Scholcz Rezső, Sóltz Gyula, Szécsi Zsigmond és Vanke Sándor tagokból.

A folyó évi szeptemberhó 24-én megtartott alakuló gyűlésen e bizottság elnökül egyhangulag Bedő Albert orsz. főerdőmestert és miniszteri tanácsost választotta meg, s ugyan csak az ő elnöklete alatt egy Hoffmann Sándor, Horváth Sándor, Kovács Géza, Neuschlosz Marczel, Rónai Antal és Scholcz Rezső tagokból álló kisebb bizottságot küldött ki a szakbizottság ügyrendjének megállapítása végett. E bizottság munkálata a szeptemberhó 26-án megtartott teljes ülésen elfogadtatván, az ügyrend véglegesen megállapítottatott s annak értelmében egyuttal a szükséges választások is megejtettek. Megválasztattak alelnökké: Rónai Antal magyar kir. főerdőtanácsos, jegyzökké: Horváth Sándor kir. erdőfelügyelő és Kovács Géza m. kir. főerdész, végrehajtó bizotts. tagokká: Hoffmann Sándor, gelsei Gutman Izidor, Garlathy Kálmán, Luczenbacher Pál, Havas József és Neuschloss Marczel.

Az ügyrend értelmében az országos erdészeti szakbizottság lehetőségig minden hónapban tart egy ülést, még pedig ha akadályozó körülmények nem lépnek fel mindenkor a hónap első hétfőjén. A közbeeső idő alatt a teljes ülésben hozott határozatok végrehajtásával és a szükséges teendők előkészítésével a végrehajtó bizottság lesz elfoglalva. Az erdészeti közönség tájékoztatására ugy az országos szakbizottság üléseiről, mint a végrehajtó bizottság működéséről kimerítő tudósítást fogunk közölni az „Erdészeti Lapok“-ban.

Addig is míg ezt megkezdhetnők, közöljük szó szerint azt a programot, melyet a kiállítás V. csoportjára nézve, t. i. az erdészetre, erdészeti szakoktatásra és vadászatra nézve az országos kiállítási bizottság megállapított. E program a következőleg szól:

Az erdészet, erdészeti szakoktatás és vadászat

(V. csoport)

részletes programja.

Ide tartoznak:

A. Erdőtenyésztés. Talajnemek és kőzetek; futóhomok kötésére, kopár hegyek földrétegeinek fölfogására és vizmosások kötésére szolgáló készülékek mintái; csemetekertek mintái vagy ábrái, az azokban tenyésztett csemeték nevelésénél alkalmazott módok és kísérletek leírásai és a csemeték gyűjteménye szárított vagy friss állapotban; a vetéseknél és ültetéseknél használt szerek és eszközök, azok használati leírásával; a különféle vetési és ültetési módoknál elért eredmények graficus ábrái; a felújító vágásokkal kezelt erdőknél természetes uton nevelt csemeték szárított vagy friss állapotban. Homok, kopár és vizmosásos terület-fásításokról fész- vagy agyagminták. Az egyes fajoknak a különböző talajokon és termőhelyeken mutatózó gyökér- és törzsnövekvésük ábrákban, vagy egyes példányok összehasonlító kiállítása. Erdei fák, cserjék, futóhomok kötésére szolgáló növények és azok rügy-, levél-, virág- és maggyűjtemények.

A friss állapotban bemutatandó csemete-gyűjtemények számára, a mennyiben a helyi viszonyok megengedik, a kiállítási területen alkalmas terület már az 1884. év tavaszán rendelkezésre bocsátatik.

B. Erdővédelem. Az erdőtenyésztésre hasznos vagy káros állatok, emlősök, madarak és rovarok egyes példányai vagy gyűjteményei, az ezek által megtámadt fák vagy azok metszetei. A rovarok irtására használt módok ismertetése mintákban, vagy leírásban. Rovarirtó madarak honosítására és telepítésére szolgáló mesterséges fészkek mintái. Az erdei fákon támadó gombák gyűjteménye. A csemetekertekben a fagyás, száradás ellen használt módok ismertetése. Az erdei fákon támadó betegségek tüneteinek gyűjteményei.

C. Erdőhasználat. A fák műszaki tulajdonságairól gyűjtött adatok. Fakorongok.

Egész fákban vagy rönkökben: Műépítések, közönséges, viz-, hid- és hajóépítésre valamint bányászati célokra alkalmas fák; asztalos-, kerékgyártó- és kádár-fa.

Kidolgozott vasuti fák: ugymint kocsfák, talpfák és talpvánkosfák.

Metszett hasított és gyalult faárúk: ugymint gerendák, padlók, deszkák, léczek, parketfák, hangszerfák, gyufaszálak, borítékfa (Fournier), zsindely, forgácsok, faszegek, szitafa, dobozhasítványok.

Megácsolt vagy megfaragott faárúk, mint szánfák, gazdasági szerszámfák, kocsi- és szekérfák.

Kádár-faárúk: dongák és fenékfák.

Faragott faáruk és faragásra keresett fák különféle alakban. Kas- és kosárkötésre használt vesszők, sétatotok, pipaszárak stb. nyers vagy ipari feldolgozásra előkészített állapotban. Egyes műfák legtakarékosabb és legjövedelmezőbb feldolgozását kitüntető minták. Favágatásnál s a száraz és vízi szállításnál használt eszközök, fejszék, fűrészek, mindennemű szerszámok vagy azok mintái. Kézi- és ígás szánok és szekerek vagy azok mintái. Tutajok mintái, azoknak összekötési mintái felszerelése és eszközei.

Az erdei mellékhaszonvételek közül: fakérgék, a kérgezésnél használt eszközök s szerek mintái, különféle termőhelyeken termelt és a fák különböző koraiban nyert kérgék csersavtartalmáról tett vizsgálatok eredményei; gyanta, szurok, kereskedelemre alkalmas kőzetek, vadászati melléktermények; erdei fa- és fűmagvak, fapamut, erdei gombák, gubacs, hancsnemek, taplók, erdei mellékhasználat tárgyát képező cserjék, füvek és ezek alkatrészei stb.

Az erdei iparból: telített vasuti talpfák, a telítés módjait, és költségeit kitüntető leírások, a különböző fanemekből telített bánya-, vasuti- és épületfák tartósságáról gyűjtött adatok; fűrész és egyéb fafeldolgozó gépek és gyárak berendezései vagy azok egyes alkatrészei természetben, rajzban vagy mintákban, faszenek, a szénésítés módjai mintákban, farost vagy papirosanyag fából.

Erdei háziipar: konyhaszerek, gazdasági szerek, eszközök, edények.

Fa- és anyagáruk. A kiállított erdőtermények, fa- vagy más anyagnak árát, azok munka- és fuvarbérét előtüntető kimutatások.

Félgyártmányok és famunkák e csoport körében csak annyiban állíthatók ki, a mennyiben az erdőben készültek.

D. Erdészeti építkezések. A faanyagok szállítására szolgáló száraz- és vizes csuszatók, fa- vagy sodrony-ergettyűk, csatornák, vízfogók, gátak, áteresztők vagy surrantók, zsilipek, parti építmények, az uszófa felfogására szolgáló gerebek, továbbá erdei utak, hidak, kezelési és üzleti épületek, magpergetők, erdei vaspályák mintái vagy tervezetei.

E. Erdőrendezés. Erdőgazdasági üzemtervek, erdőbecslési, rendezési, hozam és értékszámítási munkálatok s ezekhez tartozó térképek. Erdőfelmérési fa- és állab-becslési műszerek és eszközök, ha nem mint műipari készítmények állíttatnak ki, stb.

F. Erdészeti szakoktatás és irodalom. Az erdészeti szakoktatás és ennél használt eszközök, erdészeti tan- vagy más könyvek, ismeretők, szaklapok, röpiratok.

G. Erdőgazdasági ismertetések. Erdőstatistika, az ország egyes nagyobb vagy kisebb erdősegeinek gazdasági leírása, erdőszolgálati szervezés, utasítások, szabályok, erdőszámvitel. Az erdőtisztek, altisztek, erdőszolgák és munkások viszonyainak ismertetése és azok hely-

zetének javítására szolgáló intézmények. Erdei munkálatok és erdőtermények előállítására fordított erő-, idő-, anyag- és költségkimutatók. Erdészeti, meteorológiai és kísérleti munkálatok.

H. Erdészeti nevezetességek és különlegességek. Történelmi nevezetességü, természeti szépségü és rika magas kort elért fák képeinek, vagy fényképeinek, törzseinek, törzsrészeinek, vagy gyöktuskóinak bemutatása. Nevezetesebb abnormis erdei növények eredeti alakokban vagy képekben.

I. A vadászat és eszközei. Vadak kitömött állapotban, állati bőrök, agancsok, zerge-kampók, agyarak, vadászfegyverek és eszközök, a mennyiben nem mint ipari cikkek vagy erdei melléktermékek, hanem mint a vadászat tárgya állítatnak ki, csapdák és vadkertek mintái vagy rajzai, vadászati irodalom.

E közleményből tájékozást merithet az érdekelt erdészeti közönség arról, hogy mi fogja az erdészeti kiállítás tárgyát képezni. A mi pedig a további tudnivalókat illeti, utaljuk olvasóinkat azon szabályzatra, mely az erdészeti csoportra vonatkozó zöld színű bejelentési iverk utolsó lapján olvasható, megjegyezvén, hogy e bejelentési iverk értesülésünk szerint, már a közelebbi napokban szétküldetnek az erdőbirtokosoknak és erdészeti szakembereknek.

A f a p i a c z r ó l.

B u d a p e s t, 1883. szeptemberhó 27-én.

(B.) Az országban általában előfordult csekélyebb víz-állás következtében a faanyagok szállítása a termelési helyekről nehézséggel járván, az árak további szilárdsága és a keresettség még ezáltal is nyert, mire további befolyással voltak még a bécsi faraktárakban mult tudósításunk óta történt jelentékeny tűzkárok, melyek nagymennyiségű műszer- és tüzi-fát pusztítottak el.

A fapiacz helyzete ugy hazánkban, mint külföldön, a békés időkkel járó előnyök által segítve, egyenlően jó viszonyoknak örvend s habár utóbbi időben pénzhiány lett is érez-

hető, ez visszahatással még nem bír. Az őszi tölgyfaeladások kedvező eredménynyel történnek s a vásárok általában a rendes erdei becsárakon felül köttetnek és e részben a horvát-szlavonországi eladások sem tesznek kivételt, jóllehet az ottani mozgalmas idők kevésbé alkalmasak a kereskedők oda vonzására. A vasuti talpfákra pedig egyre fokozódó kereslet áll fenn; a közeledő télre rendelkezésre álló tűzifakészletek jövője megnyugtató biztosítást nyer még azáltal is, hogy a városi háziasszonyok körében egyre nagyobb mértékben terjed el azon meggyőződés, hogy ha már a konyhából kevésbé is, de a lakszobákból, a hálósobákból s különösen a gyermekszobákból a köszönet, mint a szoba levegőjére s ezáltal az egészségre hátrányos fűtőanyagot feltétlenül mellőzzék, s hogy az a 10—15 százaléknyi költségtöbblet, melylyel a fával való fűtés jár, az ifju gyermekek egészsége, a jó levegő és a szobabútorok kimélése által bömértékű megtérítést nyer.

Egyes piacokról a következő ártételeket közölhetjük:

Nagy-Várad. Egy <i>m</i> cserhasáb tűzi fa	3.50	frt.
Egy <i>m</i> ³ bükk-, gyertyán-, kőris- és nyir hasáb tűzi fa	3	"
Egy <i>m</i> ³ tölgy hasáb tűzifa	2.80	"
„ drb 3.8 <i>m</i> h., 32.5 <i>cm</i> sz., 2.5 <i>cm</i> .		
v. lúczfenyő deszka	—	.60 "
Egy drb 3.8 <i>m</i> h., 32 <i>cm</i> sz., 2.5 <i>cm</i>		
v. lúczfenyő deszka	—	.55 "
Egy drb 3.8 <i>m</i> h., 32 <i>cm</i> sz., 5 <i>cm</i>		
v. lúczfenyő padló	1.15	"
Egy drb 3.8 <i>m</i> h., 32 <i>cm</i> sz., 8 <i>cm</i>		
v. lúczfenyő padló	2.50	"
Egy <i>m</i> ³ fűrészelt épületfa	32.50	"
„ drb 3.8 <i>m</i> h., 4.5 <i>cm</i> sz., 2.5 <i>cm</i>		
v. lúczfenyő lécz	—	.07 "

Egy drb 3.8 m. h., 5 cm sz., 2 cm v. lúczfenyő lécz	— .09 frt.
Ezer drb 35 cm h., 6 cm sz. fenyő-zsindely	3.50 "
Ezer drb 40 cm h., 7 cm sz. fenyő-zsindely	4.50 "
Ezer drb 45 cm h., 8 cm sz., fenyő-zsindely	6 "
Egy drb evező rúd	— .60 "
Szeged. Egy m cser hasáb tűzi fa	3.50 "
Egy m bükk-, gyertyán-, kőris- és nyír hasáb tűzi fa	3.75 "
Egy m tölgy hasáb tűzi fa	3 "
" " szil és hárs hasáb tűzi fa	3 "
" " nyár hasáb tűzi fa	2 "
" " fenyő hasáb tűzi fa	1.75 "
" m ³ lúcz fenyő deszka vagy padló	19—22 "
" " fűrészelt fenyő épületfa	15—18 "
" " fenyő lécz	17 "
Ezer drb fenyő zsindely minőség és méret szerint	6—6.50 "
Egy drb szarufa	1.50 "
" " fenyő heveder	— .80 "
Temesvár. Egy m cser hasáb tűzi fa	2.80 "
Egy m bükk-, gyertyán-, kőris- és nyír hasáb tűzi fa	2.90 "
Egy m tölgy hasáb tűzi fa	2.50 "
" " szil és hárs hasáb fűzifa	2.70 "
" " nyár hasáb tűzi fa	2.60 "
" " fenyő " " "	1.80 "
" " éger " " "	1.50 "
" " fűz " " "	1.20 "

Egy drb 4 m h., 30 cm sz., 2 cm v. fenyő deszka	— .50 frt.
Egy drb 4 m h., 30 cm sz., 2 cm v. jegenye fenyő deszka	— .55 "
Egy drb 4 m h., 30 cm sz., 2 cm v. erdei fenyő deszka	— .60 "
Egy drb 4 m h., 30 cm sz., 4 cm v. tölgy deszka	2.25 "
Egy drb 4 m h., 30 cm sz., 4 cm v. vörös fenyő deszka	1.50 "
Egy drb 4 m h., 10 cm sz., 8 cm v. fűrészelt lúcz fenyő épületfa	— .60 "
Egy drb 4 m h., 10 cm sz., 8 cm v. fűrészelt tölgy épületfa	1.20 "
Egy drb 4 m h., 30 cm sz., 15 cm. v. lúcz fenyő padló	3.75 "
Egy drb 4 m h., 30 cm sz., 15 cm v. erdei fenyő padló	4.25 "
Egy drb 4 m h., 30 cm sz., 15 cm v. tölgy padló	9.50 "
Egy drb 4 m h., 7 cm sz., 2 cm v. lúcz fenyő lécz	— .07 "
Ezer drb 50 cm h., 8 cm sz. fenyő zsindely	8.50 "
Komárom. Egy m cser hasáb tűzifa	4.00 "
Egy m cser dorong tűzifa	3.00 "
" " bükk, gyertyán, kőris és nyír hasáb tűzifa	3.50 "
Egy m bükk, gyertyán, kőris és nyír dorong tűzifa	3.00 "
Egy m tölgy hasáb tűzifa	2.25 "
" " " dorong "	2.00 "

Egy <i>m</i> nyár hasáb	„	2.50	frt.
„ „ nyár dorong	„	2.25	„
„ „ fenyő hasáb	„	2.00	„
Egy drb 5 <i>m</i> h. 29 <i>cm</i> sz. 2.4 <i>cm</i> v.			
luczfenyő, deszka minőség szerint		0.46—0.86	„
Egy drb 5 <i>m</i> h. 29 <i>cm</i> sz. 2.4 <i>cm</i> v.			
vörös fenyő, deszka minőség szerint		0.64—0.90	„
Egy drb 5 <i>m</i> h. 7 <i>cm</i> sz. 2.4 <i>cm</i> v.			
jegenye fenyő lécz minőség szerint		0.11—0.12	„
Ezer drb 47 <i>cm</i> h. 7 <i>cm</i> sz. fenyőzsindely		6.20	„
Egy drb szarufa		0.80—1.50	„
Egy <i>m</i> ³ luczfenyő aprított cserkéreg		5.40—6.00	„

F e l h í v á s o k.

A Országos Erdészeti Egyesület két jótékony alapítványából a „magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segélyalapjából és a „Wagner Károly emlékére barátai és tisztelői által tett alapítvány”-ból a folyó évi segélyezések ez évi december hóban osztatnak ki. Az elsőnek kamataiból az olyan, önhibájukon kívül szorult helyzetbe jutott magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek nyerhetnek anyagi támogatást, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek első belépésüktől kezdve mostanig s legalább 5 éven át tagjai voltak, s mint ilyenek tagsági kötelezettségeiknek eleget tettek. A második alapítványból pedig az olyan erdőtiszt és erdészeti altiszt özvegyek vagy árvák nyerhetnek segélyt, kiknek férjük s illetőleg atyjuk az Országos Erdészeti Egyesületnek állandóan s szintén legalább 5 éven át tagjai voltak és tagsági kötelezettségeiket teljesítették.

A segélyek mindkét alapból, a segélyre szorultság mérve szerint, szabotnak meg. Egy folyamodonak azonban 20 forint-

nál kisebb és 50 forintnál nagyobb összeg nem adatik s csak kivételesen nyerhetnek 80 s esetleg 100 forintnyi segélyt, az olyan erdőtiszték és erdészeti altiszték, kik állomásukat elvesztivén, vagyon és kereset nélkül maradtak, vagy a kik betegség és munkaképtelenség miatt önfentartásukról nem gondoskodhatnak, s illetőleg az olyan özvegyek, kik férjüket ebben az évben vesztették el és vagyon vagy másnemű segély nélkül legalább két kiskoru gyermekkel maradtak vissza, vagy végül az olyan árvák, kik atyjukat és anyjukat is elvesztivén, vagyon és segély nélkül többen maradtak hátra.

Ezen feltételekhez képest felhivatnak az érdekeltek, hogy hiteles okmányokkal felszerelt folyamodványaikat legkésőbb folyó évi novemberhó 10-éig az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalához (Budapest, hold-utca 21. szám), benyujtsák.

Budapest, 1883. november 3-án.

A titkári hivatal.

Az Országos Erdészeti Egyesület azon tisztelt tagjait, kik tagsági illetekeiket még nem fizették, ismételten van szerencsénk felkérni, hogy esedékes tartozásaikat az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába (V. ker., hold-utca 21. sz.) minél előbb beküldeni sziveskednének. — Budapest, 1883. szeptemberhó 30.

A titkári hivatal.

Különfélék.

A hirneves **Pressler**, titkos udvari tanácsos és tanár a tharandi szász királyi erdészeti akadémián f. évi juniushó 30-án, 43 évet meghaladó tanárkodása után, nyugalomba lépett. Ez alkalommal az érdemekben elagott erdészeti szaktudóst uralkodója az Albert-rend II. osztályu lovagkereszt-

jével tüntette ki, a giesseni egyetem pedig tiszteletbeli doktornak (Doctor philosophiae honoris causa) nevezte ki.

A cserebogár és a lótetű pusztításáról. A „Centralblatt für das g. Forstwesen“ ez évi augusztus havi füzetének 481. lapján megjelent közlemény szerint, a cserebogár pajodok úgy pusztíthatók el a legbiztosabban, ha bizonyos távolságban egymástól 30 *cm* mély és éppen ily széles gödröket ásunk, azokat trágyával megtöltjük és a trágyát ismét földdel beföldjük. A pajodok ugyanis a trágyába gyűlnek össze, úgy hogy ha a gödröket szép verőfényes napon felbontjuk, mind együtt találjuk s könnyen elpusztíthatjuk őket.

Minthogy én a gryllus gryllotalpát, a csemetekertek e nagy ellenségét már több év óta ehhez egészen hasonló módon sikerrel pusztítom, az idézett közlemény elolvasása arra ösztönzött, hogy az erdőbirtokosoknak én is figyelmébe ajánljam azt az eljárást, melyet a lótetű (gr. grillotalpa) ellen igen jó sikerrel alkalmazni szoktam.

Én a lótetű összegyűjtésére lehetőségig száraz helyen 20 *cm* mély és 80 *cm* széles gödröket ásatok, de nem tavasszal, mint a pajodok pusztításánál szokás, hanem ősszel, a fagyok beállta előtt. E gödröket azután 40—50 *cm* magasra marhatrágyával töltetem fel, s az így képződött dombokat 5—6 *cm* magas földréteggel boríttatom be.

A lótetű késő ősszel meleg telelő helyet keres, ily helyeken tehát, mind a gödrökbe vonul, s ott közvetlenül a melegítő trágyaréteg alatt helyezkedik el.

Ha tehát az ily gödör január hóban egy erre alkalmas napon felbontatik, — a mi igen csekély fáradsággal jár, mert a trágya könnyen eltávolítható s a trágya alatti föld sincs megfagyva — az abban sűrűn egymás mellett levő lótetűk mind elpusztíthatók.

E fészkeket elég ha egymástól 20 m távolságban készítettjük; az eljárás tehát nem kerül sem sok fáradságba, sem sok költségbe s mégis sikeres.

Én legalább más ismert módjait is megkísérlettem a grillus grillotolpa pusztításának, de egyik sem volt oly jó eredményű, mint az épen leirt.

Géczy Lajos.

Rovarkárok. Az országos philloxera-kísérleti állomás ez évi működéséről szóló terjedelmes jelentésének függelékében a következő adatokat közli:

Pozsony megyében a Morva folyó völgyében fekvő nagy kiterjedésű fenyvesekben szeptemberhó első napjaiban egy levéldarázs (*Tenthredo v. Lophyrus pini*) hernyói léptek fel hirtelen nagy mennyiségben. A falánk hernyók a Lozornó és Almás községek határában fekvő erdei fenyvesekben tűntek fel, még pedig oly nagy mérvben, hogy rövid idő alatt valamennyi fát tűleveleiktől megfosztottak. A megtámadott erdő-részek legnagyobb része már vágható állapotban volt; fiatalos erdő csak egyetlen egy volt meglepve, melyben a hernyók szedetése aránylag könnyű volt, és mely e miatt hamarabb is megtisztított. A hernyólepett összes terület az 1000 holdat meghaladta. A kártékony hernyók további terjedését gátló és a pusztításra célzó intézkedések az érdeklett erdőbirtokosok részéről azonnal megtétettek. Ezek az intézkedések főképen a hernyók szedéséből, a fákról való lerázásából, a földön levőknek eltaposásából, a fatörzseknek kátránygyűrűvel való ellátásából, valamint a kátránygyűrűk által a fákra való felmászásában megakadályozott s a gyűrűk alatt összegyűlt hernyóknak lesöpréséből állottak. Sikeresnek bizonyult az irtásnak azon módja is, hogy az erősen megtámadott területeken helylyel-közzel fenyő-galyakat raktak a földre; a falánk hernyók azután ezeket a galyakat tömegesen megszállták és ott könnyen megsemmisíthetők voltak. Megkísértették végre

az irtást sertések behajtásával is és pedig nem minden eredmény nélkül.

Mindezeknél az intézkedéseknél azonban sokkal tömegesebb és hathatósabb pusztítást vitt véghez a hernyók között a szeptemberhó 18-án és következő napjain bekövetkezett hideg esős és szeles időjárás, a mikor is a hernyók a szél által a fákról lesodortatván, könnyen eltáposhatók voltak; legnagyobb részüket pedig már maga a kedvezőtlen időjárás is tönkre tette.

A mi az okozott kárt, illetőleg annak következményeit illeti, hogy a fák tűleveleiktől megfosztattak, arra nézve Klein Ödön Pozsony megyei kir. erdőfelügyelő úr közlé, hogy a herczeg Pálffy-féle malaczkai pagonyban egy csekély kiterjedésű 60—70 éves erdei fenyőterületet látott, melyet 1881-ik évben ugyanezek a hernyók tűleveleiktől teljesen megfosztottak, a melyben azonban a tavalyi pusztításnak már semmiféle nyomai sem látszottak. Említésre méltó, hogy e kártékony rovar a lefolyt évben Malaczkán sem ebben az erdőben, sem közelében már nem volt észlelhető. Ennélfogva hihető, hogy Lozornó és Almás községek fenyeseit a nagymérvű hernyófalás daczára, egyes betegeskedő törzsek kiveszésén kívül, szintén nem fogja nagyobb baj érni. De kétséget nem szenved, hogy a fatömeg szaporodása a jövő évben a rendes átlagon alul fog maradni.

Az „**Erdészeti Zsebnaptár**“ 1884-ik évre szóló 3-ik évfolyama e napokban már elhagyja a sajtót úgy, hogy október hó második felében már szétküldhető lesz. Szövege a múlt években közölt hasznos táblázatokon és jegyzeteken kívül sok újat is tartalmaz; így magában foglalja az új vadászati törvényt, az új vadászati naptárt és a vadászati és fegyveradóról szóló törvény rövid kivonatát, továbbá három termési táblát, melyek a német erdészeti kísérleti állomások legujabb vizsgá-

latai alapján állítottak össze, néhány fanem új alakszám táblázatát, és teljesen kimerítő adatokat a fák termelési és szállítási költségeiről stb.

Megszerzési feltételei ezuttal is a régiek maradnak, azaz az Országos Erdészeti Egyesület tagjai példányonként 1 frtért, nemtagok ellenben 1 frt 50 krért rendelhetik meg az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál.

Magyarosodunk. Schellberger Emil m. kir. erdőgyakornok vezetéknevét „Sziklai“-ra változtatta át. Éljen!

Az Országos Erdészeti-Egyesület pénztáránál teljesített befizetések.

(1883. évi augusztus hóban.)

Befizetés. frt.	Befizetés. frt.
Bielek István, m. kir. főerdész 8	Huzly Károly, kis-prépost 5
Beiwinkler Károly, földbirtokos 7. ⁵⁰	Heczey Lajos, k. alerdőfelügyelő 9
Bistey Ede, főkápt. erdőmester —. ⁵⁰	Hoós Ernő, m. kir. erdőgyakornok 8. ⁵⁰
Dworacsek József 1	Holfeld Henrik 3. ⁷⁰
Dipold Imre, m. kir. főerdész 8	Jávorszky Albert, m. k. erdész 8
Erőss Gyula 4	Ivancsó Bertalan 4
Fenyves Lajos, m. k. erdészjelölt 8	Jánosi Kálmán, m. kir. erdész 8
Gasser Lipót, fegyvergyáros 6. ²⁰	Kass Ede, m. kir. erdőszámvivő 8
Gyöngyösy Béla, kir. alerdőfelügyelő 8	Kolozsvári m. k. erdőigazgatóság 5. ⁶⁵
Géczi Lajos, m. k. fizető számvivő 8	Kim Béla, hercz. erdőgyakornok 8
Gerő Virgil, m. kir. közalap. erdészjelölt 8	Konczwald Dániel, m. kir. erdészjelölt 8
Gaibel Rezső, kat. erdőbecslő felügyelő 160	Kovácsi Mihály, kat. erdőbecslő 8
Gönczi István, m. kir. pénztárnok 8	Koll és társa gőzfűrészipenge gyáros 160

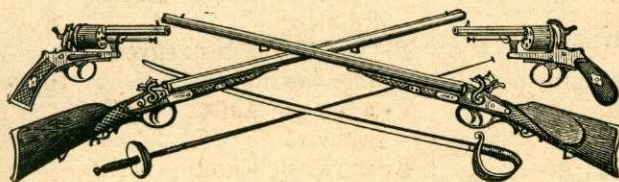
Befizetés.	frt.	Befizetés.	frt.
Kis-Rebra község . . .	8. ¹⁵	Selmeczi akadémia fő- pénztára	10. ³⁸
Krausz Géza, városi erd.	8	Seeberg Adolf, m. kir.	
Lechner Gábor, m. kir.		erdész	8
erdőmester	8	Schurina József, erdész .	1
Lankó Sándor, püsp. erd-		Szokolcza város	8
dőmester	4	Scheint Adolf, m. kir.	
Lanczy Gyula, m. k. fő-		erdőigazgató	8
erdész	8	Sztokosza Géza, m. kir.	
Lőcse város	5	erdész	6. ⁷⁵
Lugosi erdőigazgatóság .	5. ²⁵	Schmidt János, erdő-	
Lator István, m. k. erdő-		biró	5
gyakornok	4	Simon Gyula, járási fő-	
Mazanecz János, erdőm.	8	erdész	—. ⁵⁶
Markos György, kataszt.		Szatmármegye köz-	
igazgató	5	igazgatási bizottság . .	2. ⁰⁶
Mihalcsics Miklós, m.		Torday Sándor, városi	
kir. erdőgyakornok . . .	8	erdőtiszt	8
Manyai Imre, közalap.		Tiller Mór és test. egyen-	
erdész	—. ⁵⁵	ruha készítő	16
Marosvásárhely város	8	Teutschl Antal, fizető	
Nemes Gyula, m. kir.		számvivő	8
közal. erdész	11. ⁰⁶	Trattner Károly, kat.	
Nadler Béla, m. kir. erd-		póterdőbecslő	8
dőgyakornok	8	Tóth Jenő	8
Odor Ignác, főerdész . .	5	Vasvári uradalom	8
Osterlamm Armin kir.		Veszprém város	8
erdőfelügyelő	8	Vertany Lajos, kat. pót-	
Br. Perényi Zsigmond,		erdőbecslő	4. ⁵⁵
földbirtokos	20	Vanke Sándor, prim. erd-	
Piso Cornél, m. k. farak-		dőmester	8
tártiszt	24. ⁹²	Würsching Frigyes, m.	
Partos Vilmos, végz. aka-		kir. erdész	8
démiai hallgató	12	Wazinszky József, urad.	
Pető Lajos, kir. alerdő-		főerdész	8
felügyelő	160	Zilah város	10
Reinfusz Bódog, főerd. .	—. ⁵⁰	Zsarnóczai m. k. erdő-	
Rosenthal H. egyenru-		hivatal	4. ¹³
hakészítő	16	Zachar István, m. kir.	
Rumann József, m. kir.		erdőgyakornok	8
erdőszámvivő	6. ⁵⁰	Zivuska József, városi	
Sternberg Frigyes, föld-		erdőmester	8
birtokos	10		
Stolcz József, m. k. erd.	5		

Hirdető-melléklet az „Erdészeti Lapok” 1883. évi IX. füzetéhez.

 Az „Erdészeti Lapok” mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabályzat. Az első negyven (40) sorért soronként negyven (40) krajczár, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig, soronként harmincz (30) krajczár, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyenként husz (20) krajczár számíttatik.

Táblázatok nyomdai szabály szerint kétszeres árral számíttatnak.

Fontos utazóknak, vadászoknak tiszteknek és másoknak.

Revolverk, fegyverek, vadászati eszközök,

különféle egyenruhák, valamint a fegyverszakba vágó mindennemű cikkek

Bécs, Ottakring
Festgasse 11/13.

GASSER LIPÓT

Raktár Bécs,
I. Kohlmarkt 8.

fegyvergyára által, jótállás mellett legjobb minőségben és legolcsóbb áron szállíttatnak.

 Illustrált árjegyzékek bérmentve és ingyen küldetnek.

H i r d e t m é n y.

Az „Erdészeti Lapok” 1867—1882-diki évfolyamai egyenként 4 forintért, továbbá Grebe, Gayer, Judeich, Baur, Pfeil, Ratzeburg és más nevezetesebb német írók munkáiból 50—60 kötet a bolti ár 50°/_o-áért megszerezhetők. Bővebb tudósítással az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatala szolgál.

Kincstári és uradalmi **erdőtisztek**

részére akár teljes **egyenruhákat**, akár pedig egyes
darabokat, valamint az egyenruhához tartozó egyes
részeket csakis

valódi tartós minőségben szállítjótállás mellett
Tiller Mór és testvére

a m. kir. hadsereg szállítói

Budapesten, Károly-laktanya.

 Kimerítő árjegyzéket kívánatra küldünk.

Hirdetmény.

Mindennemü

erdőtiszti- és katonai egyenruha, vadász- és civilruha
legjutányosabb árak mellett megrendelhető.

Rosenthal H.-nál

az arany sisakhoz.

A m. kir. vallás-, és közoktatási nagyméltóságu ministerium, közala-
pitványi erdőtisztek és erdőőrök egyenruha-szállítója.

Budapest,

Haas-féle palota, Gizellatér, 1. szám.

P á l y á z a t o k.

9993. sz. Brassó sz. kir. városnál a Törzsvár-zernesti erdőgondnoki állomás élethossziglan betöltendő lévén, arra a következő feltételek mellett pályázat nyittatik.

Az állomással, melynek hivatalos székhelye Zernest, 800 forint fizetés, 200 frt utazási- és napidij átalány, szabad lakás és 40 ürméter bükk tűzifa járandóság van összekötve, megjegyeztetvén, miszerint a tűzifajárandóság az illető erdőtisztnek házhoz szállítva adatik át.

Pályázók felhivatnak, hogy folyamodványukat az 1879-ik évi XXXI. törvényczikk 36-ik szakaszában megszabott minősítés igazolására szolgáló bizonyítványokkal, továbbá eddigi alkalmaztatásukról szóló okmányaikkal, ugyszint megfelelő egészségi állapotukat igazoló orvosi bizonyítvánnyal és végül annak kimutatására, hogy a 40-dik élet évet még nem töltötték be, keresztlevéllal felszerelve legkésőbb folyó évi októberhó 15-éig az alulirt városi tanácshoz nyújtsák be. — Brassó, 1883. szeptemberhó 1-én.

A városi tanács.

5.469. sz. Nagy-Körösen egy kezelő erdőtiszt (erdészi) állomás betöltendő lévén, arra a városi képviselő testület $\frac{5.469.}{\text{k. i. 1883.}}$ számú határozata érrelmében pályázat nyittatik.

Ezen állomás 700 frt készpénz, 2 ló, 2 tehén, 6 drb sertés tartás, 24 köbméter tűzifa, 20 hold szántó és évenként kimutatandó legelő terület, végre 3 szoba, konyha, kamra, éléskamra, pincze és külön istállóból álló kényelmes erdei lakás élvezetével van összekötve.

A pályázni kívánók tartoznak magyar állampolgári minőségüket, életkorukat és családi körülményeiket, az erdészeti akadémia tanfolyamnak bevezetését, az államvizsgának sikeresen történt letételét, az önálló erdőkezelésnél és erdőrendezésnél történt gyakorlati alkalmaztatásukat, az erdőtörvény által rendelt rendszeres gazdasági- és üzemtervnek elkészítésére való képességüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt és szabályszerűen bélyegzett kérvényeiket f. évi október 15-ig az itteni polgármesteri hivatalon akár személyesen, akár posta útján benyújtani; a később érkezett folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak. A megválasztott

erdőtiszt képességének egy évi próba idő betöltése, s a sikernek gyakorlatilag történt beigazolása után fog csak véglegesen megerősíttetni.

Az erdőtiszt munkaköre felett kidolgozott szabályrendelet Nagy-Kőrösön a gazdatanácsnoki hivatalon bármikor megtekinthető, sőt ezen szabályrendelet e pályázni akarók kíváratára meg is küldetik.

A megválasztandó erdőtiszt az állomást folyó évi november végeig elfoglalni köteles. — Nagy-Kőrösön, 1883. augusztus 21.

Adám,
polgármester.

~~~~~

2.441. sz. Az alulírt m. kir. főerdőhivatal kerületében öt IV-ed osztályu erdőőri. egy II-od osztályu és két III-ad osztályu erdőlegényi állomás üresedésben lévén, ezek betöltésére pályázat nyittatik.

Pályázók felhivatnak, miszerint az 1879-ik évi XXX. t.-czikk 37. §-a által követelt kellékeket, az állami erdészeti szolgálatba ujonnan belépni kívánók pedig ezenkívül erős és ép testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket, kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkoruk és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, továbbá a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való tökéletes birását igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi októberhó 15-éig az alulírt hivatalnál nyujtsák be.

Ungvártt, 1883. évi szeptemberhó 3.

M. kir. főerdőhivatal.

~~~~~

Lakabánya sz. kir. városnál lemondás folytán üresedésbe jött erdőmesteri állomás betöltendő, melylyel 650 frtnyi évi fizetés, 100 frt lakbér és 30 méter tűzifa járandóság van egybekötve. Felhivatnak mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, miszerint az 1879. évi XXXI. t.-cz. 36. §-ban előirt kellékeket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket f. évi október 20-ig a városi tanácshoz nyujtsák be. Azon pályázók, kik a városnál keresztül viendő erdőrendezési munkálatokat is véghez vinni hajlandók volnának, a miért alku szerint megállapított díjazást nyernének, előnyben részesítendnek.

Bakabányán, 1883. évi szeptemberhó 7-én.

Holluby,
polgármester.

860. sz. Karánsebesen a volt határőrvidéki 13-ik számú román ezred vagyonszámba vétel erdőgondnokságánál a következő szolgálati állomások töltendők be :

Egy erdészeti állomás évi 800 frt fizetéssel, 150 frt lakpénz, 300 frt uti átalány, egy megfelelő átalány irodai kiadásokra és 40 ürméter erdődíjmentes tűzi fa.

Egy erdőgyakornoki állomás évi 500 frt fizetéssel, 120 frt lakpénz és 24 ürméter erdődíjmentes tűzi fa.

Kellékek az 1879-ik évi törvényczikk 36. §-ban körülírt minősítés.

Az erdőgyakornoki állomást elnyerni óhajtok, kik államvizsgai bizonyítvánnyal nem birnak, térítvény (Revers) mellett kell magokat kötelezniök, hogy az államvizsgát két év lefolyása alatt leteendik.

Ezen állomások egy évre csak ideiglenesen töltetnek be illetőleg az erdőgyakornoki állomás az államvizsga letevéséig ideiglenes minőségű marad. A végleges fölvétel csakis a kellő használhatóság, jó magaviselet és a nevezett évek lefolyása után történend meg. A végleges fölvétellel nyugdíj képesség is össze van kötve. Az erdészi állomás elnyerésével az évi fizetésnek megfelelő óvadék kötelezettsége van összekötve, mely szükség esetén az évi fizetésből részletenként levonatni fog. Pályázók, kik a román és német nyelv ismerete mellett a magyar nyelvet is birják, előnyben részesülnek.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványaikat, melyben a kor, egészséges testalkat, családi körülmény, képzettség, államvizsgai bizonyítvány és eddigi alkalmazás kitüntető, legkésőbb folyó évi október végéig föntnevezett vagyonszámba vétel képviselő testületéhez nyújtásuk be.

Karánsebesen, 1883. évi augusztushó 31-én.

64. sz. A Heves megyében rendszeresítendő erdőtisztai állomásra vonatkozó s folyó évi augusztushó 6-án 64/883. sz. alatt kelt s e lap hirdetési rovatában közzétett pályázatba leírói elnézésből azon hiba csúszott be, hogy a folyamodványok betérjesztésének határnapjául 1883. évi októberhó 31-ike helyett 1884. év januárhó 31-ike jelöltetett meg. Ezen hiba helyrehozásául most a pályázat kiigazítva ujra közzé tétetik, a mint következik:

Hevesmegye közigazgatási erdészeti bizottsága közhirrre teszi, hogy a megye törvényhatóságához tartozó községi, volt úrbéres és egyéb közbirtokossági erdők szakszerű kezelése céljából a megye területén Pétervásár székhellyel rendszeresítendő erdőtisztai állomás pályázat útján fog betöltetni. Az állomással egybekötött javadalmazás a következő: évi fizetés 700 frt, úti átalány 350 frt, lakbér 140 frt, irodai átalány 20 frt, összesen 1.210 frt. Kellékek: az 1879. évi XXXI. t.-cz. 36. §-ban előirt qualificatio, továbbá az erdőrendezésben való gyakorlati jártasság és a magyar honpolgári jog bírása. A kellőleg felszerelt folyamodványok 1883. évi októberhó 31-ig Hevesmegye közigazgatási erdészeti bizottsága elnökéhez czimezve betérjesztendők. Később beérkezett kérvények tekintetbe vétetni nem fognak. A szolgálati utasítás Egerben, a megyei irodában és Miskolczon a kir. erdőfelügyelőségénél megtekinthető.

Egerben, 1883. évi szeptemberhó 15-én.

A közigazgatási erdészeti bizottság:

Fülöp József,
elnök.

2056. szám. Az alólírt m. kir. erdőhivatal kerületében a következő állomásokra az állományszerű illetményekkel pályázat nyittatik.

Tétel- szám	lét- száma	Az állomások		Évi járandóságok							
		megnevezése		készpénz- fizetés		irodai átalány		föld- illet- mény		tűzifa- járan- dóság	lak- pénz
				frt	kr	frt	kr	hold	öl	ürmétr.	
1	2	I. oszt. főerdőőr v. fővadász		480	.	2	.	4	.	36	.
2	2	II. " " " "		420	.	2	.	4	.	36	.
3	3	III. " " " "		360	.	2	.	4	.	36	.
4	4	I. " erdőőr " vadász		350	.	2	.	3	.	24	.
5	10	II. " " " "		300	.	2	.	3	.	24	.
6	12	III. " " " "		250	.	2	.	3	.	24	.
7	16	IV. " " " "		200	.	2	.	3	.	24	.
8	1	II. " faraktárőr		300	.	2	.	3	.	24	.
9	1	III. " " " "		250	.	2	.	3	.	24	.
10	1	IV. " " " "		200	.	2	.	3	.	24	.
11	1	I. " erdőlegény		200	.	.	.	.	.	12	.
12	2	II. " " " "		180	.	.	.	.	.	12	.
13	2	III. " " " "		150	.	.	.	.	.	12	.

A főerdőőri és erdőőri állomásokra pályázók felhivatnak, miszerint az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában követelt szakképzett-

ségüket valamennyi állomásra pályázók, kik az állami erdészet szolgálatába ujonnan belépni kívánnak, ezenkívül pedig erős és ép testalkatukat különösen jó látó, beszélő és halló képességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos, vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkoruk- és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, továbbá a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való birását igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket 1883. évi novemberhó 10-éig az alólírt hivatalnál nyujtsák be.

Apatin, 1883. szeptember hóban.

M. kir. erdőhivatal.

Debreczen sz. kir. város erdőhivatalánál egy 500 frt évi fizetés, természetbeni lakás és az erdőrendezési külső munkálatok alkalmazásánál 2 frt napdíj élvezetével egybekötött erdőgyakornoki állomás betöltendő.

Pályázni óhajtok, kik az erdészeti akadémiát jó sikerrel végezték és a felsőbb állami vizsgát letették, erdőrendezési munkálatokban gyakorlati jártasságukat, valamint egészségi állapotukat bizonyítvánnyal igazolni képesek, kellően felszerelt pályázati kérvényüket alólírt városi tanácshoz legkésőbb december 31-ik napjáig terjeszszék be.

Debreczenben, 1883. évi szeptemberhó 10-én.

(1—3)

A városi tanács.

46.501. szám. Az összes vonalaink részére szükséges épület-, vágott és műhelyi fákat a jövő 1884. évre, kedvező viszonyok mellett esetleg három egymás után következő évre is, biztosítani óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdetünk.

Az ajánlatok folyó évi október 20-ig beterjesztendők, bánatpénz pedig október 19-ig teendő be.

A részletes pályázati feltételek, nemkülönben a szükséges mennyiségekről és méretekről vonalankint szerkesztett jegyzékek, úgy szintén a szállítási feltételek pénzügyi szakosztályunknál, továbbá a budapesti, szolnoki, miskolci, szabadkai, kolozsvári és zágrábi üzletvezetőségeinknél megtekinthetők vagy ugyanott megszerezhetők.

Kelt Budapesten, 1883. évi szeptember hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

3.973. szám. A szászmagyarosi erdőgondnokság rendszerezítése folytán választás útján betöltendő erdőgondnoki állomásra ezennel pályázat hirdet ki.

Ezen erdőgondnokság a következő alólírt szolgabírói járáshoz tartozó alább megnevezett erdőbirtokos községek csatolvák:

Szászmagyarosi község	.	6.541 hold	760	□	ölnyi erdőbirtokkal,
Apácza	"	3.587	730	"	"
Krizba	"	2.642	1.350	"	"
" evang. luth. egyház-					
község	.	40	800	"	"
Veresmart evang. luther.					
egyház-község	.	338	1.400	"	"
Veresmart község	.	1.541	630	"	"
Földvár	"	976	567	"	"
Szászhermány község	.	827	200	"	"
Botfalu község	.	315	—	"	"
Szentpéter község	.	301	1.430	"	"

Összesen . 17.112 hold 1.470 □ öl.

Az erdőgondnok évi fizetése 700 forint,

lakpénz 150 "

uti átalánya 350 "

Összesen . 1.200 forint.

Pályázni óhajtok felhivatnak szabályszerűleg felszerelt folyamodványukat, melyben az erdészeti felsőbb államvizsga letétele, esetleges szolgálatban szerzett szakismeretek okmányilag kimutatandók, azonkívül magyar és német nyelv teljes bírása, valamint a román nyelvben való jártassága igazolandó, ha alkalmazásban vannak előljárójuk útján, ha nincsenek közvetlen, legkésőbb f. évi októberhó 20-ig alólírt járási szolgabírónál beadni, mivel későbbben érkezendő folyamodványok nem fognak tekintetbe vétetni.

A megválasztandó egyén élethoszíglan tartandó hivatalát, legkésőbb f. évi decemberhó 1-ig napján tartozik tényleg átvenni.

Földvártn, 1883. évi szeptemberhó 18-án.

Brassómegye alvidéki járás szolgabírója:

Pildner Ferencz, s. k.

A Csetnek városi közbirtokosságnál egy kezelő főerdészi állomásra pályázat nyittatik.

Ezen állomás 800 forint készpénz, 48 ürköbméter tűzifa járandóság, 30 forint földilletmény javadalmazásával van összekötve.

Pályázni kívánók tartoznak magyar állampolgári minőségöket, az erdészeti akadémia tanfolyamának bevégzését és az államvizsgának sikeresen történt letételét igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket alulirotnál jövő 1884. év januárhó 15-éig benyújtani.

Csetnek, 1883. szeptemberhó 26.

Thiring Aurél,
igazgató.

A nagyváradai gör. szert. kath. püspöki uradalomban az erdőmesteri hivatal, — halálozás folytán — ismét üresedésben lévén, ennek betöltése czéljából ezennel új pályázat hirdettetik, olyképen : hogy ki e hivatalt elfoglalandja, az — erdőmesteri teendői mellett — négy év lefolyása alatt, fizetéséhez adandó külön honorariumért, uradalom által fizetendő szaksegédek közreműködésével, egyszerűen az uradalmi 125.845 kat. holdnyi erdőkről gazdasági üzemterveket is jóállása mellett tartozand készíteni, úgy mint azt az 1879-ik évi XXXI. t.-cz. és az arra vonatkozó m. kir. ministeriumi utasítások rendelik, és mint ez az „Erdészeti Lapok“-ban folyó évi május hóban is közöltetett.

Pályázni kívánok, a szakképzettséget és erdőrendezési munkálatokban való jártasságot igazoló okmányokkal felszerelt abbeli ajánlatukat, hogy ily módon ezen erdőmesteri hivatalt mennyi évi fizetésért és mily négy évi honoráriumért akarnák elfoglalni, folyó évi októberhó végeig alulírt püspöki uradalom igazgatóságához benyújtani sziveskedjenek.

Nagy-Váradon, 1883. szeptember 28-án.

Belényesi uradalmi igazgatóság.

H i r d e t m é n y.

2.441. sz. Az ezen szolgabírói járáshoz tartozó alább megnevezett községek határában fekvő erdőterületek gazdasági üzemterveinek az 1879. évi 31. t.-cz. 18. §-a értelmében leendő elkészítésére nézve ezennel zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik, oly módon, hogy a legkedvezőbb ajánlatot tevő versenyző, ajánlatának elfogadása után a munkálathoz azonnal hozzálátni, azt az 1884. évi márcziushó 1-ső napjáig kellően befejezni és közvetlenül t. Ungmegye erdészeti bizottságához elősmervény mellett benyújtani tartozand.

A munkadíjak két egyenlő részletben, még pedig az első részlet a munkálat benyújtása, a második részlet pedig csak annak felsőbb elfogadása után fognak az illető erdőtulajdonos községek részéről vállalkozónak kifizettetni.

A vállalat következő erdőtulajdonos községek kitett erdőterületeire terjed ki, u. m.

Horlyó urbéri község . . .	kat.	486 hold	486	□ öl,
Horlyó g.-k. egyháza . . .	"	74 "	639	" "
Antalócz urbéri község . . .	"	505 "	749	" "
Köblér " " . . .	"	484 "	1.100	" "
Árok " " . . .	"	236 "	738	" "
Lehócz " " . . .	"	226 "	1.077	" "
Gerény " " . . .	"	214 "	1.345	" "
Darócz " " . . .	"	186 "	1.507	" "
Kereknye mint erkölcsi testül.	"	141 "	957	" "
Rahoncza urbéri község . . .	"	141 "	96	" "
Dubróka " " . . .	"	137 "	1.296	" "
K.-Szlatina urbéri község . . .	"	110 "	805	" "
Kutta " " . . .	"	109 "	906	" "
Petrócz " " . . .	"	108 "	790	" "
Iglincz " " . . .	"	103 "	1.407	" "
N.-Szlatina " " . . .	"	92 "	—	" "
Andrasócz " " . . .	"	85 "	451	" "
F.-Domonya " " . . .	"	82 "	485	" "
Ó-Kemencze " " . . .	"	82 "	400	" "
Huszák " " . . .	"	81 "	1.400	" "

N.-Láz	"	"	. kat.	76 hold,	—	□ öl,
A.-Domonya	"	"	. "	68	"	60 " "
Szerednye	"	"	. "	57	"	1.200 " "
Hluboka	"	"	. "	51	"	1.548 " "
Hosszumező	"	"	. "	48	"	1.464 " "
Gojdos	"	"	. "	47	"	— " "
Csertész g.-k. egyház	"	"	. "	45	"	— " "
Ó-Komorócz urbéri község	"	"	. "	41	"	58 " "
Bacsava	"	"	. "	36	"	1.599 " "
Ciganyócz	"	"	. "	36	"	900 " "
Deng-Láz	"	"	. "	22	"	— " "
Orlyava	"	"	. "	20	"	— " "
Sztrippa	"	"	. "	18	"	— " "
Radváncz	"	"	. "	16	"	— " "

Felhivatnak tehát a versenyezni szándékozók, hogy szakképzettségüket tanúsító eredeti okmányokkal felszerelt ajánlataikat folyó 1883. évi októberhó 30-ik napjáig ezen szolgabírói hivatalhoz benyújtani igyekezzenek.

Kelt Ungvártt, a szolgabírói hivatalnál 1883. évi szeptemberhó 17. napján.

Durcsák,
szolgabíró.

Árverési hirdetmények.

A sárospataki közbirtokosság erdőségében az ideiglenes üzemterv által kitűzött vágásokban lévő 2368 darab 38 cm átlagos átmérőjű tölgymakkfa folyó 1883-ik év december 1-én Sáros-Patakon a közbirtokossági pénztári hivatalban zárt ajánlati versenyen el fog adatni, miről venni szándékozók azzal értesíttetnek, hogy az eladási feltételek és az eladás tárgyai minden lépten megismerhetők lévén, a kiirt napig 400 frt bánatpénzzel ellátott ajánlatukat hozzám nyujtsák be, világosan megjegyezvén ebben azt, hogy a feltételeket ismerik. — Sáros-Patak, 1883. október 1.

Púza Sándor,
közbirtokossági elnök.

Ezennel közhirrre tétetik, miszerint Besztercze-Naszód megyében kebeleezett Uj-Radna tulajdonát képező „Isvorul smeului“ havasi erdőből 80 hold fenyőerdő fog árverés útján eladatni, az árverés 1883-ik évi október hó 22-én d. e. 9 órakor fog megtartatni Uj-Radna község irodájában.

A kikiáltási ár holdanként 80 frtban o. é. van megállapítva.

Az árverési feltételek a községi irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A községi előljáráságtól

Uj-Radnán (Besztercze-Naszód megye) szeptemberhó 16. 1883.

Berein Jakab,
körjegyző.

Grapini András,
bíró.

Árlejtési hirdetmény.

30.145. sz. A magyar kir. távírdaigazgatás 1884-ik évi 15.494 drb $6\frac{1}{2}$ m, 13.408 drb 8 m és 98 drb 10 m hosszú távírdaoszlop szükségletét, írásbeli ajánlatok alapján kívánván beszerezni. Felhívatnak mindazok, kik a 100 külön lerakó helyen átadandó fentebbi oszlopmennyiség egy vagy több részletének szállítására vállalkozni óhajtanak, hogy az előirt módon felszerelt írásbeli ajánlataikat, legkésőbbén folyó év október 20-án déli 12 óráig, a közmunka- és közlekedésügyi m. kir. ministerium V-ik (távirdai) szakosztályához (Budapest, Mária Valeria-utca 11-ik szám) vagy valamelyik m. kir. távírdaigazgatósághoz nyújtsák be.

A pályázati feltételeket, valamint az egyes rakhelyek megnevezését, és az ezeken átadandó oszlopok mennyiségét tartalmazó kimutatás, a fentirt szakosztálynál, továbbá a budapesti, temesvári, debreczeni és zágrábi m. kir. távírdaigazgatóságoknál, a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapest, 1883. szeptember 29-én.

A m. kir. közmunka- és közlekedési ministerium.
(Utánnymat nem díjaztatik.)

Egy erdő-őr

30 éves, nős, a ki az erdőkezelés és vadászat minden ágában jártas, az erdő-őri szakvizsgát jó sikerrel letette és eddigi szolgálatáról jó bizonyítvánnyal rendelkezik, minősítvényének megfelelő állást keres. — Bővebb felvilágosítást Botfy Károly erdőmester ur Nagy-Kanizsán nyujthat.

Egy fiatal okleveles erdőtiszt

kerestetik, ki az erdőtörvény értelmében egy hitbizományi birtokon üzemterv készítésére és a munkálat azonnali megkezdésére vállalkozik. Ha a készitendő üzemterv hatóságilag jóváhagyatik, az illető erdőtiszt állandó alkalmazásra igényt tarthat.

Bővebb felvilágosítást e lapok kiadó hivatala ad.

Csiraképes mag vételre kerestetik.

A mernyei uradalom részére magérés után október hóra 100 kilo csiraképes mag (*Fraxinus excelsior*) vételre kerestetik, eladni szándékozók kéretnek ajánlatukat alulirthoz (Homokon, Somogy megye, u. p. Taszár) küldeni.

(2—2)

Ódor Ignác,
főerdész.

Előfizetési felhívás

az

„Erdészeti Rendeletek Tára“

második évfolyamára.

Az Országos Erdészeti Egyesület által kiadott „Erdészeti Rendeletek Tára“ című közhasznú vállalatnak második évfolyama teljesen elkészült s a megrendelőknek késedelem nélkül megküldetik.

Tartalma magában foglalja mindazon rendeleteket és utasításokat, melyek az 1882. év folyamában egyfelül az erdő-törvény végrehajtása érdekében, másfelül az állami erdők közigazgatási kezelésére vonatkozólag kiadattak. A függelékben ismét közölve vannak az erdészeti államvizsgára és az erdőőri szakvizsgákra vonatkozó utasítások, s fel van véve benne egyuttal az 1881. és 1882-ben hivatalosan közzétett erdészeti kinevezések sorozata is.

A füzet összesen öt nyomott ivre terjed s ára az Országos Erdészeti Egyesület tagjai részére 50 kr, nem tagok részére pedig 1 frt. Ezen összegekbe azonban a postai szállítás költségei, melyeket a megrendelőknek kell viselni, nincsenek beleértve.

Az előfizetési pénzeket az alulírt titkári hivatalhoz kérjük beküldeni. Lehet azonban egyszerűen megrendelni is a művet, mely ezen esetben posta utánvétellel fog a bejelentett cím alatt elküldetni.

Budapest, 1883. évi márcziushó 22-én.

Az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatala.

(Budapest, hold-utca 21. sz.)